

STJEPAN NAJMAN

**DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO
VALPOVO
od 19. do 21. stoljeća**

Valpovo, 2007.

Nakladnik: Dobrovoljno vatrogasno društvo Valpovo
Matije Gupca 50

Za nakladnika: Miroslav Šmit, dipl. iur.

Urednik: Stjepan Najman

Lektor: Stjepan Koški

Fotografije: Arhiva DVD Valpovo

PREDGOVOR

Prigodom pisanja ove povjesnice korišteni su isključivo materijali pronađeni u arhivu Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo, bilo da su to zapisnici sa redovitih sjednica Zapovjedničkog vijeća, bilo Upravnog odbora, bilo godišnjih skupština ili izvještaja tajnika, zapovjednika ili spremištara.

Premda je arhiva DVD-a Valpovo u glavnini sačuvana, izvorni dokumenti sa osnivačke skupštine i sa prvih sjednica Zapovjedničkog vijeća nisu pronađeni, što je otežalo pisanje ove povjesnice. Pored toga, veliki nedostatak je nepreciznost kod ispisivanja zapisnika u vidu pisanja kraticama koje su zapisničari ponekad koristili ispisujući čak i osobna imena. Mnogo puta su donošeni zaključci o provođenju akcija, no u slijedećem zapisniku niti traga o učinjenom i sl.

Valpovačko DVD je bilo nositelj kulturnog života mjesta u određenim razdobljima, iako mnogo puta to i nije bio primarni cilj. Društvo je, priređujući razne dileletantske predstave, plesne vjenčiće, kino-prerstave i drugo, imalo u vidu dodatni izvor novca kojega nikada nije bilo dovoljno za osnovnu djelatnost – vatrogastvo. Izuzetak je bila jedino limena glazba koja je kroz sve to vrijeme, usprkos brojnim prekidima u radu, jedina uspjela opstati.

Načela poštenja, humanosti i požrtvornosti nikada nisu došla u pitanje usprkos razdobljima smanjenog broja izvršujućeg članstva, političkim uplitanjima i nedostatka novca. Od prvih dana pa sve do danas, valpovački vatrogasci su služili građanima Valpova ali i Valpovštine kada god je to trebalo, od katastrofalnog požara 1893. godine pa sve do Domovinskog rata. Nisu se puno osvrtni na topničke napade već su se držali svojega gesla "Vatru gasi – brata spasi". I spašavali su. Za svoje zasluge mnogi pojedinci, ali i društvo u cjelini, nagrađivani su odličjima i to ne samo vatrogasnim. Ovom prigodom za spomenuti je nagrade Grada Valpova koje su dodjeljene valpovačkom DVD-u i Puhačkom orkestru među prvima od ustanovljenja javnih priznanja Grada. S pravom.

Ipak, jedno od najvećih priznanja valpovački vatrogasci dobili su upravo ove, 2007. godine izgradnjom novih, suvremenih vatrogasnih garaža koje će im omogućiti lakši i kvalitetniji rad. Sa željom da taj rad

bude što više iskazan kroz vježbe i preventivu, a što manje kroz intervencije – Bože pomози!

O GRADU VALPOVU

Grad Valpovo je smješten u sjeveroistočnoj Hrvatskoj, na rijeci Karašici. Svojim krajolikom predstavlja jedno od najravničarskih područja Hrvatske. Nadmorska visina mu je 92 m, a zemljopisni položaj mu je 45°31" sjeverne širine i 18°43" istočne dužine. Prema popisu iz 2001. godine Valpovo je imalo 7900 stanovnika.

Na području Valpova živjelo se od pradavnih vremena, što potvrđuju brojni arheološki nalazi. Za vladavine Rimljana ovdje se nalazi vojnička utvrda i postaja Jovallium. Srednjovjekovni naziv naselja je Walpo, a posjeduje ga Ivan Solyagy. Kralj Sigismund daruje ga 1404. godine knezu Ivanu Moroviću, koji oko 1410. g. podiže jaku utvrdu od koje se i danas vidi obrambena kula. Pod osmanlijskom vlašću Valpovo je 144 godine (1543. – 1687.), a nakon oslobođanja njime upravlja Bečka komora. Od Silvestrova 1721. godine u posjedu je obitelji Hilleprand od Prandaua, da bi 1885. prešao, po ženskoj liniji, u posjed grofovske obitelji Normann koja ga drži do 1945. godine. Burg, opasan jarcima, imao je osnovu nepravilnog trokuta te nakon pregradnje u dvorac s kasnobarokno-klasicističkim oznakama, zadržao je osnovne značajke srednjovjekovne utvrde. Na površini od 25 hektara, uz dvorac se nalazi jedan od najljepših parkova engleskog tipa u Slavoniji i Baranji. Svakako je jedan od najvrijednijih primjera pejzažno-parkovne arhitekture u Hrvatskoj. Unutar dvorca je barokna kapela Sv. Trojstva, podignuta na ruševinama kasnogotičke crkve Sv. Ladislava, s vrijednim orguljama iz 1876. godine, graditelja Jozsefa Angstera. Župna crkva (dovršena 1735. g.) Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije jednobrodna je građevina, sa zvonikom uz glavno pročelje, u kojoj su vrijedne orgulje iz 1805. i oltarna slika bečkog autora Antona Herzoga iz 1737. godine. Na uzvišenju zvanom Zeleni brijeg nalazi se zavjetna kapelica Sv. Roka iz 1796. godine, koja 1860. g. mijenja izgled i dobiva namjenu obiteljske grobnice baruna Prandaua.

Obitelj Prandau, i kasnije Normann, ostavljaju bogatu povijesnu i kulturnu baštinu ovome kraju.

Baruni Prandau, pored podizanja više crkava i škola, čiji su istodobno patroni, - podupiru, financiraju i iniciraju mnoga kulturna događanja. Tako 1809. g. otvaraju malo kazalište koje je bilo prvo u Slavoniji.

I obitelj grofova Normann nastavlja s podupiranjem brojnih kulturnih i inih udruga. Jedna od njih je i Dobrovoljno vatrogasno društvo Valpovo.

Ukratko o počecima

Zaštita od požara stara je koliko i ljudska svijest o opasnosti od nekontrolirane vatre. Spoznaja kako pojedinac teško može savladati požar razlog je početka udruživanja, a time i zajedničkog suprotstavljanja vatrenoj stihiji.

Kolijevka hrvatskog vatrogasnog udruživanja i vatrogastva je Varaždin u kojem je 1864. godine osnovan "Prvi hrvatski dobrovoljni vatrogasni zbor u Varaždinu". Kako bi se zaštita od požara učinila djelotvornijom i organiziranijom, osnovana je 1876. godine Hrvatsko-slavonska vatrogasna zajednica. Prvi predsjednik i najzaslužniji za njeno osnivanje bio je Đuro Deželić.

U okolici Valpovštine prvo takvo društvo osnovano je 1872. g. u Osijeku - Gornji Grad, zatim 1875. g. Osijek - Donji Grad. U Valpovštini prvo je vatrogasno društvo osnovano u Petrijevcima 1884. godine.

Valpovački početak

Na inicijativu skupine uglednih Valpovčana, 16. kolovoza 1887. godine osnovano je Dobrovoljno vatrogasno društvo Valpovo.¹

¹ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 25. svibnja 1967.; Drago ŠARLIJA: Referat povodom proslave 80 godišnjice DVD-a Valpovo od 16. kolovoza 1967.; Povodom proslave 80 godina postojanja valpovačkog DVD-a izrađena je jubilarna značka na kojoj je otisnut datum osnivanja 16. kolovoza 1887.

Iako je arhiva DVD-a Valpovo u glavnini sačuvana, izvorni dokumenti sa osnivačke skupštine nisu pronađeni što je otežalo pisanje ove povjesnice.

Osnivači Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo bili su: Vinko Beer, Aleksandar Deszaty, dr. Eduard Sieber, dr. Filip Lazarus, Ivan Krachenfels, Ferdo Burgund, Ladislav Michl, Julio Palfy, Josip Fey, Antun Balković, Josip Veldin, Šimun Perčec, Ivan Ižaković, Stjepan Sokol, Matija Pauković, Gustav Gjory, Josip Drgalić, Antun Pinterović i Josip Andrišić.²

Za prve dužnosnike izabrani su:

Nadzapovjednik: Vinko Beer, vlastelinski inženjer,

1. zapovjednik: Antun Galičić,

2. zapovjednik: Leonardo Fichtner, učitelj

Vodnici odjela bili su: Ivan Krachenfels, Aleksander Schmalz i Stjepan Kraus.³

Tajnik: Stjepan Hankony.

Na pronađenom popisu gasilačke čete iz 1899. godine crvenom su olovkom označeni vatrogasci koji su bili članovi od 1887. godine, dakle od prvog dana, a to su: Leonardo Fichtner, Josip Fey, Stjepan Kraus, Eduard Sieber, Aleksandar Deszathy, Viktor Horvat, Ivan Krachenfels, Gjuro Vidušić, Josip Neuman, Dragutin Abt, Stjepan Vidušić, Pavao Kathreiner, Ferdo Burgund, Luka Urajković, Martin Lenhart, Josip Sokol, Leopold Schegel, Ivan Balog st., Stjepan Sokol, Ivan Kovačević, Josip Andrišić, Ivan Ižaković, Antun Pajor, Josip Petrović, Marjan Balković, Dragutin Dušaneč, Matija Krstić, Antun Balković, Julio Palfi, Josip Weldin, Šimo Perčec, Gustav Gjery, Antun Kolarić, Martin Resser, Ivan Suhodolac, Matija Guldan, Stjepan Kraus ml., Stjepan Pauković, Josip Balković, Josip Dojkić, Josip Drgalić i Josip Kuržil.⁴

Pravila

² (Stjepan Koški) Dobrovoljno vatrogasno društvo Valpovo 1887. – 1997., Valpovo 1997., str. 4.

³ Popis članova

⁴ Popis članova: Gasilačka četa Dobrovoljnoga vatrogasnoga društva Valpovo 1899.

Pravila Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo donešena su 1. listopada 1888. godine. Potpisali su ih nadzapovjednik Vinko Beer, prvi i drugi zapovjednik te tajnik. Potvrđena su od Kr. hrv. slav. dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove 22. veljače 1889. i zavedene pod brojem 6594. Potpisao ih je, za bana, savjetnik Mihalić. Ostaje nejasno zašto je trebalo Društvu više od godine za donošenje Pravila.

Vis.(isoka) je kr. zem. Vlada pravila društvena nakon izpravka potvrditi blagoizvolila, pak su odmah i taskana ? u 314 otizaka i medju članove podijeljena.⁵

Pravila su, kako je u to vrijeme bio običaj, otisnuta u obliku knjižice dimenzija 10 x 15 cm, na 12 stranica. Kroz 24 članka i u osam poglavlja (Sastojanje; Svrha; Sredstva; Članovi; Prava i dužnosti članova; Društvena uprava; Razvrgnuće; Obće ustanove glede poslovnoga reda) uređeno je djelovanje Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo.

U članku drugom kaže se: Dobrovoljnomu vatrogasnomu društvu u Valpovu jest svrha, da uzdržaje gasilačku četvu, koja će u pogibelji vatre čuvati život i imetak stanovnika u Valpovu i u najbližoj okolini.

U trećem članku se govori kako to postići: Da postigne tu svrhu, brine se društvo za strogi zapt, teoretično i praktično naučanje u gašenju vatre, za dobro vatrogasno orudje i za što veću pripravnost.

Dalje se u članku šestom kaže da članovi mogu biti izvršujući tj. vatrogasci, podupirajući i začasni. Izvršujućim članom može postati svatko, tko je *neporočna i poštena značaja, te je navršio osamnaest godina života.*

Potpisivanjem pristupnice izvršujući se član obvezivao na trogodišnju pripadnost društvu i izvršavanje dužnosti. O izlasku iz društva se govori, između ostalog, u članku 7 i kaže da je izlazak moguć *iz razloga koje je zapovjedničko vijeće uvažilo.* U suprotnome *ako koji član izstupi bez takovih razloga, obvezan je platiti u društvenu blagajnu globu od d e s e t forinti avr. Tko neprijavi šest tjedana prije izmaka treće*

⁵ Izvješće Dobrovoljnog vatrogasnog društvo u Valpovu o djelovanju društva upravne godine 1888./89. tj. od 6. svibnja 1888. do 5. svibnja 1889.

svoje službovne godine svoj izstup zapovjedničkomu vijeću, obvezan je svužiti još daljnje tri godine.

Da su pravila tada bila rigorozna govori daljnji stavak: Članovi koji poslije trokratne opomene ne uplate svoje prinose, ovlaštaju zapovjedničko vijeće da utjera dug sudbenim putem.

Društvom je rukovalo Zapovjedničko vijeće kojeg su činili: nadzapovjednik, prvi i drugi zapovjednik, trojica vodnika odnosno njihovih zamjenika, blagajnik, tajnik, spremnik odnosno zamjenik, društveni liječnik, društveni lijekarnik i trojica odbornika. Ono rukovodi društvenim imetkom, prima i isključuje članove, mijenja službovnik, kontrolira blagajnu i održava redovite sastanke.

Pravilima je određeno da se glavna godišnja skupština održava prvu nedjelju poslije 4. svibnja, blagdana sv. Florijana. Izvanrednu glavnu skupštinu moglo je sazvati zapovjedničko vijeće ili na zahtjev trećine članova s pravom glasa.

Na kraju, Pravilima je određeno da kod mogućeg prestanka društva sav imetak treba predati općinskom poglavarstvu koje ima voditi brigu o novcu i spravama, a ukoliko ono to ne želi sve se ima predati ravnateljstvu vlastelinstva valpovačkoga. *Nebi li se za deset godina ustrojilo u Valpovu novo vatrogasno društvo, to pripadaju sve sprave valpovačkoj općini odnosno valpovačkomu vlastelinstvu, te imaju rabiti samo za vatrobranbu; dočim sav gotovi novac pripada zajednici vatrogasnih društava u Zagrebu.*

Do godine 1893.

Dobrovoljno vatrogasno društvo Valpovo u samom početku djelovanja nije imalo svoje prostorije uključujući i spremište. Za spremište je korištena općinska šupa koja je bila otvorena sa svih strana, zapravo nadstrešnica. I toranj nije bio odgovarajući. Nalazio se iza kuće ljekarničke obitelji Deszaty u Nardskoj ulici (danas Braće Radić) i bio je

od drveta. Sastanci Zapovjedničkog vijeća održavani su u staroj pivari⁶ na središnjem gradskom trgu i *obćinskom uredu*.⁷

Kao svako ostalo neprofitno društvo tako i DVD Valpovo, nije se moglo financirati samo, osobito ne isključivo iz planiranih prihoda predviđenim Pravilima gdje se u članku četvrtom kaže: *Dohodak društva jesu redoviti prinosi podupirajućih članova, od svakoga godišnje najmanje d v i j e forinte avr., zatim potpore i darovi*. Pod potporom se vjerovatno mislilo na općinsku subvenciju koja nije bila dostatna o čemu se raspravljalo na glavnoj skupštini 1890. godine.

Da li ovaj donji tekst treba biti pisan kurzivom kao i ostali izvorni citati?

Ta je sada subvencija svota od 50 for. tako malena da bi jedva uzmagala potreboćom malenoga seoskoga društva, a kamo li ovakova društva kakovim je eto zasnovano dobrovoljno vatrogasno društvo valpovačko. Sami popravci na vatrogasnih oprema nadmašili su ove godine svotusubvencije, a o kakovom novom nabavljanju sprava uz postojeću subvenciju ne može biti govora. Uviđajući to, zapovjedničko vieće obratilo se je molbom slavnom zastupstvu i poglavarstvu valpovačkom, te je istom na uvaženje toplo preporučilo i obrazložilo. Ova molba nije žali bože mogla biti riješena prigodom rasprave proračuna za god. 1890., ali se zapovjedničko vieće čvrsto nada da će poznata uvidjavnost slavnoga zastupstva i poglavarstva valp. ovu molbu u budućem proračunu povoljno riješiti, jer o povoljnom rješenju zavisi ne samo obstanak, nego i napredak društva, jer bez napredovanja ne ide se u napred nego u natrag. A napredovanje društva ne će biti i čak niti društvu samomu niti slavnoj obćini valpvačkoj čije je upravo ono društvo i čijim se černim imenom ono ponosi.⁸

Vrlo brzo je shvaćeno da financiranje jedino iz predviđenih izvora neće biti dovoljno za redovitu djelatnost, pa je Zapovjedničko vijeće bilo prisiljeno naći dodatne izvore dotoka novca. U tu svrhu Društvo je krenulo s organiziranjem raznih zabava, diletantskih predstava, cirkusa, kino-predstava i ostalog. Vrlo brzo se pokazalo da su članovi i

⁶ Tijekom druge polovine dvadesetog stoljeća zgrada kina.

⁷ Poziv za izvanrednu glavnu skupštinu 28. travnja 1888.

⁸ Zapisnik Glavne skupštine DVD Valpovo, Valpovo 4. svibnja 1890.

simpatizeri Društva vrlo uspješni u priređivanju i odabiru zabava i raznih drugih priredbi, pa nije čudo što je to postala redovita praksa. U prvih pedesetak godina djelovanja Društva, godišnje je priređivano minimalno četiri veće priredbe. Uz izuzetke, sve su imale pozitivan novčani učinak. Usprkos tome novca za veće nabavke potrebne vatrogasne opreme i stalno osuvremenjavanje nije bilo dovoljno. Stoga se nametnulo jedino moguće rješenje u obliku trajnog pokroviteljstva valpovačkog vlastelina grofa Rudolfa Normanna Ehrenfelškog. O tome je raspravljano već na Izvanrednoj skupštini 1888. godine

Zapovjednik Galičić donša predlog, da bi se iz glavne skupštine zamolio presvjetli g. grof R. Normann, da bi izvolio primiti pokroviteljstvo našeg društva. Predsjednik će se prije svega obavjestiti, da će presvj. g. biti voljan da primi pokroviteljstvo, a zatim će ga oficijozno ići za to moliti deputacija, koja će sastojati iz 3 zapovjednika i 3 vodnika.⁹

Grof Normann je 1890. godine prihvatio pokroviteljstvo,¹⁰ što se pokazalo u budućnosti kao siguran oslonac društva u svim prigodama. Valpovački vlastelin nije žalio novca i materijalnih dobara kada je to trebalo, bilo da se radilo o nabavci vatrogasne opreme, gradnji i uređenju spremišta ili potrebnih namirnica za obilježavanje godišnjica. Vatrogasci su to znali cijeniti i u svakoj su prigodi to isticali.

Naše se društvo, slavna skupštino upravo ponositi može sa svojim dičnim pokroviteljom. To mu nedaje samo svoje sjajno ime, on mu ne pruža samo svakom prilikom znatne materijalne potpore, nego presvjetli naš pokrovitelj dušom je za sav rad i poslovanje, te napredovanje društveno. Jer ne samo da se daje često izvješćivati o poslovanju i životu društva, nego on sam osobno pohađa spremište, pohađa sjednice zapovj. vijeća, pohađa skupštine, pohađa vježbe, da se na svoje oko o svemu uvjeri, a vatrogasac ? ovim svojim plemenitim postupkom na rad obodri. Tako ovim pokroviteljom, kao što ga mi imamo čast svojim nazivati ponosilo bi se i dičilo svako društvo mile nam domovine, a mi slavna skupštino zahvalimo Bogu što ga imamo, te mu ovom prigodom od srca

⁹ Zapisnik izvanredne glavne skupštine od 6. svibnja 1888.

¹⁰ Antun VICIĆ: Tajničko izvješće na 60. glavnoj skupštini od 23. veljače 1947

kliknimo, da Bog njega i plemenitu mu grofovsku obitelj nebrojeno godina poživi!¹¹

Pored početnih financijskih problema, valjalo je u tim prvim godinama riješiti niz organizacijskih pitanja. Već na Izvanrednoj glavnoj skupštini održanoj 6. svibnja 1888. došlo je do personalnih promjena zbog odustajanja pojedinaca koji su, očito, zalutali bilo zbog neobavještenosti, bilo zbog stroge discipline kojoj se nisu mogli prilagoditi. U zapisniku je zapisano: *Predsjednik javlja da se je vodnik štrcalaca Schmalz zahvalio...*¹² no, nije naveden razlog. U drugom slučaju se kaže: *Vodnik penjača Krachenfels moli da bi se i jedan njegov desetnik (drugi) birao, pošto dosadanji neće da dolazi k vježbam i u obće neće da službuje.*¹³

?Kako se, unatoč visokoj disciplini, stanje nije znatno promjenilo zapovjednik Fichtner izjavljuje se proti dosadašnjemu nemaru nekih članova, koji ogorčuju sve marne i revne članove. Ima na žalost takvih članova, koji nijesu tečajem cijele godine niti se pokazali, zato je i vijeće izabralo odbor koji će izraditi oštrij službovnik koji će prisiliti te nemarnike da ili budu marljivi vatrogasci ili da iztupe što bi još najbolje bilo.¹⁴

Već iduće, 1889. godine u izvješću na godišnjoj skupštini kaže se: Zapovjedničko vijeće je nastojalo tečajem ove upravne godine da se mlado valpovačko društvo usavršuje i što bolje razvija, a nastojalo je ujedno da ovo društvo bude si malo po malo lijepo mjesto stalo u kolu vatrogasnih društava naše domovine.¹⁵

Tijekom godine održano je 8 sjednica na kojima se *mnogo važna i korisna za društvo raspravljalo i zaključivalo.*¹⁶ Od značajnih odluka bila je i ona kojom je inicirano da općinsko poglavarstvo donese obvezu

¹¹ Josip MESIĆ: Tajničko izvješće na Redovitoj glavnoj skupštini DVD-a Valpovo od 3. prosinca 1893.

¹² Zapisnik Izvanredne glavne skupštine od 6. svibnja 1888.

¹³ Ibidem

¹⁴ Zapisnik glavne skupštine DVD Valpovo, Valpovo 4. svibnja 1890.

¹⁵ Izvješće Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Valpovu o djelovanju društva upravne godine 1888./89. tj. od 6. svibnja 1888. do 5. svibnja 1889.

¹⁶ Ibidem

građana, koji se zateknu kod požara, pomagati vatrogascima i raditi pod njihovim ravnanjem. Time je *zapriječeno besposleno gledanje*.

Važna preventivna odluka bila je da se osnuje povjerenstvo koje će popisati sve bunare i dimnjake u Valpovu. Za tu svrhu izrađen je plan Valpova u koji su ucrtani bunari i njihova dubina što je znatno omogućilo brži rad kod požara.

Već iduće godine u tajničkom izvješću na Glavnoj skupštini se tvrdi da je tijekom poslovne godine pregledano 200 bunara i utvrđeno da je razina vode u njima u rasponu od pola do tri metra. Zaključeno je da se ova akcija nastavi svake godine.¹⁷

DVD Valpovo je 4. travnja 1889. potaklo sastanak susjednih vatrogasnih društava na kojem je prihvaćen prijedlog o međusobnoj pomoći kod većih požara kao i pomoć selima. Tom je prigodom valpovačko društvo predložilo osnivanje zajednice susjednih vatrogasnih društava. Prijedlog su prihvatila i priključila se društva iz Petrijevac i Belišća.

Tijekom zimskih mjeseci za članove se organiziraju škole opetujući znakove, službovnik i dr., te drže izmjence i po koje popularno predavanje.

U izvješću se kaže kako su požari rijetki te da Valpovačko vatrogasno društvo može mirne duše reći da je svakom zgodom pokazalo što vrijedi pak su se i za požara članovi najdoličnije uvijek ponijeli. *Gorio je krov u gostionici "K jelenu" u noći 13. na 14. srpnja; dimnjak kuće Petrovića; na veliku subotu je gorjela sušionica drva u Belišću. Kako je zamoljena pomoć To nam je bila prva sгода, gdje smo mogli prema zadatoj riječi pomoći bratskomu društvu u nuždi. Tvrdka Gutman primila je rad našega društva napisano i darom.*¹⁸

U navedenom izvješću spomenuta je jedna od prvih zabava: Dne 23. III. imalo je društvo svoj sjajni ples u prostorijah narodne čitaonice.

¹⁷ Zapisnik Glavne skupštine DVD Valpovo, Valpovo 4. svibnja 1890.

¹⁸ Izvješće Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Valpovu o djelovanju društva upravne godine 1888./89. tj. od 6. svibnja 1888. do 5. svibnja 1889.

Unišlo je svega Potrošeno je za nabavku barjaka, grbova i cvijeća Ostalo je čisto 13'26. Spomeniti nam je da je taj ples bio dobro posjećen, a od bratskih društava došli su zastupnici iz Belišća i Petrijevac. Ovo je karakteristično izvješće nakon priređene zabave u kojem je bitna zarada. U ovom slučaju izvjestitelj nije naveo niti ukupne svote prihoda i rashoda. O detaljnijim podacima vezanim za sjajni ples (tko je svirao i da li je bilo drugih točaka) nema niti slova.

U izvješću na Glavnoj skupštini 1890. godine izraženo je veliko zadovoljstvo održanim plesom 1. veljače koji je ovaj bio je upravo sjajan, jer ga je posjećalo oko 170 osoba. Osim troškova koji su namireni ostalo je blagajni cigla 50 for. 02 novč. Njekoji su polaznici i preplatili ulazninu. Tako je presvjetla gosp. grofica Marijana Normann Ehrenfelska dala 20 for., njezin sin grof Gustav 20 for., a slavn.S.H. Gutman na Belišće 20 for.¹⁹ Iz ovoga je vidljivo da su plesovi i zabave donosili zaradu, u visini tadašnje godišnje subvencije, ne računajući dodatne novčane darove.

U rubrici Darovi ima znatno više preciznijih podataka, pa tako saznajemo da su društvo darivali osvještani neki obćinari 8 f 02 u zakladu za postradale vatrogasce. Zatim se kaže kako je G. lijekarnik Deszathy poklonio je lijekove za bolesnoga Lukačevića u vrijednosti od 13'68 f. dok je G. liječnik Sieber požrtvovno je i besplatno liječio Lukačevića tečajem cijele mu bolesti. Novčane darove Društvo je dobilo od grofa Normanna i njegove majke koji su darovali po 10 forinti prigodom društvenog plesa, a tvrdka Gutman darovala je ovom društvu za nabavu sprava 100 f kao dar za požrtvovni rad prigodom požara na veliku subotu.²⁰

Da se po mogućnosti obezbijedi život i zdravlje onih, koji jedino iz humanizma, svomu bližnjemu pomoć pružaju zaključilo je zapovjedničko vieće, da se priredi priručna ljekarna, a gg. društveni liečnici da takovu uredi. Ne samo da se je pripravnošću tom sam gosp. Dr. Lazarus odazvao, nego je preuzeo takodjer na se uredjenje takove priručne ljekarne, gosp.

¹⁹ Zapisnik Glavne skupštine DVD Valpovo, Valpovo 4. svibnja 1890.

²⁰ Izvješće Dobrovoljnog vatrogasnog društvo u Valpovu o djelovanju društva upravne godine 1888./89. tj. od 6. svibnja 1888. do 5. svibnja 1889.

pak Sieber izjavio se je pismeno društvu da je uvijek spreman i pripravana znak moguću pripomoć.²¹

Još jedan od velikih problema s kojim su se susretali tadašnji vatrogasci bilo je brzina izlaska na požarište. Jedan od glavnih uvjeta brza i uspješna rada vatrogasnoga društva jeste bez dvojbe taj, *da vatrogasci što prije i što je moguće brže sa svojim spravama na požarište prispiju. To je pitanje predpregah. I o tom je viećalo po više puta zapoviedničko vieće, rezultat viećanja bila je molba upravljena na slav. poglavarstvo i zastupstvo valpovačko, da se i uz intervenciju slav. kr. kot. oblasti, a uz sporazum obć. poglavarstva, zastupstva i zapovied. vieća u tom pogledu nješto stalno uredi. Do sada nije u tom pogledu ništa učinjeno, nu zapoviedničko se vieće stalno nada da će ove upravne godine biti to pitanje rješeno, jer je ono po uspješno djelovanje vatrogasne čete od preke nužde, jer čemu nam četa, čemu nam sve i najsavršenije sprave, ako vatrogasci na ovime k požaru stići ne mogu.*²²

Na skupštini 1890. godine izabrani su odbornici koji su birani na mandat od godine dana. Na prijedlog predsjednika su jednoglasno izabrani:

Tajnikom g. J. Mesić
Blagajnikom g. J. Fey
Liječnici gg. Lazarus i Sieber
Lijekarnikom g. A. Deszathy
Spremnikom g. J. Veldin
Zamj. spremn. G K. Abt
Odbornici: gg. Benaković, Ćosić, Klemenčić
Zamjenici gg. Pauković, Dezidor
Pregledatelj računara gg. Lerch i Jahl.²³

Prvi pronađeni popis članova DVD Valpovo je iz 1892. godine. Na dnevnoj zapovijedi upisano je 64 izvršujuća člana: 1. Vinko Beer, 2. Antun Galičić, 3. Leonardo Fichtner, 4. Aleksandar Deszáty, 5. Dr. Filip

²¹ Zapisnik Glavne skupštine DVD Valpovo, Valpovo 4. svibnja 1890.

²² Zapisnik Glavne skupštine DVD Valpovo, Valpovo 4. svibnja 1890.

²³ Zapisnik Glavne skupštine DVD Valpovo, Valpovo 4. svibnja 1890.

Lazarus, 6. Eduardo Sieber, 7. Josip Fey, 8. Josip Andrišić, 9. Stjepan Čamagajevac, 10. Pavao Katrajner, 11. Stjepan Fink, 12. Ivan Krachenfels, 13. Josip Kraus, 14. Josip Lorenc, 15. Stjepan Petrović, 16. Martin Reser, 17. Stjepan Sokol, 18. Ivan Suhodolac, 19. Franjo Vagner, 20. Ljudevit Velle, 21. Gjuro Vidušić, 22. Karlo Abt, 23. Antun Balković, 24. Ferdo Burgund, 25. Pavo Dugalić, 26. Milan Fabijan, 27. Mato Guldan, 28. Gustav Gjeri, 29. Viktor Horvat, 30. Josip Ižaković, 31. Ivan Ižaković, 32. Antun Kolarić, 33. Stjepan Kopf, 34. Mato Krstić, 35. Stjepan Kraus, 36. Ivan Kovačević, 37. Dragutin Milac, 38. Stjepan Pauković, 39. Antun Pajor, 40. Šimo Perčec, 41. Josip Petrović, 42. Franjo Petrović, 43. Leopold Slegel, 44. Stjepan Švajcer, 45. Luka Urajković, 46. Josip Veldin, 47. Tomo Vidušić, 48. Mato Herman, 49. Josip Balković, 50. Marijan Balković, 51. Ivan Balog, 52. Josip Dojkić, 53. Josip Drgalić, 54. Karlo Dušanek, 55. Stjepan Kraus, 56. Josip Kuržil, 57. Martin Lenhart, 58. Sigfrid Milac, 59. Josip Neuman, 60. Julio Palfi, 61. Antun Pauner, 62. Josip Sokol, 63. Stjepan Veselić, 64. Stipo Vidušić.

Godina 1893.

U analima Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo 1893. godina ima izuzetno mjesto. Te je godine društvo imalo nekoliko značajnih i lijepih događaja za koja će dobiti brojna laskava priznanja. No, ista je godina bila i izuzetno loša po požarima od kojih je onaj svibanjski ostao do danas najveći i najrazorniji u povijesti društva, ali i Valpova.

Na samom početku godine održana je Izvanredna skupština kojoj je prisustvovao i društveni pokrovitelj grof Rudolf Normann. Razlog tomu je biranje novog nadzapovjednika jer je Vinko Beer, prvi nadzapovjednik od osnivanja društva, podnio ostavku još 13. studenog 1892. godine zbog zauzetosti na poslu. Za novog nadzapovjednika, nakon kraće rasprave u

kojoj su razmjenjena i iznešena laskava međusobna mišljenja dva kandidata, izabran je dotadašnji II. zapovjednik Leonardo Fichtner.²⁴

Glazbena škola

Samo dva tjedna ranije zbio se, za DVD Valpovo, vrlo važan događaj - osnovana je glazbena škola. Za tu prigodu oformljen je *Glasbeni odbor* na čijem je čelu bio Dr. Eduard Sieber te Leonard Fichtner i Stjepan Kraus. Škola je počela s radom 15. siječnja 1893. dolaskom kapelnika Florijana Porška i *prikupi doskora liepu četicu djece izmed 11 i 13 godina...*²⁵ koji su, prema planu učili svirati u iduće tri godine.²⁶

Idejni začetnik vatrogasne glazbe i glazbene škole je Leonard Fichtner koji je sa Dr. Sieberom najviše poradio na prikupljanju potrebnog novca za nabavku glazbala i dovođenje učitelja glazbe. Dakako da bez podrške ondašnjih viđenih Valpovčana ne bi bilo ništa. *Prvi koji se je vatreno zauzeo za stvar, bio je dr. Neumann, obećavši tečajem trijuh godina uplaćivati mjesečno 1 forint, a za njim poveo se je g. grof Rudolf Normann obrekav kroz tri godine uplaćivati godimice 50 for.*²⁷ Ovim primjerima su se ubrzo odazvali brojni Valpovčani obavezavši se davati potporu kroz tri godine. Na taj način glazbena je škola mogla raditi u iduće tri godine.

Na iznenađenje građanstva i samih osnivača, mladi glazbenici su za samo pet mjeseci vježbanja postigli visoku kvalitetu sviranja, što su i dokazali pred domaćom publikom. Osobitu prigodu dokazivanja imali su tijekom održavanja V. glavne skupštine hrvatsko-slavonske vatrogasne zajednice koja je održana u Valpovu od 13. do 15. kolovoza 1893. godine i kojoj su prisustvovali tadašnji najviši vatrogasni čelnici Stjepan Gjuro Deželić i Mirko Kolarić. O izvedbama učenika glazbene škole u ondašnjim novinama jedan od gostiju je zapisao: *...gojenci glasbene škole pod vještim ravnanjem svog kapelnika g. Porška počеше izvoditi nekoje rodoljubive komade, koje na čudo svih nas upravo prekrasno odsviraše.*

²⁴ Zapisnik Izvanredne godišnje skupštine Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo od 29. siječnja 1893.; J. SACHER: Iz vatrogasnih društava, *Vatrogasac* br. 6, Rieka-Trsat 1893., str. 46 – 47.

²⁵ *Vatrogasac* br. 18 i 19, Zagreb 1893., str. 153.

²⁶ *Vatrogasac* br. 3, Rieka-Trsat 1893., str. 24.

²⁷ *Vatrogasac* br. 18 i 19, Zagreb 1893., str. 153.

*Ta to su gotovo sama djeca izmedju jedanaest i trinaest godina, pa se je upravo čuditi, što su u tako kratkom vremenu toli sjajan uspjeh polučila.*²⁸

O gradnji gasilane

Kako je iznešeno na početku, valpovački vatrogasci su u početnim godinama postojanja imali improvizirano spremište u općinskoj šupi, a drveni toranj iza kuće ljekarnika Deszatyja. Ovakvo stanje nije bilo održivo te je revno rukovodstvo počelo predradnje za gradnju pravog vatrogasnog spremišta. S idejom i potrebom upoznali su općinske zastupnike i poglavarstvo te valpovačkog vlastelina i društvenog pokrovitelja grofa Rudolfa Normanna. Na svakom koraku nailazili su na razumijevanje i potporu. Jedan od odlučujućih trenutaka je odluka o uvrštenju financiranja gradnje spremišta u općinski proračun. *U ovogodišnji (1893.god., op. S.N.) proračun uvršteno je za gradnju nove gasilane 1000 fr., a osim toga podpora društvu 150 for. te je zaključeno da će u budući proračun doći i ona svota koje je još nužna za pokriće troškova.*²⁹ Nakon ove odluke, Zapovjedničko vijeće DVD-a ulazi u završne pripremne radnje sa stavom da se spremište sagradi još te 1893. godine. Odmah je osnovan odbor za gradnju koji je bio sastavljen od predstavnika općine, odbornika i DVD-a. U odbor za gradnju iz općine su uvršteni upravitelj i bilježnik Ladislav Michl, ljekarnik i odbornik Aleksandar Deszathy, te posjednici odbornici Stjepan Kraus i Mato Adjić, a iz DVD-a zapovjednik Leonard Fichtner, tajnik Josip Mesić, odbornici Josip Sacher i dr. Filip Lazarus. Za predsjednika je izabran Aleksandar Deszathy.

Odmah se krenulo u prikupljanje dobrovoljnih priloga koji su bili u novcu ili besplatnom prijevozu raznog materijala. Također su se bilježili nadničari. Odaziv mještana bio je vrlo dobar: 299 Valpovčana se upisalo i obvezalo dati novac, kola za prijevoz ili dati određeni broj nadnica.³⁰ *I odlični ljudi i siromaci, svaki je drage volje doprinjeo svoj kamečak za gradnju ovoga spremišta. Društveni pokrovitelj presvjetli g. grof Rudolf*

²⁸ V. MAYER: "Svečanost u Valpovu", *Vatrogasac* br. 17, Zagreb 1893., str. 142.

²⁹ xxx "Valpovačko vatrogasno spremište", *Vatrogasac* br 16, Zagreb, 15. kolovoza 1893., str. 130.

³⁰ Izkaz o prinosima za gradnju spremišta, Valpovo 1893.

*Normann Ehrenfelski, koji se za sve brine, tako je i ovdje prvi pomogao. Darovao je društvu nužno zemljište na glavnoj cesti i još k tomu u gotovu 100 for.*³¹

Opeka i građevinsko drvo nabavljeno je uz veoma sniženu cijenu od tvrtke S.H. Gutman u Belišću. Graditelj na Belišću Franjo Letschi zradio je najvećom pripravnošću nacrt za ovu gradnju, koja je veoma uspješna. Ujedno se našao u osobi staroga graditelja iz Lapanesa Jakova Sachsa, graditelj, koji je uz poček i povoljne uvjete gradnju preuzeo i evo sretno dovršio.³²

Iz nacрта objavljenih u listu "Vatrogasac" vidljivo je da je spremište gotovo nepromijenjeno kroz cijelo stoljeće, što znači dužine 22 metra i 7,9 metara širine. Najveća promjena je u tornju koji je izvorno bio visine 13 metara, od drveta, s platformom na vrhu, a završavao je jarbolom u obliku šiljka.³³ Nepotpisani kroničar navodi da *Sav trošk za ovu gradnju i materijal iznaša do 3500 for.; nu zato je valpovačko novo spremište ne samo na diku valpovačkom vatrogasnom društvu, već i na ures trgovištu Valpovu a na čast svim Valpovčanom.*³⁴

Gradnja je, kako je ostalo zapisano, sretno završila. No, sam početak gradnje imao je manje sretno ozračje.

Kako su sve pripremne radnje za početak gradnje vatrogasnog spremišta privedene kraju, a bližio se Dan sv. Florijana, zaštitnika vatrogasaca, nije bilo boljeg trenutka za svečanost polaganja kamena temeljca. Glavna svečanost povodom Dana sv. Florijana planirana je za nedjelju 7. svibnja, kada je predviđeno i polaganje kamena temeljca. Da bi sve bilo spremno ...4. svibnja na samo Florijanovo počeo se kopati temelj, te su vatrogasci sa svojim zapovjednikom prve lopate zemlje izbacili, a dalje su nastavili radnici. Dne 5. svibnja poslije 11 sati prije podne dan je znak na vatru trubljom.³⁵ Bio je to početak najrazornijeg požara u povijesti Valpova u kojemu je bez krova nad glavom ostalo 180 Valpovčana.

³¹ xxx "Valpovačko vatrogasno spremište", *Vatrogasac* br 16, Zagreb, 15. kolovoza 1893., str. 130.

³² Ibidem

³³ xxx *Vatrogasac* br. 18 i 19, Zagreb, 15. rujna 1893., između str. 150 i 151.

³⁴ xxx *Vatrogasac* br. 13 i 14, Zagreb, 15. srpnja 1893., str. 114-115.

³⁵ xxx "Valpovačko vatrogasno spremište", *Vatrogasac* br 16, Zagreb, 15. kolovoza 1893., str. 130

Nakon ovako poharanog Valpova vatrogasci su smogli snage i održali svečanost polaganja kamena temeljca. Kroničar je tom prigodom zapisao: *Vatrogasno je društvo toli strašnim i ozbiljnim događajem započelo gradnju svoga spremišta. U nedjelju 7. svibnja prisustvovali su vatrogasci svečanoj službi božjoj i propovjedi, a poslije ove otputiše se na gradilište. Ovamo je došao mjestni župnik i dekan Ivan Csepeley sa kapelani i društvenimi svećenici Franjom Hofmeisterom i Gjurom Ivanovićem, te su svečano položili u prisuću zastupnika vlastelinstva, občine i društva, izpravu o gradnji ovoj u temelj, koji je odmah zazidan.*³⁶

Tako je završila svečanost početka gradnje vatrogasnog doma u Valpovu. Nakon toga, gradnja je tekla normalnim tijekom i bila završena za 100 dana, te svačano posvećena na Veliku gospu, 15. kolovoza 1893. godine. *Valpovačko je društvo u slozi sa svimi svojim sugradjani pokazalo, što se složnim silami postići može, zato složno naprijed svi, a Ti Bože pomoz!*³⁷

Požar

Te, 1893. godine svetkovina sv. Florijana trebala je za valpovačke vatrogasce biti posebna. I bila je, ali ne po dobru. Nenadano, uoči svečanog polaganja kamena temeljca za spremište, izbio je požar. *Dne 5. svibnja poslije 11 sati prije podne dan je znak na vatru trubljom, kojemu se vatrogasci odmah odazvaše te pohrliše sa spravami k požarištu, koje je bilo izvan Valpova. Vatrogasci nađoše u plamenu štagalj građanina Peštelića, koji je dosta odaljen od ceste i drugih sgrada.*³⁸

Bio je to početak najvećeg požara koji se dogodio Valpovu u njegovoj povijesti. Iako je požar izbio izvan naselja, vatra potpomognuta silnim vjetrom koji je plamen i ogarke gonio južno prema susjednim salašima. (...) Još u najvećem poslu dođe vijest da gori u Novoj ulici. Silni vjetar prenio je vatru preko vrtova i oranica, dakle preko širokoga prostora ravno u Novu ulicu i zapaljivao kuće. U isto doba raznio je vjetar goruću slamu i ogarke po cielom Valpovu (...) Dakle vatrogasci ne bivši gotovi još na Slatinama moraju da kreću sa strojevima u Novu

³⁶ xxx *Vatrogasac* br. 13 i 14, Zagreb, 1893., str.115.

³⁷ xxx "Valpovačko vatrogasno spremište", *Vatrogasac* br 16, Zagreb, 15. kolovoza 1893., str. 130.

³⁸ Ibidem

*ulicu, što nije tako lahko bilo, jer cievine pune vode, momčad umorna već, a put do Nove ulice dalek. U taj momenat zatražena bje pomoć sa Belišća, poslije iz Osijeka, Dolj. Miholjca i Petrijevac.*³⁹

Tvornički vatrogasci iz Belišća prvi su stigli u pratnji brojnih radnika. Tek poslije podne stigli su vatrogasci iz Osijeka gornjeg, doljnog i novog grada, Retfale i Petrijevac. Pored toga dopremljene su općinske štrcaljke iz Ladimirevaca, Šaga, Narda, Bistrinaca i Bizovca. No, sve dok se vjetar nije smirio vatra je gutala kuće.

Da se radilo o požaru katastrofalnih razmjera govori činjenica da je ...stigao na požarište veliki župan virovitičke županije grof Dr. Teodor Pejačević i podžupan Levin Chavrak, te kotarski predstojnik Dragutin Kršnjavi da se osobno uvjere o silnoj šteti (...) valja istaknuti da je kot. predstojnik Kršnjavi ostao cijelu noć na garištu te sa obćinskim upravuteljem Lad. Michelom skrbio da se marljivo dovaža voda i da vatrogasci obskrbljeni budu.⁴⁰

Kada je konačno vatra savladana utvrđeno je 36 izgorjelih obiteljskih kuća i 102 gospodarske zgrade, a 180 ljudi ostalo je na ulici. Prema novinskim izvještajima šteta je iznosila 16.000 forinti. Vatrogasci su se našli na teškoj i dotada neviđenoj kušnji u kojoj su se *junački ponjeli i ustrajali, a to jim je javno priznalo obćinsko poglavarstvo a posebnim dopisom kr. kotarska oblast i valpovačko vlastelinstvo koje je darivalo u društvene svrhe 60 for., a osjegurajuće društvo 50 for.*⁴¹

Ovo nije bio jedini požar te godine. Prema izvješću na Redovitoj glavnoj skupštini Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo održane 3. prosinca 1893. bilo ih je sedam, ali niti jedan tako razoran.

Skupština vatrogasne zajednice

Peta glavna skupština hrvatsko-slavonske vatrogasne zajednice koja je održana u Valpovu bila je prva Skupština koja je održana u Slavoniji. Treba znati da je u Slavoniji tada bilo više vatrogasnih društava koja su osnovana znatno ranije od valpovačkog (Nova Gradiška, Đakovo, Osijek Gornji i Donji Grad, Virovitica, Požega, Slavonski Brod i još neki) i koja

³⁹ Ibidem

⁴⁰ Ibidem

⁴¹ Ibidem

su brojala znatno više članova (Valpovo tada broji 3760 stanovnika, a u vatrogasnom društvu je bilo 72 izvršujuća člana i 50 podupirajućih⁴²) no, očito to nije bilo presudno, već postignuti rezultati kao i ugled dužnosnika. Josip Sacher, Leonardo Fichtner i Dr. Filip Lazarus su imena koja u to vrijeme nešto znače u vatrogasnim krugovima. Sva su trojica bili autori stručnih članaka, a Josip Sacher je, pored toga, bio inovator iz područja vatrogastva.

O tijeku priprema za skupštinu u vatrogasnim zapisnicima nema mnogo pisanog traga. To ne znači da Skupština nije pomno pripremana. Tako je, između ostalog, izdan poziv građanstvu da što ljepše dočeka vatrogasce koji će tom prigodom doći.

Da je "Zajednica" baš Valpovo za obdržavanje svoje skupštine odabrala, mora sve nas napuniti ponosom i radošću, jer je to prva skupština, što ju slavna vatrogasna "Zajednica" drži u ravnoj Slavoniji.

Veleštovani građani i žitelji valpovački!

Naše je trgovište na glasu poradi prijaznosti i gostoljubivosti njegovih stanovnika. Pokažimo i ovom sгодom, da od srca štujemo i ljubimo milu si braću širom hrvatskoga doma, a ponajpače kada k nama dolaze u časnoj i požrtvovnoj službi vatrogasnoj. Nesreća požara, koja je milo nam trgovište nesmiljeno zadesila, naučila nas je požrtvovne vatrogasce još više cijeniti i štovati. Pokažimo ovo svoje poštivanje i vidljivimi znaci, ter već o podne pomenute nedjelje iskitimo svoje kuće i obitavališta narodnimi barjaci, sagovi i cvijećem. Naše poštivanje i prijazan goditi će i radovati mile naše goste, a samamu trgovištu našem u njegovu plemenitu žiteljstvu biti će ono na čast i slavu.⁴³

Skupština je održana 14. kolovoza u prostoriji Hrvatske čitaonice na katu hotela "Fortuna" uz nazočnost delegata iz Županje, Požege, Retfale, Pleternice, Vukovara, Sv. Ivana Zeline, Karlovca i Petrijevac.⁴⁴ Ostala društva su imala svoje opunomoćenike.

Program V. skupštine hrvatsko-slavonske vatrogasne zajednice trajao je od 13. do 15. kolovoza.

⁴² Josip MESIĆ: Tajničko izvješće na Redovitoj glavnoj skupštini DVD-a Valpovo od 3. prosinca 1893.

⁴³ *Vatrogasac* br. 16, Rieka-Trsat 1893., str.135.

⁴⁴ Navedena su Društva prema pronađenim prijavnica u arhivu DVD Valpovo.

Prvog dana, 13. kolovoza u nedjelju, upriličen je doček gostiju na kolodvoru u Osijeku, gornjem gradu, onda nastavak puta na kolih u Valpovo, gdje će se u valp. Toplicah (10 časova od Valpova) poslije podneva držati prijateljski sastanak i zabavna večer.⁴⁵

Na dan održavanja skupštine u 7 sati ujutro održana je vježba valpovačkog vatrogasnog društva, a odvijala se na školskoj zgradi pored župne crkve. Vježbi su nazočili svi vatrogasni dužnosnici u svojstvu promatrača, ali i ocjenjivača. Ocjena vježbe je bila vrlo povoljna. Između ostalog je zapisano: *Valpovačka gasilačka četa pravi je ponos naše vatrogasne zajednice i može se punim pravom javno izreći patriotska želja: Dao Bog ugledala se i ina naša vatrogasna društva u tu naprednu i valjanu gasilaču četu.*⁴⁶ Nakon završetka Skupštine zajednički je banket održan u valpovačkim toplicama.

Treći je dan održana posveta novoga spremišta te ...prebivanje sv. misi u župnoj crkvi, a poslije toga izlet u *Bijelište*.⁴⁷

Cjelokupni program, prema pisanju tadašnjeg stručnog tiska, bio je odlično organiziran, a Valpovo i valpovački vatrogasci ostavili su na goste izvanredan dojam. *...opazismo već iz daleka bielo Valpovo, okičeno i urešeno kao mlada nevjesta. Kad udjosmo u samo mjesto, iznenadi nas onaj sjaj čestitih Valpovčana, kojim su umjeli zaodjenuti svoj liepi zavičaj. Barjak do barjaka, trobojnica do trobojnice, a na svih točkah stiska i vrema ljudstva. Srce mi zakuca silnije od radosti. Pred občinskom sgradom dočekalo nas občinsko zastupstvo, a na čelu mu bilježnik i upravitelj občine g. Michl, dočim tamo malo podalje vatrogasno društvo sa svojom novoustrojenom glazbom i još mnogo občinstva.*⁴⁸

Tijekom skupštine zapažene nastupe imali su i valpovački vatrogasci, a osobito Leonardo Fichtner i Josip Sacher. Pod posebnom točkom dnevnog reda dr. Filip Lazarus je održao predavanje pod naslovom "Vatrogasna četa u sanitarnoj službi".

Godišnja skupština

⁴⁵ xxx *Vatrogasac* br. 13 i 14, Rieka-Trsat, 1893., str. 108.

⁴⁶ K.: "Glavna vježba gasilačke čete valpovačke", *Vatrogasac* br. 17, Zagreb 1893., str. 137 i 138.

⁴⁷ xxx *Vatrogasac* br. 13 i 14, Rieka-Trsat, 1893., str. 108.

⁴⁸ V. MAYER: "Svečanost u Valpovu", *Vatrogasac* br. 17, Zagreb 1893., str. 141.

Godina 1893. završena je Redovitom glavnom skupštinom održanom 3. prosinca na kojoj su još jednom analizirani događaji tijekom 1892. i 1893. godine.

Tajnik Mesić zaključuje da je u proteklom razdoblju održano 20 sjednica, što Zapovjedničkog vijeća što kombiniranog građevnoga odbora za gradnju društ. spremišta. Što je sve u ovih sjednica vijećano, zaključeno i odlučeno to je svakom članu slavne skupštine više manje već sada kao na dlanu poznato, jer se Zapovjedničko vijeće može svijesno pohvaliti i podičiti mnogi na rezultate svoga rada i nastojanja. Taj pako rad i to nastojanje zapovjedničkoga vijeća ostvareni su u lijepo sagrađenom i vrlo spretnom spremištu našega društva, u vrlo uspjelom obdržavanju V. Glavne skupštine hrv. slav. vatrog. "Zajednice", koja je u Valpovu održana 14. kolovoza t.g., a koju je ne samo našem društvu, nego i cijelom milom trgovištu bilo na čast, u lijepom napredovanju buduće vatrogasne glazbe, koja je svoje djelovanje otpočela 15. siječnja t. g., u usavršavanju i popunjenju društvenih sprava i rekvizita, bez kojih nijedno društvo valjano djelovati ne može, na pripravih novih društvenih pravila itd.⁴⁹

O novim pravilima nije mnogo zapisano osim: Tajnik u kratki predgovor kako je do novih pravila došlo, čita poglavlje po poglavlje, paragraf po paragraf, a kod svakojeg paragrafa pita predsjednik da li se prima, te su pravila jednoglasno primljena u cijelosti ovako kako što je odbor za pravila napisao, a zapovj. vijeće uz neke promjene u plenumu usvojilo.⁵⁰

Iz predsjednikove zahvale vidljivo je da je autor novih pravila Josip Sacher: Predsjednik izriče toplu zahvalu odboru za pravila, a naročito upravo ocu njihovom Josipu Sacheru koji se je oko njih najviše trudio. Zahvala se gosp. Sacheru ubilježuje u zapisnik uz srdačno Živio!⁵¹

U nastavku izvješća tajnik izražava zadovoljstvo izgradnjom spremišta, ali i žaljenje što ono nije isplaćeno. Naime, iznosi da je predračunska cijena bila 2.943 for. i 52 novč., a da je konačni iznos bila

⁴⁹ Josip MESIĆ: Tajničko izvješće na Redovitoj glavnoj skupštini DVD-a Valpovo od 3. prosinca 1893.

⁵⁰ Zapisnik Redovite glavne skupštine DVD-a Valpovo od 3. prosinca 1893.

⁵¹ Ibidem

3.072 for., dakle skuplje za 128 for. 48 novč. Za cjelokupnu isplatu manjkalo je 674,17 forinti. Za tu cifru izdana je majstoru Sachs u obveznica s rokom plaćanja 1. srpnja 1895. godine uz 6 % kamata.⁵²

Od uspjeha u 1893. godini tajnik Mesić ističe organizaciju skupštine vatrogasne zajednice: Još nam je svima u živoj pameti V. Skupš. Hrv. slav. zajednice vatrog.društava. Ova je skupština bila ne samo na čast našem društvu, nego i cijelom građanstvu valpovačkom, koje je goste najsrdačnije primilo te jih ne samo gostilo, nego i predpregom i stanom posluživalo. Tijem su naši dični Valpovčani pred slavnim gosti osvijetlili lice, ali i tako dobili zahvalnost i trajnu spomen u njihovih srcih. Živjeli dični Valpovčani!⁵³

Neočekivani uspjeh su postigli pitomci glazbene škole, pod vodstvom kapelnika Porška, nastupivši za goste skupštine, ali i u drugim prigodama. Iako se to izričito ne navodi, valpovačkim glazbenicima je bio oduševljen i ozloglašeni ban, grof Dragutin Khuen-Hedervary, koji je za boravka u Valpovu 8. listopada 1893. g. darovao glazbi 50 forinti.⁵⁴

No, te godine nije sve bilo lijepo.

Ove je godine naime naše društvo sudjelovalo kod sedam požara bilo u Valpovu samom, bilo izvan Valpova, a upravo dva najveća i najžalobnija dogodila su se upravo u samom Valpovu. Tužan od 5. svibnja t.g. koji je strahom i trepetom napunio sve Valpovo, ostati će svakom u nezaboravnoj žalosnoj uspomeni. Naše je društvo u tom požaru svojski i plemenitom požrtvovnošću neumorno radilo da obrani što se obraniti može, da spasi što spasiti može, a zajednički radeći sa drugim pobratimskim društvima, koja prispješe sa svih strana.⁵⁵

Već duže vrijeme valpovački vatrogasci nisu mogli riješiti pitanje predprega i dostave vode potrebne za gašenje usprkos tome što su poduzeli potrebne radnje i dobili podršku kotara kod općina Valpovo vanjsko i Valpovo trgovište.

⁵² Josip MESIĆ: Tajničko izvješće na Redovitoj glavnoj skupštini DVD-a Valpovo od 3. prosinca 1893

⁵³ Josip MESIĆ: Tajničko izvješće na Redovitoj glavnoj skupštini DVD-a Valpovo od 3. prosinca 1893

⁵⁴ Josip MESIĆ: Tajničko izvješće na Redovitoj glavnoj skupštini DVD-a Valpovo od 3. prosinca 1893

⁵⁵ Josip MESIĆ: Tajničko izvješće na Redovitoj glavnoj skupštini DVD-a Valpovo od 3. prosinca 1893

Na kraju su izabrani novi dužnosnici s valpovačkim učiteljem Leonardom Fichtnerom na čelu.

Nadzapovjednik: Leonardo Fichtner

I. zapovjednik: Josip Fey

II. zapovjednik: Stjepan Kraus

Tajnik: Josip Mesić

Blagajnik: Bartol Baloković

Odbornici: Stjepan Jurjević, Mato Pauković, Ferdo

Mergentaler

Za odborničke zamjenike: Petar Markus, Andrija Illeman

Vođe: Ivan Krachenfels, Stjepan Kopf, Simo Peršek ?

Za zamjenike vođa: Đuro Vidušić, Ivan Balog i Antun

Balković

Spremnik; Jos. Veldin i zamjenik: D. Pinterović

Desetnici: Sokol, J. Neumann, Seblegl i Julius Palfy

Štapski trublar: Viktor Horvat⁵⁶

Posveta vatrogasnog barjaka 1894. godine

Valpovačko vatrogasno društvo je odmah po osnivanju imalo pokrovitelja *plemenitog velikaša hrvatskoga presvjetlog gospodina grofa Rudolfa Normana-Ehrenfelskoga* koji je osobito pridavao pozornost vatrogastvu. I grofica Julijana je *uzanj obljubila vatrogastvo i štuje požrtvovne vatrogasce* te je odlučila nagraditi Društvo barjakom za *uztrajni rad prigodom velikoga požara od 5. svibnja 1893.* Tom prigodom grofica je pozvala dana 7. lipnja vatrogasno zapovjedništvo te im priopćila odluku i pokazala zastavu izrazivši želju da se blagoslov obavi već u nedjelju, 10. lipnja. Razlog ovako kratkom roku je njezino putovanje. Vatrogasci su ostali iznenađeni ugodnom viješću.

Pedantni kroničar, koji je želio ostati anonimn te se potpisao "Jedan valpovački vatrogasac", vrlo je precizno opisao zastavu navodeći i

⁵⁶ Zapisnik Redovite glavne skupštine DVD-a Valpovo od 3. prosinca 1893.

najmanje detalje kao što je vrsta drveta upotrebljena za izradu stijega Također je zabilježena novčana vrijednost zastave od 600 forinti.

O samom barjaku moramo reći da je jednostavan nu bogat i savršeno umjetnički izveden u jednomu od prvih bečkih zavoda. Sav je od teške crvene svile, na krajevih se izmjenjuje crveno-žuti obrub. S jedne strane je slika zaštitnika sv. Florijana vezom i slikanjem na svili izvedena, a s druge strane su izvedeni vatrogasni znakovi. Uglovi barjaka uriješeni su ornamentalnim vezivom. Barjak rijesi bijela teška svilena vrpca sa uvezenim natpisom "Grofica Julija Normann-Ehrenfelska dobrovoljnom vatrog. društvu u Valpovu." Odzdol grofovski grb i kao spomen: 5. svibnja 1893. Za vezenje je upotrebljena lih zlatna žica. Motka je orahova sa zlatnim uresom, a vršak joj kiti lik vatrogasca iz pozlaćene mjedi. Jednostavnost priliči vatrogasnom barjaku, a bogata izradba visokoj darovateljici.⁵⁷

Istog je dana održana sjednica na kojoj je odlučeno da zbog kratkog vremena proslava blagoslova zastave bude ograničena samo na Valpovo. Zbog toga nisu pozvana niti susjedna vatrogasna društva, *jer se za tri dana nebi mogla sva ni pozvati, a ni dostojno dočekati i primiti.* Na sjednici je sastavljen

P o z i v

Presvjetla gospoja grofica Julija Normann-Ehrenfelska ugodno je 7. lipnja o.g. iznenadila valpovačko dobrov. Vatrog. Društvo, obdariv ga prekrasnim i skupocjenim barjakom, koji se ima posvetiti u nedelju dne 10. lipnja 1894. Uprava društva pozivlje Vas ovijem najuljudnije k ovoj našoj valpovačkoj slavi, koja će se obaviti uz slijedeći raspored:

Dne 9. lipnja

U 8 sati u večer skupiti će se vatrogasno društvo i građanstvo u glavnoj gasilani, da priredi sjajnu bakljadu presvetloj gospođi darovateljici i kumi. Bakljada kreće u 9 sati pred vlast. Grad. Za vrijeme bakljade biti će razsvjeta glavnih ulica valpovačkih.

⁵⁷ xxx "Posveta vatrogasnog barjaka u Valpovu, *Vatrogasac* br. 13, Zagreb 1894., str. 135 i 136.

Dne 10. lipnja

1. U 6 sati u jutro "budnica".

1. Vatrogasno društvo sastaje se u pol 10 sati u glavnoj gasilani, odavde kreće u vlast. grad, gdje će primiti iz ruku presvjetle gospođe grofice i kume barjak i odnijeti ga u crkvu.

1. U deset sati je svečana služba božja u župnoj crkvi. Poslije mise prigodna riječ, posveta barjaka i zabijanje čavala.

1. Iza posvete slijedi mimohod vatrog. društva pred zastavom i presvjetlom gospođom groficom kumom pred vlastelinskim gradom i razlaz.

1. Poslije podne sastanak u valpovačkim kupkama, gdje će koncertovati pitomci glasbene škole.

U nadi da ćete radosna srca probaviti zajedno sa vatrogasnim društvom ovu rijetku slavu i svečanost, koja će opet prodičiti milo nam Valpovo, jesmo sa prijatnim "Pomoz Bog!"

U Valpovu, dne 9. lipnja 1894.

Za upravu: Leonardo Fichtner, nadzapovjednik; Josip Mesić, tajnik.⁵⁸

Iz poziva je vidljivo kako su se valpovački vatrogasci brzo organizirali, ali se ovom sgodom opet pokazalo da sa svojim društvom sve Valpovo misli i čuvstvuje, da je sve Valpovo tim odlikovanjem društva veselo i oduševljeno bilo. Da je to točno pokazuje i to da su već u subotu gotovo sve kuće istakle trobojnice koje su se vijorile do ponedjeljka.

U subotu je bakljada počela u 9 sati navečer. Predvođeni vatrogasnom glazbom *u pratnji množine građanstva i pučanstva sa 300 lampiona* vatrogasci su krenuli pred vlastelinski dvorac gdje je *pozdravio kratkim riječima presvjetlu gospođu društveni nadzapovjednik Leonardo Fichtner na što se je svečarica hrvatski zahvalila*. Nakon bakljade Valpovčani su se razišli. Kroničar je osobito zabilježio kako su za vrijeme bakljade *sjajno razsvjetljene sve glavne ulice valpovačke*.

⁵⁸ xxx "Posveta vatrogasnog barjaka u Valpovu, *Vatrogasac* br. 13, Zagreb 1894., str. 135 i 136.

U nedjelju ujutro pitomci Glazbene škole, pod ravnanjem svog učitelja i kapelnika Florijana Porška, odsvirali su na trgu nekoliko koračnica. Pošto je vatrogasno izaslanstvo preuzelo zastavu od gofice Julijane, odnijelo ju je u župnu crkvu gdje se okupilo mnoštvo naroda. Grof i grofica Normann došli su u pratnji vlastelinskog ravnatelja dr. Dragutina Neumana i njegove supruge. Svečanu misu, prigodnu riječ i blagoslov obavio je valpovački župnik, velečasni Ivan Csepeley, a ženskim pjevačkim zborom ravnao je i pratio ih na orguljama Josip Mesić. Poslije posvete čavle su zabili kuma Julijana, grof Normann, župnik, vatrogasni nadzapovjednik i načelnici općina Valpovo trgovište i Valpovo vanjsko. Nakon mise pred vlastelinskim dvorcem upriličen je mimohod ispred zastave i kume.

Cjelokupno zapovjedno vijeće bilo je potom primljeno i predstavljeno grofici i grofu. Tom prigodom su joj još jednom zahvalili na daru i časti. Grofica je ponovila svoju naklonost i simpatije prema vatrogascima za njihov rad. Potom su članovi zapovjednog vijeća i valpovački odličnici pozvani na ručak u dvorac, a valpovačkim je vatrogascima *priređen banket u valpovačkim kupkama na trošak kume*.

Poslije podne sastalo se u valpovačkim kupkama skoro sve Valpovo, jer su naši mali glasbenici koncertovali, a najavljen bi dolazak grofa pokrovitelja. I zbilja u 4 sata dohrla kočija sa presv. g. kumom i pokroviteljem, koji su gromkimi usklici dočekani bili. Presvjetli g. grof pokrovitelj proboravio je dulje vrijeme u kupkama srdačno se razgovarajući sa vatrogascima i bodreći ih da i nadalje živo nastoje oko društvenih ciljeva.⁵⁹

Florijanov kip 1896.

Nakon što su zaliječene rane od posljedica katastrofalnog požara iz svibnja 1893. godine, prišlo se trajnom obilježavanju tog događaja. Logički se nametnulo da to obilježje bude u liku sv. Florijana. Pored toga, u Valpovu tada nije bilo spomenika zaštitniku vatrogasaca. Kako bi

⁵⁹ xxx "Posveta vatrogasnog barjaka u Valpovu, *Vatrogasac* br. 13, Zagreb 1894., str. 135 i 136.

se i ovaj zadatak odradio valjano, utemeljen je *odbor za podignuće kipa sv. Florijana* s predsjednikom, župnikom valpovačkim, Ivanom Csepeleyom.

Prema pronađenim zapisnicima odbor je održao četiri sjednice. Na prvoj, održanoj 17. ožujka 1896. g., pored župnika Csepeleya prisutni su bili *potpredsjednik i blagajnik Josip Jozić, odbornici Josip Mesić, Stjepan Kraus i Matija Pauković te Leonardo Fichtner, tajnik.*⁶⁰ Na toj sjednici je odlučeno kome će se povjeriti izrada kipa. *Tajnik izvješćuje da je stiglo više ponuda iz Zagreba, Pečuha i Osijeka te predlaže troškovnike i nacрте. Nakon što je odbor i nacрте i troškovnike ispitao, zaključio je jednoglasno da se izradba kipa sv. Florijana povjeri dvorskoj firmi E. Hauser iz Beča koja u Osijeku radi za novu crkvugradsku i to u solidnoj izradbi za iznos od 260 f. s obvezom da do 2. svibnja o. g. kip postavljen bude. Naručbu će obaviti u ime odbora g. blagajnik Jozić i tajnik Fichtner.*⁶¹

Istodobno je donešen zaključak da se stanovita svota 20 f. odredi kao fundacija od koje se spomenik uzdržavati ima.

Dana 15. travnja održane su dvije sjednice odbora. Na prvoj je dogovoren tekst natpisa koji će se staviti na spomenik. Na drugoj, koja je održana poslije podne, odlučivalo se o mjestu gdje će spomenik biti postavljen.

Članovi odbora pregledaše sva škodna mjesta kao što su: kraj gasilane (križ), križ na Vašarištu i dr. te se napokon odlučiše da zadovolje sveopćoj želji i odrediše mjesto na Vašarištu i odmah ga kolcem točno označiše. Kip će biti na raskršću, a na povišenom temelju, oko njega će se nasipati dovoljno zemlje i humak obložiti leđinom. Temelj će zidati zidar Khan uz odštetu lih radne sile. Ciglu za temelj a i ogradu dala je tvrtka Gutman sa Belišća a dva bureta kreča slavno valpovačko vlastelinstvo sve posredovanjem g. kapelana Josipa Jožića. Pijesak i nužnu zemlju za nasipanje dovesti će dobri Valpovčani besplatno. Ogradu osmouglastu izraditi će tesar Abt uz odštetu lih radne sile.⁶²

⁶⁰ Zapisnik o I. sjednici odbora za podignuće kipa sv. Florijana, Valpovo 17. ožujka 1896.

⁶¹ Ibidem

⁶² Zapisnik sjednice odbora za podignuće kipa sv. Florijana, Valpovo 15. travnja 1896.

Na sjednici održanoj 26. travnja središnja tema je bila donošenje teksta spomenice koja će biti postavljena u temelj spomenika.

U spomen

Velikoga požara od 5. svibnja 1893. (vidi priložene nacрте) podignut je od gradjanstva valpovačkoga ovaj spomenik sv. Florijana zaštitnika od požara kao zavjetovni kip kojemu svake godine pobožni kršćani hodočaste.

Kip je ovaj podignut za vladanja Njeg. Veličanstva našega premilostivog cara i kralja

Franje Josipa I.,
za zemaljskoga glavara Njeg. Preuzvišenosti bana
grofa Khuena Hedervarija,
za upravitelja biskupije pečuske kapitularnog virara
Franje Trolla,
za vlasnika vlastelinstva valpovačkoga presvj. g.
grofa Rudolfa Normanna,
za župnikovanja valpovačkoga zač.kanonika preč. gosp.
Ivana Csepeleya,
za načelnikovanja blag. gosp.
Stjepana pl. Jurjevića

Za podignuće toga kipa skupio je posebni odbor, koji je milodare u iznosu od 300 f. skupio i kipa na 4. svibnja 1896. postavio. Članovi toga odbora bijahu: Ivan Csepeley, predsjednik, Josip Jozić, kapelan, podpredsjednik i blagajnik, Leonardo Fichtner, učitelj, tajnik. Odbornici: Josip Mesić, rav. učitelj, Mato Adjić posjednik, Stjepan Kraus, kolar i posjednik, Mato Pauković, lončar i posjednik.

Ovaj spomenik izradila je bečka tvrtka Eduarda Hausera po svojem zastupniku Franji Rövenu u Osijeku za svotu od 260 forinta.

Na spomen ovoga čina polažemo ovu spomenicu i stavljamo svoje vlastoručne potpise.

U Valpovu, 4. svibnja 1896.

Spomenik sv. Florijana i danas stoji na izvornom mjestu, a za njegovo održavanje brinu se građani. U proteklih 110 godina dva puta je obnavljan, prvi puta 1961., a drugi puta 1979. godine.

Desetogodišnjica

Rješavajući razne probleme s kojima se našlo mlado valpovačko dobrovoljno vatrogasno društvo, od osnovih gašenja požara, do osiguranja krova nad glavom, organiziranja pete skupštine vatrogasne zajednice te ostalih, proteklo je prvih deset godina postojanja.

Kao najvažniji događaj u 1897. godini okarakterizirana je desetogodišnjica postojanja DVD-a čija je proslava skromno obilježena iako, zbog nedostatka novca, prvotno to nije planirano. No, zahvaljujući stalnom pokrovitelju, grofu Rudolfu Normannu koji je za proslavu odobrio 100 fr. i grofici koja je poklonila 50 fr., te donacijama općine i priložima dobrotvora proslava je održana u svečanom tonu. Tako je Trgovište Valpovo doniralo 44 fr za kolajne i povrh toga 20 fr., a Vanjsko Valpovo 25 fr. Od dobrovoljnih prinosa prikupljeno je 51 fr 50 novčića. U okviru proslave nagrađeni su vatrogasci za 10 i 5 godina aktivnog rada. Kolajnom i žutom vrpcom na lijevom rukavu za 10 god. nagrađeno je 43 vatrogasca, a za 5 god. nagrađeno je, s jednom vrpcom, 8 članova.⁶³

O proslavi desetogodišnjeg postojanja DVD-a Valpovo pisale su tadašnje novine. U arhivu je sačuvan izrezak iz osječkog lista *Slavonische Presse*:

Već odavna čeznuh za time da još jedared posjetim ubavo mjestašce Valpovo. A kad saznah da se ondje otmjeno slavlje za jubileja ima prirediti, tad se zaputih te pak iznova ne zažalih svoj dolazak. Valpovo zadržase do dan današnjega svoj prijašnji gizdavi izgled, kojega mu za života svojeg podari, u milosti božjoj blagopočivajući Gustaf Hillerprand

⁶³ Izvješće Prihodovne g. 1897./98. Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Valpovu na velikoj skupštini 4. svibnja 1898.

grof von Prandau. Sjećanje na nekadanje prijateljevanje i ovaj puta zasjeni jubilejsku proslavu za zgodu 10. godišnjice opstojnosti Valpovačkog dobrovoljnog vatrogasnog društva, koje se 22. dana ovoga mjeseca zbudi na spomen ini, a na naročito neuobičajen način.

U subotu uvečer, na večer u oči proslave, dadoše stanovnici mjesta javno na znanje veselje svoje, isticanjem hrvatskih stjegova te ukrašavanjem svojih kuća na narečeni način. Uz zvonku glasbu svojeg vlastitog duhačkog orkestra stupaše Vatrogasno društvo uz lampione i baklje ulicama Valpova, koji, međjutim, usuprot izvješćivanju jedne ovdašnje tiskovine u kojoj se, unatoč njihovu izbivanju s proslave, prohtije primijetiti: da svi prosvijetljeni bijahu; čak što više, nijesu niti ulične svjetiljke upaljenebile, a koju čudnovatu okolnost mnogi gosti prijekorno spominjahu. Na sam dan proslave, u rano jutro, oglasi se Vatrogasni orkestar budnicom, koja ujedno označi početak same proslave. U najkraće vrijeme bijahu sve ulice oživljene. Oko pola osam okupi se mjesno Vatrogasno društvo u svetčanim odorama kod ljupkoga im doma, koji, što se tiče uredjenja i opreme, na diku bi mogao biti svakom većem gradu. U međjuvremenu pristigoše i razna izaslanstva drugijeh Vatrogasnih društava pače iz: Osijek Novi grad; Dolnji Miholjac; Belište; Petrijevci; Retfalu i Feričanci, dok ostala Vatrogasna društva svoje izbivanje opravdahu telegrafski i u pismo. Za tim se stupanjem s razvijenim stjegovima drugijeh Vatrogasnih društava i uz zvučnu galsbu krenulo k Župnoj crkvi gdje se održala svetčana misa koju predvodjaše župnik, koji istovremeno obnaša dužnost tajnika Vatrogasnog društva, gospodin Jozić. U crkvi bijaše velika gužva sačinjena od posvećenih i izabranih slušatelja. Pred glavnim se oltarom poredjaše slavljeničko Valpovačko vatrogasno društvo s, od grofice Juliane Normann von Ehrenfels u svoje vrijeme podarenim uistinu raskošnim barjakom na samome čelu pod vodstvom njezina hrabra i za procvat društva neobično zaslužna zapovjednika, gospodina Leonharda Fichtnera.

Nakon što se svrši visoko svetčani obred, kretaše mjesno vatrogasno društvo i izaslanička društva istim putom nazad ka vatrogasnom domu radi svetčanog okupljanja, na mjestu gdje ih, u odsutnosti zaštitnika Valpovačkog vatrogasnog društva, člana vlastelinske obitelji te carskog i kraljevskog komornika, grofa Rudolfa Normanna von Ehrenfela,

očekivaše i primiše Upravitelj vlastelinstva Dr. Karl Neuman. U okolo Dr. Neumana okupiše se dekan, vlč. Maršo, gradonačelnik Jurjević, mjesni liječnik Dr. Sieber, utemeljitelj Vatrogasnog puhačkog orkestra; Dr. Deszathy te drugi počastni građani kao i gospodin Lahovski u ime Hrvatske čitaonice u Doljnjem Miholjcu i gospodin Spigelski u ime Obrtničkog pjevačkog društva «Smilje» iz Osijeka. Svetčano slavlje bijaše otvoreno nadahnutim i poletnim govorom Zapovjednika Leonh. Fichtnera a tajnik Vatrogasnog društva, gospodin Jozić zatraži da podnese izvješće o desetogodišnjici opstojanja Društva, a čije izvršenje gospodin tajnik obavi na takav način da zadobi gromoglasni pljesak svih nazočnih. Nakon podnošenja jubiljeskog izvješća, zatraži zapovjednik Fichtner od gradonačelnika gospodina Jurjevića da neka odlikuje ljudstvo koje vjerno punih deset godina društvu služaše, odnosno one koji već pet godina neprekinuto služaše, s, za tu prigodu, posebno u Ugarskoj izrađenim odličjem s natpisom «Vatrogasna zajednica», ili pak zlatnim širitima. Po svršetku ovoga svetčanog čina, održaše zapovjednik slovo za 41log vatrogasca odlikovanog odličjem za 10. godišnju vjernu službu kao i osmorici vatrogasaca odlikovanih zlatnim širitima za 5 godišnju službu, u kojemu ih prozvaše izabranicima u humanoj službi njihovoj kojom izkazuju ljubav prema bližnjemu svome. Neka bude ovdje spomenuto da se među inim odlikovanim za vjernu 10 godišnju službu nalazi sam zapovjednik Valpovačkog vatrogasnog društva, gospodin Leonh. Fichtner. Po primanju odličja u domu pozva zapovjednik sve okupljene na svetčani objed u slavljenički uredjenim Željezovitim toplicama, gdje bijaše 150 pribora za jelo postavljeno. Među mnogim uzvanicima neka budu spomenuti: Zaštitnik vatrogastva, grof Rudolf Normann von Ehrenfels, darovateljica barjaka te istovremeno rukopolagačica, grofica Juliana Normann von Ehrenfels, gospodin Dr. Neuman, dekan vlč. Maršo, izaslanici drugih Vatrogasnih društava i zajednica, gradonačelnik, općinstvo mjesta Valpovo i drugi. Nakon povezivanja u živi lanac, čija izvedba bijaše vrlo slikovita, odigra se u kupališnom paviljonu razigran ples pod vijencima, a koji se do kasno u noć nastavi. Svi sudionici ovog sjajno priredjenog slavlja ove uistinu humane udruge ponijeli su zacijelo

kući najljepša i najbolja sjećanja. Svako dobro mirnomu Valpovačkom vatrogasnom društvu.⁶⁴

Drugo desetljeće

O drugom desetljeću djelovanja valpovačkih vatrogasaca nije sačuvano značajnijih dokumenata. Iz nekoliko pronađenih ne može se mnogo zaključiti o radu.

Pronađen je poziv za bakljadu 2. rujna 1899. u slavu ustoličenja našega gosp. župnika i vatrogasnoga tajnika Josipa Jozića.⁶⁵

Iz blagajničkog izvješća za upravnu godinu 1898./99. saznajemo o pozitivnom financijskom poslovanju i novčanoj imovini od 288,51 forinte. Zanimljiv je podatak koji kaže da je općinska subvencija Trgovišta Valpovo iznosila 150 f, a da je pokrovitelj grof Normann darivao 110 f. Od rashoda najveća stavka je osiguranje vatrogasaca i gasilane od 93,68 f, te nabava i popravak opreme u iznosu od 81,50 f. Od većih izdataka tu je još potpora glazbenoj školi od 60 f.

Prvi pronađeni potpuni popisi izvršujućeg članstva iz kojeg se vide dužnosti i raspored po vodovima su iz 1898. i 1899. godine. Na popisu iz 1899. uz većinu imena je dopisana crvenom olovkom godina učlanjenja.

Gasilačka četa Dobrovoljnoga vatrogasnoga društva u Valpovu 1899.

Leonardo Fichtner, nadzapovjednik, 1887.

Josip Fey, 1. Zapovjednik, 1887.

Stjepan Kraus, 2. Zapovjednik, 1887.

Eduard Sieber, 1887. i Skender Deszátthy, lijekari, 1887.

Josip Jozić, superior

Viktor Horvat, zap. trubljari, 1887.

⁶⁴ Slavonische Presse, Osijek 26. kolovoza 1897. (Prijevod: Miodrag Maričić)

⁶⁵ Poziv od 2. rujna 1899.

Prvi vod

Ivan Krachenfels, vodja, 1887., Gjuro Vidušić, zamj. vodje, 1887., Antun Pinterović, spremištara, 1892., Josip Neumann, rojnik, 1887., Dragutin Abt, rojnik, 1887., Stjepan Vidušić, rojnik, 1887., Ljudevit Welle, barjaktar, 1889., Pavao Kathreiner, trubljar, 1887., Josip Biebert, penjač, 1897., Ivan Cvitković, penjač, 1899., Slavko Kliment, penjač, 1898., Konstant.Lahovski, penjač, 1896., Sigfried Milac, penjač, 1895., Ferdo Burgund, štrcar, 1887., Milan Fabijan, štrcar, 1888., Josip Fink, štrcar, 1894., Ivan Karl, štrcar, 1893., Stjepan Tivanovac, štrcar, 1894., Luka Urajković, štrcar, 1887., Martin Lenhart, čuvar, 1887. i Josip Sokol, čuvar, 1887.

Drugi vod

Leopold Schlegel, vodja, 1887., Ivan Balog, st., zamj. vodje, 1887., Stjepan Sokol, rojnik, 1887., Ivan Kovačević, vidar, 1887., Matija Herman, trubljar, 1891., Josip Andrišić, penjač, 1887., Josip Dvoržak, penjač, 1898., Ivan Fink, penjač, 1899., Madin Higi, penjač, 1893., Ferdo Müller, penjač, 1899., Ivan Balog, ml., štrcar, 1895., Josip Farkaš, štrcar, 1893., Ivan Ižaković, štrcar, 1887., Ivan Kovač, štrcar, 1893., Dragutin Milac, štrcar, 1888., Antun Pajor, štrcar, 1887., Josip Petrović, štrcar, 1887., Luka Šimunić, štrcar, 1897., Martin Urajković, štrcar, 1897., Stjepan Višinko, štrcar, 1897., Marjan Balković, čuvar, 1887. i Dragutin Dušanek, čuvar, 1887.

Treći vod

Antun Balković, vodja, 1887., Julijo Palfi, zamj. vodje, 1887., Josip Weldin, spremnik, 1887., Šimo Perčec, rojnik, 1887., Gustav Gjeri, trubljar, 1887., Antun Kolarić, trubljar, 1887., Josip Fink, penjač, 1893., Stjepan Liška, penjač, 1898., Gustav Markus, penjač, 1899., Gjuro Pendić, penjač, 1892., Martin Resser, penjač, 1887., Ivan Suhodolac, penjač, 1887., Ivan Nep. Balog, štrcar, 1893., Antun Dijačić, štrcar, 1893., Matija Guldan, štrcar, 1887., Stjepan Kraus, ml., štrcar, 1887., Ivan

Lepac, štrcar, 1894., Stjepan Pauković, štrcar, 1887., Ignjat Sauer, štrcar, 1893., Julijo Sebešćen, štrcar, 1894., Stjepan Veselić, štrcar, 1899., Josip Balković, čuvar, 1887., Josip Dojkić, čuvar, 1887., Josip Drgalić, čuvar, 1887., Josip Kuržil, čuvar, 1887. i Florijan Porško, čuvar.

U veljači 1900. godine uprava je primila od dr. Dragutina Neumana, upravitelja valpovačkog vlastelinstva, "s radošću na znanje da je Vaša Veleučenorost pristupila ovome društvu kao član utemeljitelj sa svotom od 50 kruna."⁶⁶

Prema dostupnim dokumentima važan događaj u životu valpovačkog vatrogasnog društva zbio se 1905.g. kada je sazidan vatrogasni toranj. Originalni toranj iz 1893. bio je od drveta. U *Izkazu* sastavljenom nakon završetka gradnje prikazani su detaljno svi troškovi od građevinskog materijala do izvršenih zanatskih i ostalih usluga. Toranj je koštao 1921,42 kruna, a bio je gotov za blagdan sv. Florijana 1905. godine.⁶⁷

Jedino sačuvano izvješće iz ovog razdoblja je tajničko izvješće iz 1906. podnešeno u pisanom obliku na glavnoj skupštini. Prema napisanom, reklo bi se kako tih godina i nije bilo sve u najboljem redu. Znatno je opadanje članstva, a osobito podupirajućeg. Evo kako je tom prigodom ocijenjen rad DVD-a.

Slavna skupštino!⁶⁸

O djelovanju dobrovoljnog Vatrogasnog društva u Valpovu u godini 1906. čast mi je izvijestiti slijedeće

Ovo društvo ima na papiru 54 izvršujućih članovah pa kada bi se strogo uzelo na izvršavanje dužnosti kao Vatrogasac, onda bi se od gornje svote imalo polovica njih odbiti, od dobivene polovice opet polovica odbiti, te

⁶⁶ Zahvala od 20. veljače 1900.

⁶⁷ Izkaz, Potrošak glede gradnje vatrogasnog tornja, Valpovo 4. srpnja 1905.

⁶⁸ Tajničko izvješće na glavnoj skupštini 1906.

bi tek onda broj pravih izvršujućih članovah koji zdušno po propisu svoje dužnosti kao vatrogasac vrše, što je jako žalosna prilika ali je istinita na žalost.

U godini 1906. bilo je 18 podupirajući članovih. Obćinsko zastupstvo upravne občine Valpovo trg votiralo je podporu ovom društvu godišnje 800 krunah, 1800 isto i Vanj. Valpovo - na čemu mu srdaćna hvala.

Od privatnikah zjedio na darom Presvjetli gospodin Rudolf grof Normann Ehrenfelski sa svotom od 100 kruna na čemu mu takodjer srdaćna hvala.

Vježbah se obdržavalo i to dve skupne, četiri odjelne i jedna pjenjačka te se četiri puta obdržavala škola. Prem je to upravo neznan broj vježbah, ipak je jedna polovica na iste dolazila, što je svakojako žalosno ali istinito. Požarah hvala Bogu i našem patronu Sv. Florijanu bilo nije u području ove občine.

Društvo je prisustvovalo pri požaru mlina Amanova u hataru občine Petrievcih, te su na gasište usuprot tome, što je požar dobro alarmiran, prispjelo ciglih 10 12 vatrogasacah, što je takodjer žalosno ali istinito. A da su i ti članovi oko gašenja neki na svoju ruku raditi nemareć na zapovijedi svojih zapovijednikah, to je stara stvar, a takodjer zalosno ali istinito.

Što se tiće vladanja pućanstva pri požaru prem su im kola dobro plaćena, mogu reći, da se isto tako vladaju kao i neki izvršujući članovi vatrogastva najme, kada čuju glas uzbune na vatru promole glavu kroz prozor, pa gleda dali gori prvo njegov krov a onda susjedov, pa kada vidi da negori niti jedan povuće glavu s prozora te legne u svoju postelju s rećima "nije blizu nas" što je takodjer žalosno ali istinito.

Odborske sjednice obdržavane su redovito te je odbor svojim radom i zaključcima dužnosti svojoj udovoljio, nu što ti zaključci izvršeni nisu, nije krivnja odbora već onih koji su malo zvani da takove izvršuju a i oni s kojima bi se izvršivati imalo.

Uslijed odselenja našeg g. nadzapovijednika Lovre Crljenjaka ispražnjeno je mesto, koji će se imati danas izborom popuniti, pa pošto za takovo mjesto odgovara samo onaj koji je u sredini našoj, najme izvršujući član, a ne osoba u rukavicah i sa bradom, to ako se članovi drže propisa i discipline, najme, ako se oseća kao što mora da bude te

kada navuće vatrogasnu bluzu i vatrogasnu kapu metne na glavu, te dodje u red svojih drugovah, da sluša onoga svoga predpostavljenog kojeg je većina izabrala, jer nesluša njegovu osobu već rad i disciplinu društva bez niti jedno društvo biti nemože to će onda sebi u svojoj sredini naći valjana i čestita nadzapovjednika, a tada takove društvo ima i tada članovi takove po dužnosti slušali budu, to je bez dvojbe da će društvo onda napredovati i cvasti, što je dika i ponos svijuh nas, ali ako su pojedinci članovi takovi načela takove su dosada bili, najme da vele tko je on, što je on, on meni da zapovijeda, to onda napredka u društvu neima, već propast istog, kao što je već i ovo na rubu propasti upravo radi takve postupile. Ta naše društvo nije ništa drugo kako danas stoji, već liepa crvena jabuka koja je unutra sva trula, pa čim se je dotakne raspadne se, a to i svi članovi moraju da priznaju da danas u društvu nezna se ni tko pije ni tko plaća što je opet žalosno ali istinito.

Znadem vrlo dobro da će biti članovah koji će zameriti ovom mome izvješću, ali si nemogu pomoći, jer istinu moram da rekнем, pa ako mi tko dokaže da sam što neistinu rekao skidam mu kapu, a budite uvereni dabi mi jako milo bilo, da sam sve gore navedeno neistinu govorio.

Mislim da je bivši g. nadzapovjednik zaslužio da mu se izrazi zapisnička zahvala na njegovom trudu uloženom za vrieme njegova službovanja kao takovog.

Meni je jako žao što mi nije moguće drugačije i bolje izvješće podneti o radu ovoga društva, nu ima nade da će se do godine moći takovo bolje podneti, te završujuć isto zahvaljujuć se na dosadašnjoj časti i molim slavnu skupštinu da isto ovo izvješće uzme do znanja kao i to da mi oprosti što nisam mogao osobno današnjoj glavnoj skupštini prisustvovati koje mi je palo žao, ali drugačije moglo biti nije, te kličem vrlo poštovanim članovam - Živili.

S veleštovanjem

Ilija (prezime nečitko)

tajnik vrlog društva

Pinterićeva era

U razdoblju do početka dvadesetih godina dvadesetog stoljeća dokumentacija nije sačuvana te iz tog razdoblja saznajemo tek ponešto iz izvješća kasnijih godišta, obično prigodom raznih obljetnica.

Vrlo važan događaj iz tog razdoblja svakako je dolazak Josipa Pinterića na mjesto nadzapovjednika dana 1. lipnja 1914. godine. On će na toj dužnosti ostati 25 i pol godina. Te ratne godine ostalo je kod kuće oko 10 vatrogasaca pod zapovjedništvom prvog zapovjednika Vatroslava Sauera. Tek nakon svršetka rata počeo je agilniji rad u društvu. *Odmah je kupljeno zemljište za dvorište i vrt, urediše se temeljito sprave, kupilo cjevine, a sve iz pomoći pokrovitelja i manjim prihodima dobivenim na društvenim priredbama.*⁶⁹

Iz 1922. godine potječe vrlo zanimljiva odluka Kr. kotarske oblasti u Valpovu koja govori o budnosti valpovačkih vatrogasaca i preventivnom djelovanju. U odluci se kaže:

"Na prijavu vatrogasnog nadzapovjednika i na temelju zapisnika o obavljenom povjerenstvenom očevidu, kojim je ustanovljeno da su dimnjaci na kući udove Kristine ... tj. 3 preniska tako da iz njih iskre po dvorištu padaju, a 4 je raspuknut, a cijela je zgrada da je u vrlo zapuštenom stanju. (...) da se zapuštena zgrada ima u roku od mjesec dana temeljito popraviti, a dimnjaci uzidati kako to propisuje zakon. Ne bude li ovo sve u određenom roku izvedeno biti će zapuštena zgrada poruščina odnosno biti će u istoj kući zabranjeno stanovati."

Odluka je dostavljena udovi Kristini, vatrogasnom nadzapovjedniku, kotarskom dimnjačaru, i općinskom poglavarstvu Valpova.⁷⁰

Godine 1924. pronađeno je tek nekoliko zapisnika i svi su vrlo kratki. Na sastanku svih izvršujućih članova nadzapovjednik Pinterić je održao predavanje nakon zapaženih manjkavosti kod gašenja požara strojarne u Belišću. Istodobno je govorio o zapaljenju dimnjaka, te o mogućnosti smrzavanja vode u cijevima jer dolazi zima

⁶⁹ Antun VICIĆ: Tajničko izvješće na 60. glavnoj skupštini od 23. veljače 1947.

⁷⁰ Odluka Kr. kotarske oblasti u Valpovu br. 3151 od 20. srpnja 1922.

Druga dva zapisnika su prigodnog karaktera. Zajednički sastanak sa Hrvatskom čitaonicom održan 31. srpnja 1924. g. radi održavanja zajedničkog izleta članova oba društva, *dozvolom grofa Normanna, u Zvjerinjaku. Biti će priređene razne šaljive priredbe, a svirati će pored vatrogasne i jedna najmljena ciganska glazba. Ulaznina je 10 din., a obitelj do 3 osobe 20 dinara.*

Na prvi pogled ovakav zajednički izlet je neobičan, no treba znati da je tada predsjednik oba društva bio isti - Josip Pinterić.

Izvanredni sastanak održan 17. prosinca u dvorskom uredu presvijetlog gospodina Rudolfa grofa Normanna u Valpovu kojemu je razlog sudjelovanje pri sprovodu bivšeg nadzapovjednika u Valpovu, g. Leonarda Fichtnera u Osijeku,. Odlučeno je da na sprovod polaze gg. nadzapovjednik Pinterić, Dr. Matanović, gg. Sauer, Balog, Čamagajevac, Sokol, Blažević, Lončarić i Weldin. Odlazak je u ¼ 1 poslije podne vlakom. Odjeća je civilna, sa kapom.

Iz zapisnika 38. glavne skupštine, održane na Florijanovo 1925. g. još saznajemo da je Zapovjedničko vijeće održalo pet sjednica te da je zaslugom nadzapovjednika Pinterića u spremište uvedena električna rasvjeta. Nije naveden datum tog važnog događaja, ali prema slijedećem podatku daje se zaključiti kako se radi o kraju 1924. godine.

Uvođenje električne energije u spremište omogućilo je novu djelatnost od koje je očekivana znatna financijska dobit.

Ustrojeno-ustanovljeno je kino koje je 5. siječnja dalo prvu predstavu i tako smo došli do vrela prihoda koji nam je omogućio nabaviti razne potrebštine za gasilanu koje inače nebi mogli u toj mjeri nabaviti, nadalje nam jedino ovo vrelo daje prilike uzdržavati i usavršavati glazbu što je skopčano s vrlo velikim troškom.⁷¹

I ovaj citat pokazuje kako je Zapovjedničko vijeće moralo neprestano pronalaziti nove izvore zarade za osnovnu djelatnost. U prvi mah otvaranje kina je bio dobar potez, no oko kina biti će u skoroj budućnosti neprilika.

⁷¹ Zapisnik 38. glavne skupštine održane 4. svibnja 1925.

Kao zahvalan izvor dodatnih prihoda pokazale su se priredbe posredno ili neposredno vezane uz kulturu, pa su priređivani razni igrokazi, "plesni vjenčići", zabave sa nagradnim kuglanjem i tombolama, "maskenbalovi" (hrv: plesovi pod maskama) i sada kino-predstave. Kasnijih godina doći će nove generacije Valpovčana koje će priređivati složenije i zahtjevnije priredbe. I bez toga valpovački vatrogasci su trajno ostavili trag u kulturnom životu grada.

Glazba DVD-a Valpovo imala je od samog osnutka brojne poklonike, ali njeno je uzdržavanje bio veliki teret. Stoga su se događali česti prekidi u radu osobito u ekonomski težim vremenima.

Učitelj glazbe dolazi redovito jednom na tjedan iz Osijeka, a u slučaju potrebe i više puta. Njegov dolazak stoji 165 din, a osim toga velik je trošak za glazbala i note. Glazbenicima su nabavljene bluže, a kape će uskoro.⁷²

U slučaju da su zapisničari bili raspoloženi mogu se naći vrlo zanimljivi podaci, ne samo iz vatrogasnog života. Tako saznajemo da je 9. lipnja proslavljena 30 godišnjica posvete vatrogasnog barjaka, uspostava sv. Florijana u Gajevoj ulici i 10 godišnji jubilej zaslužnog gospodina nadzapovjednika Josipa Pinterića. Pored toga kaže se: 22. svibnja dočekali smo preuzv. G. biskupa, a 30. studenog dočekali smo nova zvona.

U protekloj 1924. godini bilo je tri požara: u Belišću, na salašu Urajković i bari Mrtvači kod Narda. Na salašu Urajković krivnjom kočijaša stradalo je dva člana (*Cvenić teško i Andrić lahko*) i kola s crvenim buretom. Teško ozlijeđenom Cveniću društvo je pružilo novčanu pomoć od 1.260 din za 6 tjedana. I grof Normann *pomogao mu je potrebstinama u naravi*. Veliku zaslugu imaju i liječnici Maslač i Matanić.

Tijekom godine u društvu je bilo 65 izvršujućih članova i svega 57 podupirajućih.

⁷² Zapisnik 38. glavne skupštine održane 4. svibnja 1925.

Tijekom proljeća 1925. godine zaključeno je s osiguranjem Croatia osiguranje spremišta (na 20.000 din) i sprava (na 30.000 din) kao i trideset vatrogasaca (6 dužnosnika i 24 vatrogasca) *protiv nezgoda i to smrti na 4. 000 din, posvemašnije nemoći 135.000 din i prolazne bolesti na 36 din dnevno*. Zanimljivo je da među njima nije bio nadzapovjednik Pinterić.

Godine 1925. proslavljena je tisućugodišnjica hrvatskog kraljevstva u koju su bili uključena i druga društva u Valpovu. Za tu je prigodu organiziran sastanak u vatrogasnom spremištu kojem su prisustvovali i predstavnici Hrvatske čitaonice i Obrtnog zbora. *Delegati izjavljuju da su sporazumni da vatrogasno društvo samo financira cijelu proslavu te da nosi sav teret a i eventualnu dobit u svoju korist upotriebi. Gospoda delegati predlažu da se nastoji sa društvom "Sokol" doći do sporazuma i preuzimanja na sebe dužnost da stupe u pregovore radi njihovog eventualnog priključka kod priredbe.*⁷³

Sutradan je održan nastavak sastanka na kojemu je izvješćeno da se društvo "Sokol" neće priključiti proslavi. Vatrogasno društvo će zajedno sa Hrv. čitaonicom, Obrtničkim sborom i Savezom hrvatskih obrtnika proslaviti dan 15. kolovoza na vlastelinskoj ciglani.⁷⁴

Proslava je u potpunosti uspjela, a DVD Valpovo je imalo i financijske koristi.

Nadzapovjednik Pinterić je nastojao rad vatrogasaca na preventivi približiti pučanstvu korištenjem javnih vježbi. Jedna takva je održana u nedjelju, 10. listopada 1926. godine, na vlastelinskom mlinu na Zelenom brijegu. Vježba je zamišljena tako da u njoj sudjeluju i susjedna društva iz Bistrinaca, Belišća, Gata, Veliškovaca i Bocanjevaca. Izdan je poziv građanstvu da prisustvuje u kojem je rečeno:

Svrha javne vježbe

⁷³ Zapisnik sjednice od 12. kolovoza 1925.

⁷⁴ Zapisnik sjednice od 13. kolovoza 1925.

Vatrogasno društvo kani prikazati svom sugrađanstvu svoju spremu i valjanost svojih sprava koje stoje u pripravi da svaki čas obrane bližnjega svog od grdog neprijatelja požara.

Predmnijeva

Izbio požar u ložioni paromlina. Mjesno vatrogasno društvo hrli svom snagom na garište da obrani priključne sgrade. Polazi sa 4 štrcaljke i 2 hidranta te zaposjeda najvažnije točke. Naknadno dolaze susjedna vatrogasna društva i zaposjedaju ostale sgrade i drva da pripomognu u ovom opasnom momentu.⁷⁵

Nakon uspjele vježbe održana je zabava u staroj pivari na kojoj je svirala vatrogasna glazba.

Do kraja 1926. g. održana je božićna zabava, a tijekom zime je svake druge nedjelje članstvo pohađalo predavanja i škole.

Godina 1927. bila je jubilarna, pa je tom prigodom predložena proslava na Duhove. Na tu proslavu imala bi se pozvati bratska društva koja leže na pruzi Gutman⁷⁶ i to: Osijek, Retfala, Petrijevci, Belišće, Bistrinci, Bocanjevci, Harkanovci, Koška, Veliškovci, Gat i D. Miholjac.⁷⁷

Tijekom godine raspravljano je o dvije značajne teme za DVD Valpovo: glazba i kino. Nakon početnog elana, glazba je zapala u krizu te se povela *debata o vatrogasnoj glazbi koja se nemiće iz svog dosta slabog stanja, jer društvo nije u stanju držati plaćenog kapelnika.*⁷⁸

Odabrali stil (izvorni ili sadašnji)

Slijedeći je sastanak bio posvećen isključivo problematici glazbe. Pošto su svi glazbenici, osim kapelnika Weldina, prisutni, to se uzima u pretres stanje glazbe nakon što je na žalost ustanovljeno da glazba ne samo što ne napreduje nego je dapače izgubila onaj poletni duh kojeg je na početku pokazala. Iz iskustva svih glazbenika vidi se dobra volja za

⁷⁵ Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 4. listopada 1926.

⁷⁶ Gutmanova željeznica, pored osnovnog pravca Osijek – Voćin, imala je više odvojaka od kojih je jedan bio Belišće – Harkanovci – Koška.

⁷⁷ Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 19. siječnja 1927.

⁷⁸ Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 19. siječnja 1927.

napredak nu manjka vodstvo jer kapelniku Weldinu manjka kako znanje tako i dobra volja za školu.

Gosp. Nadzapovjednik predlaže da se pokuša sa namještenjem stalnog kapelnika te da se skupi u pregovore sa nekim poznatim glazbenicima.

Odbor usvaja jednoglasno predlog, a ovlašćuje gosp. Nadzapovjednika da poduzme sve što za shodno nadje, tim više jer društvo ne raspolaže sa dovoljno sredstava da bi takvog kapelnika samo iz svoje blagajne uzdržavati moglo. G. Weldin ima se obavjestiti da se riješava dužnosti kapelnika.⁷⁹

Glavna je skupština veliki dio vremena, sudeći po prostoru u zapisniku, posvetila problematici kina.

Prošle godine nismo održali glavnu skupštinu u očekivanju da će nam financija povratiti blagajničke knjige kako vatrogasnog društva tako i kina koje su nam knjige svojedobno zaplijenili budući da smo oštetili erar jer kino nije plaćalo državi 20%.

Mi smo 5. I. 1925. osnovali kino baš radi toga jer smo znali da imade već vatrogasnih društava koja uzdržavaju kino i ne plaćaju 20 %-ne takse, a htjeli smo baš tih 20% sa još eventualnom dobiti privesti u korist društva. To smo činili cijelu godinu 1925., a na jedanput početkom 1926. osvanu kod nas financijski komesar sa financima, redarstvom i nekom valpovačkom uglavnom gospodom da provedu istragu o blagajničkom djelovanju. Mi smo im smjesta predočili sve knjige i nastojali protumačiti način našega poslovanja. Nu cijelo to povjerenstvo nije se osvrtao na naša tumačenja nego nam jednostavno zapljene sve naše knjige. Usprkos našeg čestog požurivanja došao je tek nakon nekoliko mjeseci platežni nalog na preko din 28 000, da unatrag platimo za 1925. onih 20%. I ovaj je iznos skroz bezrazložan jer je odmjereno onako od oka, a istim niti približno nebi dosegao tu visinu. Mismo naravski proti tim platežnom nalogu još prije 1 1/2 godine podneli utok nu do danas riješenja nema. Knjigu blagajne vatrogasnog društva dobili smo nedavno mahom dočim se knjige kina još navodno u Beogradu nalaze.

⁷⁹ Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 23. ožujka 1927.

Nismo mislili da će se ova jasna i pravedna stvar tako dugo zatezati zato smo prošle godine u očekivanju povratka ovih knjiga sa sazivom glavne skupštine otezali.

Stanje blagajne kina jest danas din 1 821,65 u gotovom, a cijelo vrijeme ovoga obstanaka jest kino svoje viške na novcu predavao u blagajnu vatrogasnog društva.⁸⁰

Situacija oko kina se iskristalizirala tek krajem godine. Nadzapovjednik izvješćuje da vatrogasno kino pošto mu je naknadno propisan porez i pošto ga se i sada plaćati mora (a osnovano je samo radi toga jer i druga vatrogasna društva nisu plaćala 20% poreza) sada ne odbacuje tako rekuć nikakvu dobit.⁸¹

Društvo je na dan skupštine imalo 61 izvršujućeg i 51 podupirajućeg člana. Za dužnosnike novog zapovjedničkog vijeća izabrani su:

Nadzapovjednik: Josip Pinterić
I. Zapovjednik: Martin Resser
Zamjenik: Josip Širok
II. Zapovjednik: Ferdo Müller
Svećenik: Dr. Marko Baličević
Liječnik: Dr. Ivo Matanić
Lijekarnik: Dr. Aurel Deszathy
Tajnik: Franjo Kos
Blagajnik: Stjepan Tivanovac
Vodja penjača: Mato Šimić
Zamjenik: Vjekoslav Lončarić
Vodja štrcara: Stjepan Ižaković
Zamjenik: Stjepan Guldan
Vodja čuvara: Josip Kühn
Spremnik: Stjepan Čamagajevac

⁸⁰ Zapisnik redovite 40te glavne skupštine od 4. svibnja 1927. spisan u prostoriji Hrvatskog sokola Valpovo.

⁸¹ Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 3. studenog 1927.

Zamjenik: Stjepan Veselić
Nadtrubljar: Antun Weldin
Barjaktar: Fabijan Blažević
Začasni vježbatelj: Josip Farkaš doživotno
Vodja glazbe: Stjepan Sokol
Odbornici: Stjepan Maizl i Stjepan Gjuranić
Revizori: Dr. Aurel Deszathy i Franjo Walter.⁸²

Redovita glavna skupština 1928. godine protekla je u svečanom tonu. Nadzapovjednik Josip Pinterić pozdravlja skupštinare i zahvaljuje na lijepom odzivu te izručuje pozdrav od gospodina pokrovitelja, presvjetlog grofa Rudolfa Normanna Ehrenfelskog, kako cijelom društvu tako naročito onoj gospodi kojoj je danas prije podne svečano uručena kolajna podjeljena im po Njegovom Veličanstvu kralju za građanske zasluge za 25 godišnje službovanje i to: gg I. zapovjedniku Martinu Resser, II. zapovjedniku Ferdi Mülleru, začasnom vježbatelju Josipu Farkašu, pak im uručuje po gospodinu grofu poslani dar od 20 franaka u zlatu svakom.⁸³

Nakon toga tajnik Franjo Kos podnio je izvješće u kojem se u kratkim potezima bavi stanjem društva te izmedju ostalog kaže da je u prošloj godini održano 5 sjednica. Društvo broji 63 izvršujuća i 59 podupirajućih članova. Požara bila su dva (Panjik i Belišće) i dvije zabave.

Vatrogasno kino je i dalje bilo na dnevnom redu. Vatrogasno kino u koji su stavljane tolike nade nisu se ispunile, jer je posjet vrlo slab, a trošak velik. 1. travnja snižen je doduše porez od 20% na 10%, ali je zato istodobno navaljen oblastni porez od 5%, ostaje dakle korist od 5% za nas koja nas od gubitka spasiti nemože. Tečajem godine dešavalo se da smo na nekoliko filmova uzastopce naplaćivali, a onda je opet nadošao koji film koji pokrije prijašnje gubitke i tako evo do danas radimo bez gubitka, ali i bez ikakove dobiti.⁸⁴

⁸² Zapisnik redovite 40-te glavne skupštine od 4. svibnja 1927., spisan u prostoriji Hrvatskog sokola Valpovo.

⁸³ Zapisnik sjednice Redovite glavne skupštine od 4. svibnja 1928.

⁸⁴ Zapisnik sjednice redovite glavne skupštine od 4. svibnja 1928.

Nakon nekoliko godina zastoja vatrogasna glazba je ponovo stala na svoje noge što se vidi i iz čestih zahtjeva drugih valpovačkih udruga koje žele i mole za sudjelovanje u njihovim programima i proslavama. Kako se ubuduće ne bi moralo svaki puta posebno donositi odluke ustanovljen je pravilnik i cijenik sviranja. *Zaključuje se da se društvena glazba može ustupiti svim mjesnim humanitarnim i prosvjetnim društvima uz slijedeću odštetu: za poslije podne i na večer D. 400, za večer samo D 300, za poslije podne D 200, od ove svote ide 30% u glazbeni fond, 20% kapelniku, a 50% se razdjeli među glazbenicima. Za zap. Glazbe izabran je gosp. Nadzap. Pinterić, a za nadzor gospoda Tivanovac, Blažević i Lončarić. Sva društva i osobe koje žele imati glazbu moraju zatražiti pismeno od gosp. Nadzap. Pinterića. Nadalje se odobrava društvenoj glazbi da može ići svirati i privatnim osobama, samo u civilnom odjelu, ali mora prije javiti gosp. Nadzap. Pinteriću.*⁸⁵

Tijekom godine održane su dvije zabave: jedna na Repnjaku tijekom ljeta, te Katarinska zabava 24. studenog.

Zapisnik sa godišnje skupštine je jedan od najkraćih što znači kako nije bilo značajnijih problema. Jedina veća promjena je bila da se društveni tajnik Franjo Kos zahvalio zbog bolesti, te je izabran privremeni tajnik Josip Širok. Za redovitog tajnika biti će izabran valpovački učitelj Vatroslav Župan tek na sjednici Zapovjedničkog vijeća 19. veljače 1931. godine.

Na inicijativu valpovačkog nadzapovjednika Josipa Pinterića, 29. rujna 1929. održan je sastanak vatrogasnih društava Valpovo, Nard, Črnkovci, Veliškovci, Gat, Vinogradci, Bocanjevci i Bistrinci radi dogovora glede osnutka Vatrogasne župe u Valpovu.

Gosp. nadz. Pinterić razlaže svrhu našeg današnjeg sastanka u kojem veli da smo se sastali da jedan drugoga upoznamo, podučavamo, savjete damo, podpomažemo i tako ako ustreba zajedničkim silama vršiti

⁸⁵ Zapisnik odborske sjednice od 3. rujna 1929.

naše dužnosti, a to možemo samo onda najbolje vršiti ako se ujedini u župu koja bi imala gore navedenu svrhu.

Nadalje g. nadzap. Pinterić predlaže da se glasa koja društva jesu, a koja nisu za osnutak župe. Nakon par časaka pauze prilazi se na glasanje gdje jednoglasno pristaju za osnutak vatrogasne župe u Valpovu, osim bratskog društva Bistrinci koje izjavljuje da je već začlanjeno u župu Osječku. gosp. nadzap. Pinterić predlaže da se izabere jedan privremeni župski odbor koji bi se sastajao od jednog predsjednika, tajnika i od svakog društva dva odbornika.

Izabere se jednoglasno za predsjednika nadzap. Valpovačkog gosp. Josipa Pinterića. Gosp. Predsjednik Pinterić izabere za blagajnika Josipa Širok i za odbor sa strane valpovačkog društva gospodu Martina Resslera i Ferdu Müllera, a ostala društva kako slijedi:

Nard: Marin Bogdanović, Marin Špoljarić;
Črnkovci: Stjepan Schafhauser, Stjepan Bürg;
Veliškovci: Josip Klem, Ivan Dvoržak;
Gat: Stjepan Pavošević, Kuzman Pavošević;
Vinogradci: Marin Stanković, Beno Stanković.⁸⁶

Novi sastanak je uslijedio nakon godine dana, 27. rujna 1930., a razlog tomu je, najvjerojatnije, taj što se čekalo odobrenje Zajednice iz Zagreba. Na ovom sastanku nazočila su društva iz Valpova, Veliškovaca, Gata, Bistrinaca, Šaga i Tiborjanaca.

G. nadzap. Pinterić izjavljuje da je Zajednica odobrila osnivanje Župe u Valpovu. Svrha župe je da se na selima uvježbaju društva što bolje tako da budu što spremnija za rad. Sva društva imaju župi prijaviti broj izvršujućih članova, sprava i ime gasilačke sprave.⁸⁷

U vatrogasnu župu su ušla društva: Valpovo, Veliškovci, Gat, Črnkovci, Marjanci, Bocanjevci, Tiborjanci, Vinogradci, Bistrinci, Nard i Šag.⁸⁸

U daljnjem tijeku sjednice izabran je župski odbor u koji su ušli: Josip Pinterić, predsjednik; Ivan Dvoržak iz Veliškovaca, dopredsjednik; Josip Širok, zapovjednik župe; tajnik Đuranić i blagajnik Tivanovac.⁸⁹

⁸⁶ Zapisnik sjednice za osnutak Vatrogasne župe u Valpovu, 29. rujna 1929.

⁸⁷ Zapisnik sjednice Dogovor o župi, 27. rujna 1930.

⁸⁸ Zaposnik redovite glavne skupštine, 4. svibnja 1931.

Godišnja skupština iz 1930. godine također je bila mirna. Jedini značajni prijedlog i zaključak odnosi se na inicijativu nadzapovjednika Pinterića da se osnuje vatrogasni podmladak.⁹⁰ Inicijativa, ali i zahtjev *da se počne na organiziranju podmlatka, nakon oglasa bubnjem da se podmladak prijavljuje na upis kod tajnika*⁹¹ ponovljena je u veljači 1931. nakon kojega je vatrogasni podmladak osnovan 22. ožujka i brojao je 27 članova.⁹²

Na sastanku u veljači 1931. zaključeno je da su potrebna nova momčadska kola pa bi bilo dobro da se uzme jedan rabljeni teretni auto u dobrom stanju koji bi bio korisniji.⁹³

Već u veljači predsjednik izvješćuje da je nabavljen auto koji košta 23.000 din, vlasnik je upravna općina Valpovo trgovište, a vatrogasno društvo dalo je na svoj račun napraviti rezervar za vodu i napravu za štrcaljku. Općina plaća vozača i benzin.

Dužnost vozača je preuzeo g. Veldin, a u slučaju da bi za požara bio otsutan ili bolestan dogovoreno je sa g. Majzlom, *šoferom staroga i mladoga gospodina grofa, da ga zamjeni kod vatrogasnog auta.*⁹⁴

Proslava sv. Florijana 1931. godine bila je osobito svečana. Pored ustaljenog *običaja sa procesijom sa svom momčadi i spravama i sv. misom* poseban dio programa bio je otkrivanje spomen ploče pokojnom valpovačkom župniku Anti Evetoviću na zgradi župnoga dvora. Izaslanici Kluba Hrvatskih književnika iz Osijeka bili su gosti vatrogasnog društva te im je priređen ručak u spremištu.⁹⁵

U protekloj godini valpovački su vatrogasci prisustvovali na još desetak svečanosti: u Đakovu na posveti zastave Zajednice; otkrivanju spomen-ploče pok. Leonardu Fichtneru kao začasniku društva i

⁸⁹ Zapisnik sjednice Dogovor o župi, 27. rujna 1930.

⁹⁰ Zapisnik redovite glavne skupštine, 4. svibnja 1931.

⁹¹ Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 19. veljače 1931.

⁹² Zapisnik redovite glavne skupštine, 4. svibnja 1931.

⁹³ Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 19. veljače 1931.

⁹⁴ Zaposnik redovite glavne skupštine, 4. svibnja 1931.

⁹⁵ Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 24. travnja 1931.; Zaposnik redovite glavne skupštine, 4. svibnja 1931.

nadzapovjedniku u Osijeku. Dana 8. ožujka održana je svečanost dodjele odličja Zajednice šestorici zaslužnih članova društva: Martinu Ressleru, Ferdi Mülleru, Josipu Širok, Fabijanu Blaževiću, Stjepanu Tivanovcu i Stjepanu Ižakoviću. Održane su i tri bakljade: za rođendan kralja, povodom vjenčanja sina i kćerke grofa Normanna, te 18. ožujka *gosp. nadzapovjedniku Josipu Pinteriću u čast njegova imendana sa čestitanjem kao svečaru i imenovanju za načelnika trgovišta Valpova.*

Broj članova se nije znatno mijenjao. Izvršujućih članova je bilo 64, a podupirajućih 58. Održano je 15 vježbi i tri škole. Požara nije bilo.

Krajem ožujka 1932. kupljena je motorna štrcaljka. Vatrogasno društvo prikupilo je 10.000 din, a štrcaljka stoji 21.800 din. Budući se od mjesne Seljačke zadruge ne može dobiti novaca u zajam, to je g. nadzapovjednik utanačio sa g. Majzlom da će on ostalu svotu ponuditi uz iste kamate kao i Seljačka zadruga (uz 9% kamata), a vatrogasno društvo će mu vraćati od godišnje subvencije koju dobiva od upravne općine u svoti od 5.000 din.⁹⁶

O potrebi nabave motorne štrcaljke Josip Pinterić je izvjestio i ovo: Mi smo nabavili novu motornu štrcaljku budući nam je vrlo potrebna, a da unatoč tome stare sprave nismo prodali, jer u slučaju da motor zataji, stare sprave opet dolaze u djelovanje da kod gašenja ne nastaje zastoj koji je od 10 - 20 časaka jako sudbonosan.⁹⁷

Već prigodom prvog većeg požara pokazala se pametnom odluka o kupnji automobila i motorne štrcaljke. Govoreći o požaru u Naratskoj ulici, nadzapovjednik je *ocijenio djelovanje auta, da je stigao prvi na mjesto požara i da je dobro radio dovažao vodu. S time u vezi spominje važnost službe društvenog šofera g. Veldina ističući njegove zasluge, a još više u budućnosti njegov rad kod auta i motorne štrcaljke. Predlaže da mu se na skupštini i zapisnički izrazi hvala.*⁹⁸

Nabavka motorne štrcaljke je ispraznila društvenu blagajnu pa je u pitanje došla i tradicionalna svetkovina sv. Florijana. No, nadzapovjednik

⁹⁶ Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 1. travnja 1932.

⁹⁷ Zapisnik XLVI. Redovite glavne skupštine, 4. svibnja 1932.

⁹⁸ Zapisnik XLVI. Redovite glavne skupštine, 4. svibnja 1932.

Pinterić našao je i ovaj puta rješenje: *da svaki od odlikovanih vatrogasaca po Zajednici (a ima ih oko 30 članova) dade u tu svrhu 10 20 din po volji i za tu svrhu kupi 200 l vina, a g. Grof Normann mlađi obećao je par jaganjaca i tako će veselica biti potpuna.*⁹⁹

U organizaciji Zajednice početkom 1932. g. u Đakovu je održan tečaj za naobrazbu vatrogasaca na kojem je svako društvo moglo poslati jednog do dva najbolja vatrogasca kako bi oni, vrativši se u društvo, držali predavanja u školi. Valpovačko je društvo predstavljao Josip Širok. Tečaj je trajao 15 dana i ukupno je bilo 55 izaslanika. Josip Širok *napominje da su mnogo dobra i korisna čuli na predavanjima.*

Nakon povratka s tečaja isti je organiziran za pripadnike društava iz vatrogasne župe Valpovo na kojemu je Josip Širok glavni predavač u otvorenom tečaju u župi ovdje u Valpovu u spremištu koji polaze od svih 11 društava 2 3. Ukupno ih ima iz župe 27 i 5 naših iz mjesta koji polaze tečaj nedjeljom od 12,30, a trajati će 6 tjedana. Najpotrebnije je da se uvađa za cijelu Zajednicu jedna komanda.¹⁰⁰

Aktivnosti društva tijekom godine 1931./32. ukratko su bile: Bilo je 11 penjaških i štrcarskih vježbi , a dvije škole. Održane su vježbe spravama u župi u Črnkovcima, Veliškovcima i Šagu. Nastupi sa zastavom i glazbom prigodom 10. godišnjice vladanja nj. Vel. Kralja 15. VIII ; na Tjelovo i Uskrnuće. Straže kod božjeg groba u župnoj crkvi i u gradu (u dvorcu, op. S.N.) po jedna i dvije zabave.

Stanje vatrogasne čete: časnika 15, penjača 16, štrcara 28, nadzapovjednik, društveni svećenik, liječnik, ljekarnik i tajnik. Izvršujućih članova 64, a podupirajućih 60, ukupno 124 člana.

Dobar rad valpovačkih vatrogasaca, društva u cjelini, ali i pojedinaca, nije ostao nezapažen od vatrogasnih i državnih vlasti. Jedno od značajnijih priznanja dobiveno je u kolovozu 1932. godine. *Društvo je odlikovano po Ministarstvu ordenom sv. Save V. reda, a od članova su*

⁹⁹ Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 26. travnja 1932.

¹⁰⁰ Zapisnik XLVI. Redovite glavne skupštine, 4. svibnja 1932.; Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 8. siječnja 1932.

*odlikovani za građanske zasluge: nadzapovjednik Pinterić, Širok, Müller, Tivanovac, Ižaković, Veldin i Sokol.*¹⁰¹ Odlikovanja su predana 14. kolovoza, prije već ranije zakazane zabave, te je određeno da izvršujući članovi dođu u svečanim odorama k sv. misi u 10 sati sa barjakom u povorci i glazbom. Iza sv. mise će g. sreski načelnik sam prikapčati odlikovanja pred spremištem.¹⁰²

U okviru redovite svetkovine sv. Florijana 1933. godine obilježeno je 40 godina pokroviteljstva grofa Normanna nad valpovačkim vatrogasnim društvom i 40 godina od velikog požara u Valpovu. Za tu prigodu održana je svečanija bakljada nego ranijih godina. U 8 sati se kreće do stana pokrovitelja g. Grofa. Tamo će nadzapovjednik održati mali govor pozdrav. Govorit će i jedan od podmlatka. Zatim se kreće Gajevom na trg kralja Tomislava, Sieberovom, kralja Aleksandra kroz grad do kipa sv. Florijana. Tamo će g. Nadzapovjednik govoriti pučanstvu o požaru prije 40 godina koji je povod da se narod zavjetovao sv. Florijanu i podigao ovaj kip. Prema poslovcici "Pomozi si sam, pa će ti i Bog pomoći" pučanstvo je iza požara ustrojilo vatrogasno društvo koji već 40 godina lijepo radi sa uspjehom za blišnjega. Poslije se kreće ulicom bana Šilovića te Gajevom u spremište.¹⁰³

Na Florijanovo je održana redovita glavna skupština na kojoj je bio uobičajeni dnevni red i problematika. Nadzapovjednik Pinterić još se jednom osvrnuo na obljetnicu pokroviteljstva i jučerašnjem čestitanju i podoknici starom g. grofu Normannu, o podupiranju društva za tih 40 godina po g. grofu, za cijeli imetak u spravama i napredak društva je njegova zasluga i iz kurtoazije je društvo dalo mu sinoć, a i danas doličnu počast. G. grof je prestao podupirati društvo u onolikoj mjeri kao za prošlih 40 godina jer su nastale druge prilike, ali zato društvo stoji pred novim zakonom o vatrogastvu, pa će društvo imati potporu materijalnu i moralnu sa strane države.¹⁰⁴

¹⁰¹ Zapisnik XLVII. Redovite glavne skupštine, 4. svibnja 1933.

¹⁰² Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 9. kolovoza 1932.

¹⁰³ Zapisnik sjednice Zapovjedničkog vijeća od 26. travnja 1933.

¹⁰⁴ Zapisnik XLVII. redovite glavne skupštine, 4. svibnja 1933.

Bila je to najava novog vatrogasnog zakona koji se očekivao i zbog kojega je održana izvanredna skupština u studenom iste godine.

Nadzapovjednik g. Josip Pinterić priopćuje da je novim zakonom uređeno pitanje vatrogastva u našim krajevima i sada je na članstvu da tu tekovinu očuva što će biti odsada laglje jer je tim zakonom uređeno financijalno pitanje vatrog. društva u čemu se je do sada osjećala praznina. Tomu zakonom nametnute su društvima i dužnosti. Poziva članstvo da vježbe redovito polazi da za slučaj potrebe bude spremno na pomoć domovini i bližnjemu.¹⁰⁵

Prema novom zakonu o vatrogastvu promjenjeni su nazivi dužnosnika. Novoizabrano rukovodstvo je:

Predsjednik: Josip Pinterić

Zapovjednik: Josip Širok

Podzapovj.: Stjepan Veselić

Tajnik: Davorin Marčeta

Blagajnik: Ivo Berak

Vođa penjača: Matija Šimić

Vođa štrcara: Stjepan Ižaković

Vođa saniteta: Josip Čamagajevac

Spremištar: Stjepan Čamagajevac

Predstavnik za žup.skupšt.: Stjepan Čamagajevac

Nadzorni odbor: Dr. Aurel Desaty, Dr. Luka Maslač, Stjepan Majzl, Ladislav Mađarević i Josip Bračevac.

Novoizabrani predsjednik zahvaljuje i obećava rad u vatrogasnom društvu jer je to ujedno i rad za dobro Valpova. Izjavljuje da prema novom zakonu otpadaju stari naslovi koji će ostati tako dugo dok sadašnji časnici žive, ali se neće više popunjavati u slučaju ispražnjenja tih mjesta, jer je zakonom određeno kakvo članstvo može postojati u vatrogasnim društvima. Predsjednik poziva članove da pristupe svjesno prisegi za domovinu i dobro bližnjega. Ne trebaju da na njih utjecati razni glasovi jer svatko treba veselo prihvatiti tekst zakletve koja članstvo treba poticati na sudjelovanje u radu društva. Priopćuje da svaki onaj koji prisegu ne položi, time prestaje biti članom.

¹⁰⁵ Zapisnik izvanredne glavne skupštine od 12. studenog 1933.

Prisegu je zatim položio predsjednik pred skupštinom, zapovjednik predsjedniku, a zatim cjelokupno članstvo. Članstvo je potom potpisalo tekst prisege, poslije čega je glazba zasvirala himnu i skupština je zaključena.¹⁰⁶

Ubrzo se pokazalo da ove promjene nekima nisu bile po volji i članstvo se polako smanjivalo, a novo nije u značajnijem broju pristupalo. Osobito je smanjen broj izvršujućih članova. *Predsjednik priopćuje da članstvo novo ne pridolazi pa nam se svima nameće dužnost da svoje prijatelje nagovaramo da pristupe u članstvo. Izdaci društva također su veći pa je upravo potreba za izvršujućim članstvom.*¹⁰⁷

Na glavnoj skupštini predsjednik Pinterić ponavlja vapaj: Svaki član treba nastojati da što veći broj mladih ljudi dođe u društvo jer u zadnje vrijeme malo ih pristupa.¹⁰⁸

Iako je svih ovih godina interes za diletantske predstave u Valpovu bio velik, nije bilo adekvatne dvorane koja bi zadovoljila potrebe. Jedina u kojoj su izvođene predstave je ona Hrvatske čitaonice na katu hotela i koju je trebalo platiti. Kako bi se smanjio taj trošak i što više novca ostajalo za potrebe vatrogastva predsjednik Pinterić je osmislio sljedeće: *Pjevačko društvo Katančić već godinama neradi jer nema zborovođe, a ni sredstava da najmi stan potreban za početak rada. Samoju vatrog. četi dobro bi došla jedna prostorija u centru gdje bi mogla držati priredbe pa stavlja predlog da se zgrada stare pivare iznajmi za mjesečnu najamninu od 250 dinara. Polovina tog iznosa snašalo bi pjev. društvo Katančić, a polovinu vatrog. četa.*

Odbor nakon dulje rasprave zaključuje da u općem interesu predlog primi, ali samo onda ako Pjevačko društvo Katančić dade obvezu da će snašati polovinu najamnine i ako vlasnik zgrade, Dr. Baličević snizi najamninu na 250 din mjesečno.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Zapisnik izvanredne glavne skupštine od 12. studenog 1933.

¹⁰⁷ Zapisnik sjednice od 10. veljače 1936.

¹⁰⁸ Zapisnik glavne skupštine D.V.Č. Valpovo od 16. veljače 1936.

¹⁰⁹ Zapisnik sjednice održane 20. prosinca 1934. u stanu predsjednika.

Pivara je zakupljena što je vidljivo iz zapisnika Glavne skupštine 1935. održane u tom prostoru.

Tijekom 1934. godine gašena su četiri požara (dva u rujnu i dva u prosincu) u Nardu, Metlincima i dva u Valpovu. Održano je 15 vježbi i 4 škole, a javna vježba na trgu imala je *brojni posjet*.¹¹⁰

Tridesetih godina 20. stoljeća broj zapisnika bio je vrlo mali. Razlog tomu nije sa sigurnošću poznat. U knjizi zapisnika nema vidljivog traga mogućeg oštećenja, a uvedeni zapisnici pisani su jedan za drugim. Očito nije bilo sjednica ili tajnik nije redovito unosio zapisnike. Tako u 1934. godini nalazimo samo dva zapisnika i to oba iz prosinca, a u 1935. samo zapisnik glavne skupštine iz siječnja i još jedan sa redovite sjednice iz studenog.

Još u studenom 1935. članovi glazbe su se požalili da glazbala nisu uporabiva jer među njima ima veći broj onih koja su tijekom vremena tako oštećena da se bez popravka ne mogu upotrijebiti. Nova glazbala nije moguće dobiti ispod 14.000 din, a društvo nema raspoložive gotovine. Ne preostaje ništa drugo, ako se želi glazba imati, da se glazbala dadu temeljito opraviti.¹¹¹

Na sastanku održanom u veljači 1936. Predsjednik izvješćuje da su glazbala poslana na opravak u Apatin za svotu od 3.500 din.¹¹²

Nedostatak stručnog glazbenog voditelja u Valpovu bio je prisutan duže vrijeme. Njegovu rješavanju pridružio se i valpovački župnik i dekan dr. Marko Baličević od koga je potekao *predlog da bi se mogao imati orguljaš koji bi svirao u crkvi, podučavao pjevanje članova pjevačkog društva Katančić i vatrogasnu glazbu. Njegovoj plaći bi doprinijeli: župnik mjesečno 300 din; pjevačko društvo Katančić 200 din; vatrogasna četa 200 din i crkvena općina 350 din. Skupština je prihvatila prijedlog da četa preuzme obvezu plaćanja učitelja glazbe, ali ne dulje od*

¹¹⁰ Zapisnik glavne skupštine D.V.Č. Valpovo spisan u pivari 27. siječnja 1935.

¹¹¹ Zapisnik sjednice od 13. studenog 1935.

¹¹² Zapisnik sjednice od 10. veljače 1936.

*jedne godine. U vezi sa tim zaključkom članarina podupirajućim članovima povišena je na 5 din mjesečno.*¹¹³

Tijekom 1935. vatrogasna je četa gasila ukupno tri požara: u Valpovu u Preradovićevoj ulici, u Petrijevcima i Šagu, te sudjelovala na jednoj vježbi u Petrijevcima, a priređena vježba u Valpovu je uspjela. Broj članova bio je: 62 izvršujuća, 16 podmlatka i 50 podupirajućih.

Četa je održala 5 priredbi: u veljači, ožujku, kolovožu, i prosincu 1935. i u veljači 1936. Moralni uspjeh bio je dobar. Društvo je većim brojem članstva prisustvovalo proslavi 10. godišnjice opstanka čete u Bocanjevcima i 30. godišnjice u Podgoraču.

U 1936. godini bila su dva požara u Nardu i jedan u Valpovu. *Članstvo je dužnost savjesno vršilo.* U izvještaju spremištara kaže se da je vrijednost nekretnina i pokretnina društva 177.116 din., dok društvo istodobno duguje 12.100 din.

Godina 1937. bila je u znaku velike obljetnice - 50 godišnjice postojanja DVD-a Valpovo. O pripremama za tu značajnu obljetnicu bilo je riječi još na glavnoj skupštini u veljači 1936. godine. Sjednica održana 30. ožujka 1937. bila je posvećena pripremama i na njoj su određeni konkretni zadaci i zaduženja. Za vrhovnog zapovjednika na proslavi imenovan je Josip Širok. Određene su radne skupine kao npr.: za stanove gostiju, za jelo i piće, za večernju predstavu, za blagajnu, za glazbu, za dekoraciju i uređenje, za rasvjetu te za kuhinju i priređivanje hrane. Planirano je uvježbavanje i izvođenje Nušičeve komedije "Dr". Kod knjižare u D. Miholjcu su naručeni pozivi i plakati, *a od direkcije Slavonske podravske željeznice u Belišću ima se zamoliti za što veći popust učesnicima.*¹¹⁴

Da su pripreme bile ozbiljne i pravovremene govori podatak da je već na ovoj sjednici određen jelovnik zajedničkog objeda, koji će koštati 10 din., *a sastojati će se iz: ragu supe, pečenja, salate.*¹¹⁵

¹¹³ Zapisnik glavne skupštine D.V.Č. Valpovo od 16. veljače 1936.

¹¹⁴ Zapisnik sjednice od 30. ožujka 1937.

¹¹⁵ Zapisnik sjednice od 30. ožujka 1937.

I tradicionalna proslava Florijanova nije se mogla održati kao što je uobičajeno, jer društvo stoji pred velikim izdacima za proslavu 50. godišnjice, pa ni Florijanovo ne može proslaviti kao do sada jer posebne pripomoći za tu proslavu nema od nikoga. Zato predlaže da svaki izvršujući član, a i podupirajući koji se prijavi, priloži 10 din, a sakupljeni novac da se upotrebi za nabavu potrebnog jela i pića. Na taj način članovi bi se našli zajedno i proveli taj dan o svome trošku.¹¹⁶

Zaključeno je kako bi trebalo za proslavu dati obojiti i lakirati te urediti sve sprave za što je zatražen troškovnik od tadašnjih obrtnika, a za slučaj da bi ti *troškovi iznašali veliku svotu društvo će sprave dati očistiti i bure nabaviti za vodu, a od bojadisanja i lakiranja sprava odustati.*¹¹⁷

Paralelno s društvom jednaku obljetnicu slavio je i Martin Resser - 50 godina članstva. Odbor je odlučio darivati slavljenika. Pošto je za 40 godina članstva dobio od društva na dar zlatni sat, bilo je pitanje što darivati ovaj puta. *Odbor jednoglasno zaključuje da se 50 godišnjem članu Martinu Reseru dade na društveni trošak uvečati i uramiti njegova vlastita slika. To će biti vidni dar društva jubilarcu.*¹¹⁸

Odbor se pobrinuo da svima ova obljetnica ostane u sjećanju te je odlučeno da se za 50 godišnjicu društva o društvenom trošku slikaju svi članovi i da se te fotografije, slično kao o 25. godišnjici društva, urame i smjeste u spremište. Oni članovi koji imaju uniformu neka se slikaju u njoj bez kape, sa odlikovanjem.¹¹⁹

Proslava je trajala tri dana, 27., 28. i 29. lipnja. Prvi je dan u 16 sati *svečano kićenje kipa sv. Florijana po vatrogascima uz glazbu*. Drugi je dan u 9,30 u župnoj crkvi održana sv. Misa zadušnica za sve vatrogasce, a u 10 na groblju su položeni vijenci *uz prigodno spomenslovo*. Navečer je održana *bakljada kipu sv. Florijana, pokrovitelju i kumi zastave, jubilarcu Resseru i društvenom predsjedniku*. Treći dan, na Petrovo, zbio se glavni program koji je počeo budnicom u 5 sati, a potom se išlo dočekati goste na kolodvor. U 9,30 nakon kratkog dogovora

¹¹⁶ Zapisnik sjednice od 30. ožujka 1937.

¹¹⁷ Zapisnik sjednice od 30. ožujka 1937.

¹¹⁸ Zapisnik sjednice od 30. ožujka 1937.

¹¹⁹ Zapisnik sjednice od 8. lipnja 1937.

zapovjednika pošlo se u vlastelinski dvor na svečanu misu. *Za vrijeme mise svira vatrog. glazba.* U 11,30 odlikovani su zaslužni vatrogasci uz mimohod, a potom je održana svečana sjednica u spremištu. Nakon zajedničkog objeda, od 15 do 19 sati održan je *promenadni koncert u vlastelinskom perivoju i nevezana zabava u spremištu.* Na kraju je odigrana predstava "Dr".¹²⁰

Na svečanoj sjednici dobrovoljne vatrogasne čete Valpovo održane na Petrovo od vatrogasnih društava nazočni su bili predstavnici Osijek gg, Osijek dg, D. Miholjac, Đurđenovac, Harkanovci, Veliškovci, Našice i Čepin. Od valpovačkih društava bili su izaslanici Sokolskog društva Valpovo i Jugoslavenske čitaonice Valpovo. Predstavnik *sreskog načelstva* bio je Sergije Begović, *sreski pristav iz Valpova.*¹²¹

Za primjetiti je da je predstavnik službene vlasti bio pomoćni službenik iako je ranijih godina na sjednice znao doći i sam načelnik. Očito se radilo o početku političkih previranja.

Obilježavanje peesetogodišnjice postojanja valpovačkog DVD-a ocjenjeno je uspješno. Pedsjednik Pinterić je prvoj idućoj sjednici rekao da su svi sudionici ove proslave otišli kući potpuno zadovoljni. *To je znak da je priredba potpuno uspjela da je svaki svoj zadatak potpuno izvršio. Svima koji su društvu ma kako pripomogli izriče hvala sa željom da društvo svakom prigodom pomažu.*¹²²

Kroz cijelo svoje članstvo u vatrogasnom društvu, a osobito u svojstvu predsjednika, Josip Pinterić je zagovarao stav kako politici nije mjesto u vatrogastvu, jer su vatrogasci dužni pomagati svima koji su u nevolji. To mu je dobar niz godina i uspjevalo unatoč raznim pokušajima njegova diskreditiranja. Određena napetost osjećala se i prije obilježavanja 50. obljetnice društva. Kako ne bi dovodio u pitanje obilježavanje velike obljetnice, Pinterić tek nakon proslave podnosi pismenu ostavku *kojom se zahvaljuje na dužnosti predsjednika radi političkih, životnih i zdravstvenih prilika.*¹²³

¹²⁰ Plakat proslave

¹²¹ Zapisnik svečane sjednice dobrovoljne vatrogasne čete Valpovo, 29. lipnja 1937.

¹²² Zapisnik sjednice od 8. srpnja 1937.

¹²³ Zapisnik sjednice od 19. srpnja 1937.

Odmah je zakazana izvanredna glavna skupština koja je održana 8. kolovoza 1937. Na njoj je prisustvovalo 49 izvršujućih (od 68) i svega jedan (od 47) podupirajućih članova.

Zapovjednik Josip Širok otvara skupštinu i priopćuje da je ova sazvana radi toga da se može izabrati nova uprava jer je staroj upravi produžen mandat samo zato da se izbjegnu možebitne nesuglasice pred proslavu 50. godišnjice. *Proslava je uspjela mada su okolišna društva župe Valpovo istu bojkotirala iz političkih razloga, pa je na skupštini da ne dozvol, poslije 50 godišnjeg rada da se u društvo uvuče politika koja ga može upropastiti.*¹²⁴

Nakon čitanja izvješća tajnika, blagajnika, zapovjednika, spremištara i nadzornog odbora, najstariji član Martin Reser preuzima predsjedavanje skupštinom. *Daje odmor od 10 čas. u kome vremenu neka skupštinari sastave listu odbora koji će upravljati društvom 3 godine. Biral se tajnim glasovanjem lističima. Članovi budu pozivani i predaju glasovnice. Skrutatori su po skupštini izabrani i to Josip Čamagajevac i Josip Bračevac.*

Po izvršenom glasovanju ustanovljeno je da postoje 3 liste:

- 1) nositelja Josipa Pinterića
- 2) nositelja Fabijana Blaževića
- 3) nositelja Davora Presnaca

Glasovalo je 47 izvršujućih članova za:

- 1) listu nositelja Josipa Pinterića- 34
- 2) listu Fabijana Blaževića -12
- 3) listu Davora Presnaca - 1

Viktor Kopf se je suzdržao od glasovanja.

Dobni predsjednik (Martin Resser) priopćuje rezultate glasovanja i proglašuje izabranu novu upravu za trogodište 1937. - 1940.:

Presjednik: Josip Pinterić

Zapovjednik: Josip Širok

Podzapovjednik: Stjepan Veselić

¹²⁴ Zapisnik 52. glavne skupštine Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo od 8. kolovoza 1937.

Tajnik: Davorin Marčeta, II. Ivo Berak
Blagajnik: Ladislav Mađar
Svećenik: Dr Marko Baličević
Liječnik: Dr Ivo Matanić
Ljekarnik: Mr Ferdo Desaty
Vođa penjača Matija Šimić; zamj. Andrija Berak i Vj. Lončarić
Vođa štrcara: Stjepan Ižaković; zamj. Damjan Martinčić i Josip Bračevac
Vođa saniteta: Josip Čamagajevac
Vođa čuvara: Josip Kin
Spremištar: Stjepan Čamagajevac
Mehaničar: Antun Veldin
Barjaktar: Fabijan Blažević
Vođa glazbe: Josip Mijatović; zamjenik: Albert Klauda
Nadtrubljar: Stjepan Sokol; „ Ivo Cvenić
Predstavnik na župskoj skupštini: Stjepan Čamagajevac
Nadzorni odbor: Mr. Ferdo Desaty, Stjepan Majzl, Josip Bračevac i
Dezider Garai.

Dobni predsjednik šalje dvojicu skupštinara da o rezultatu izvjestite novoizabranog predsjednika Josipa Pinterića koji dolazi na skupštinu, prima predsjedništvo, zahvaljuje se na izboru i sada kada vidi da je članstvo za njega prima se predsjedništva i obećaje rad u budućem trogodištu. Burno pozdravljen nakon toga, zaključuje skupštinu.¹²⁵

Nakon trijumfalnog ponovnog izbora Josipa Pinterića za predsjednika, godina 1938. protekla je u mirnijem okružju. Inzistirajući i dalje na tome da politici nije mjesto u vatrogastvu, predsjednik Pinterić *osvrće se na rad društva u prošlog godini koju se može nazvati godinom trzavica. Preporuča članstvu da rad na vatrogasnom polju nastavi sa ljubavlju kao i do sada i da se neda u tome pokolebati nikakovim uticajima.*¹²⁶

¹²⁵ Zapisnik 52. Glavne skupštine Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo od 8. kolovoza 1937.

¹²⁶ Zapisnik 53. glavne skupštine Dobrovoljne vatrogasne čete Valpovo od 8. veljače 1938.

Da bi poboljšali rad i spremnost za intervencije i praktično osiguraju cjelodnevno dežurstvo službene osobe u spremištu, dio spremišta je preuređen u stan. *Predsjednik priopćuje da je pokrovitelj društva grof Rudolf Normann st. Ehrenfelski u brizi za društvo odlučio da iz svojih sredstava u vatrogasnom spremištu preudesi dio u stan podvornika i dozida potrebne nuzgrade i bunar. Time je dao priliku društvu da može postaviti podvornika koji bi ujedno bio i šofer i stalno nastanjen u spremištu. Netreba spominjati koliko će time biti olakšano gašenje vatre u slučaju požara. Prepravak djela spremišta u stan već je dovršen pa bi valjalo misliti na biće koje bi se moglo izbrati za podvornika i odrediti visinu plaće.*

Odbor jednoglasno i svesrdno zahvaljuje pokrovitelju grofu Rudolfu Normannu st. na pomoći kojom se unutar spremišta mogla urediti soba, kuhinja, smočnica i bunar, a posebno obojati i sve sprave.¹²⁷

O površnosti i nepreciznosti prigodom pisanja zapisnika, osobito kada se radi o priredbama koje je DVD priređivalo, već je bilo riječi, pa je suviše ponavljati. Zaključci su pisani vrlo oskudno, nepotpuno, često kraticama i terminima koji u današnje vrijeme zvuče zagonetno.

Dugogodišnji predsjednik Josip Pinterić (1880. – 1960.) bio je vrlo zanimljiva osoba za naše, ali i vrijeme u kojem je živio. Iako je bio po struci stolar, slovio je za čovjeka pronicljiva duha s izvjesnom spisateljskom "žicom". U životu Valpova ostavio je neizbrisiv trag na kulturnom, humanitarnom i političkom području. Kao načelnik općine Valpovo trgovište ostat će zapamćen po uvođenju električne rasvjete, izgradnje tvrdih cesta u glavnim ulicama i općenito poboljšanju života. Na kulturnom planu ostat će zapamćen kao idejni začetnik kasnije čuvenog "Cirkusa Rantaplan" te kao autor dva kazališna komada. Jedan je komedija "Valpovački zlatari", a drugi povijesna drama "Tajna valpovačkog grada".¹²⁸

¹²⁷ Zapisnik sjednice D.V.Č. Valpovo od 27. srpnja 1938.

¹²⁸ Stjepan NAJMAN: *Josip Pinterić kao spisatelj* u Valpovački godišnjak br. 3, Matica hrvatska Valpovo, Valpovo 1998., str. 175-178.

Josip Pinterić je sam režirao neke predstave. Sa sigurnošću se zna da su to bile obje koje je napisao te najvjerojatnije sve predstave "Cirkusa Rantaplan". U jednom od zapisnika iz 1938. g. kaže se: *Predsjednik priopćuje da je počeo uvježbavati one koji će sudjelovati na ovogodišnjoj priredbi Cirkisa "Rantaplan". Predlaže da se odredi dan te priredbe na 14. VIII. tg.*¹²⁹ Kasnije više nema traga o održavanju predstave, pa čak niti financijskog rezultata.

U studenom je donešena odluka o održavanju Božićne priredbe. Zaključeno je da se ista održi u Sokolskom domu sa diletantskom priredbom. Izbor komada će izvršiti predsjednik sa tajnikom.¹³⁰

O kakvoj je predstavi riječ može se saznati tek iz sjedničkog zapisnika iz siječnja 1939. u kojem se izvješćuje o Božićnoj priredbi koja je uspjela moralno i materijalno. Odigrao se je komad iz valpovačkog života "**Tajna valpovačkog grada**". Na zahtjev onih koji nisu mogli ući u prepunu dvoranu Sokolskog doma, ova se priredba ponovila 5. veljače umjesto uobičajenoga plesa. Za taj dan se zatražila jazz glazba iz Belišća.¹³¹

Vatrogasna glazba tih je godina imala dosta prekida u radu. Razlozi tomu su razni, od nepostojanja stručnog voditelja, starosti glazbala i kao posljedice toga, slabije zainteresiranost glazbenika. *Vatrogasna glazba više ne vrši vježbe, jer to radi starosti nekih instrumenata nije moguće.*¹³² O ovom problemu bilo je riječi i na glavnoj skupštini 1939. godine. *Predsjednik priopćuje da glazba već zastareva pa se ukazuje potreba da se stara glazbala zamjene novima. Misli da bi sabirna akcija za tu svrhu u Valpovu mogla društvu donijeti 5.000 din. Sa svotom koja bi se dobila za stara glazbala moglo bi se u koliko to skupština prihvati otpočeti akcija te bi glazba mogla nastupiti za 2 mjeseca sa novim glazbalima.*

Skupština zaključuje da uprava obavi prepisku sa tvornicama glazbala i sve učini da se sabirnom akcijom sakupi potreban novac i nabave nova glazbala. Stara glazbala neka se prodaju a kupovina

¹²⁹ Zapisnik sjednice Dobrovoljne vatrogasne čete Valpovo od 27. srpnja 1938.

¹³⁰ Zapisnik sjednice Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo od 13. studenog 1938.

¹³¹ Zapisnik sjednice Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo od 19. siječnja 1939.

¹³² Zapisnik sjednice Dobrovoljnog vatrogasnog društva Valpovo od 19. siječnja 1939.

upotrebi za isplatu novih. Iznos koji bi nedostajao može uprava društva i pozajmiti.¹³³

Kao i mnogo puta ranije, vatrogasci su se dali u akciju koju su uspješno odradili, jer već je krajem srpnja izvješćeno o kupnji i isplati novih glazbala.¹³⁴

U ratno predvečerje, usred ljeta, članovi Odbora su raspravljali o održavanju ljetne priredbe. Odbor je većinom glasova za održavanje te priredbe sa šaljivim rasporedom, a dan za održavanje priredbe bio bi 20. VIII. *Tom zgodom otvoriti će se muzej sa raznih starina iz Afrike, gledanje u dlan i sl. Cijelu priredbu voditi će predsjednik Josip Pinterić.*¹³⁵

Najavljena priredba neće biti održana jer će doći do novog političkog napada na dugogodišnjeg i uspješnog predsjednika Josipa Pinterića. Tim je povodom održana sjednica sa jedninom točkom dnevnog reda na kojem je sastavljen sljedeći:

ZAPISNIK sjednice d.v.d. Valpovo u spremištu 2. IX.

Prisutni: Širok, Veselić, Čamagajevac, Bračevac, Čamagajevac, Mađar, Kin, Berak, Mađarević, Fuderer, Ižaković, Klauda i Marčeta.

Širok otvara sjednicu čitajući dopis predsjednika H.S.S. upućen društvu u kome se traži ostavka predsjednika Josipa Pinterića na svim Častima u društvu, jer će se u protivnom osujetiti zabava određena za 20. 8. tg. Na taj dopis podnio je ostavku predsjednik Josip Pinterić na članstvo i svim častima u društvu, jer sresko načelstvo nije ništa učinilo da se zajamči sigurnost građana koji bi došli na našu priredbu. Priredba je stoga otpala za ovu godinu i to u zadnji čas kada je već izrađen licenc i izdani troškovi na računu društva.

Jednoglasno se osuđuje gore navedeni dopis jer je potpuno nerazumljiv i do krajnosti neumjeren čak i za vreme u kome živimo. Za

¹³³ Zapisnik sjednice 54. glavne skupštine DVD-a Valpovo od 26. travnja 1939.

¹³⁴ Zapisnik sjednice DVD-a Valpovo od 30. srpnja 1939.

¹³⁵ Zapisnik sjednice DVD-a Valpovo od 30. srpnja 1939.

najtežu je osudu mješanje političke partije u društvene poslove kao što je vatrogasno društvo koje pomaže bližnjem bez obzira na političko osvjedočenje i vjersku pripadnost.

Čita se ostavka dosadašnjeg predsjednika Josipa Pinterića na članstvo i svim častima u društvu.

Sa žaljenjem odbor prima ostavku predsjednika. Ujedno bude jednoglasno zaključeno da se bratu Josipu Pinteriću uputi pismena zahvala na dosadašnjem radu u korist društva i da se predloži glavnoj skupštini koja se ima sastati za 17. IX. tg. da ga za njegove zasluge u korist društva izabere začasnim članom.

Tajnik: Marčeta

Glavna je skupština održana u zakazanom terminu. Vodio ju je zamjenik predsjednika Josip Širok. Skupština je upoznata s predsjednikovom ostavkom, što je primljeno na znanje s negodovanjem. Nakon izvješća tajnika, blagajnika, spremištara i nadzornog odbora *brat Širok u ime cijele uprave daje ostavku i predlaže da se izabere novi odbor vatrog. društva.*

Na prijedlog Josipa Bračevca skupština jednoglasno zaključuje da dosadašnja uprava vodi poslove društva do redovite glavne skupštine koja će biti u proljeće. Do toga vremena neka obavlja dužnost predsjednika i zapovjednika Josip Širok.¹³⁶

Na kraju je predloženo da se Josip Pinterić, nakon 25-godišnjeg predsjednikovanja i rada za dobro društva, izabere začasnim članom što je usvojeno.

Ovime se situacija u Društvu nije stabilizirala. Naprotiv, došlo je do novih ostavki na sjednici, koja je u zapisnicima označena kao izvanredna.

¹³⁶ Zapisnik 55. glavne skupštine DVD-a od 17. rujna 1939.

ZAPISNIK **izvanrednog** sastanka d.v.d. Valpovo od 19.
XI. u društv. prostorijama

Prisutno 40 članova

Sastanak otvara brat Martin Reser kao najstariji član društva. Pozdravlja prisutne i daje riječ bratu Stjepanu Čamagajevac, društvenom spremištaru.

Brat Stj. Čamagajevac izvješćuje prisutne da se privremeni predsjednik, a stalni zapovjednik brat Josip Širok, podzapovjednik Stjepan Veselić, blagajnik Ladislav Mađar te vođa penjača Andrija Berak zahvalili se na časti i povukli iz uprave i članstva ovoga društva. Razlog napuštanja društva je što isti smatraju da su zapostavljeni kod izbora župske uprave na izvanrednoj god. skupštini koja je održana 10. X. 1939. god. u Valpovu. Izvješćuje da je na toj skupštini izabran za pretsjednika gosp. Dvoržak, a tajnik Stjepan Sučić iz Tiborjanaca. O ostalim časnicima župe društvo će biti obavješteno.

Zapostavljanjem valpovačkog vatr. društva sa strane župske skupštine neugodno se dojmilo prisutnih koji su zatražili da se na idućoj gl. god. skupštini ova stvar objektivno razmotri i u upravu župe da dođu članovi zaslužni i sposobni.

Brat Čamagajevac zatim predlaže izbor privremene uprave Dob. vatr. društva Valpovo koje bi izgledalo ovako:

Predsjednik: Stjepan Ižaković,
Zapovjednik: Ferdo Miler,
Tajnik: Matija Gregić,
Blagajnik: Fabijan Blažević,
Vođa penjača: Viktor Kopf,
Zamj. vođe penjača: Ivan Futer
Vođa štrcara: Damjan Mađarević,
Zamj. vođe štrc.: Josip Bračevac,
Vođa saniteta: Josip Čamagajevac,
Spremištar: Stjepan Čamagajevac,
Barjaktar: Fabijan Blažević,
Zamj. spremištara: Josip Bušbaher,

Mehaničar: Antun Valdin,
Zamj. mehaničara: Ivan Cveniće,
Čuvar pribora: Josip Kin,
Vođa glazbe: Josip Mijatović.

Prisutni se saglašuju sa predlogom i izabiru privremenu upravu, koja ima vršiti sve društvene poslove i voditi društvo do glavne skupštine. Ovjerovitelji zapisnika su J. Bračevac i A. Veldin.

Brat Stj. Čamagajevac predlaže da se u društvo prime kao izvršujući članovi: Antun, Mato, Joza i Ivan Lopušić te Đuro Cveniće, a za podupirajuće članove: Josip Širok, Andrija Berak i Stjepan Đuranić.

Predsjednik: Stjepan Ižaković
Gregić

Tajnik :Matija

Sva ova događanja u društvu nisu ostala bez odjeka kod građanstva, ali i kod pokrovitelja. Dugogodišnji članovi pismenim su putem otkazivali članstvo. Isto je učinio i pokrovitelj Društva *Rudolf grof Normann koji se zahvaljuje na pokroviteljstvu društva iz razloga što su se u posljednje vrijeme u društvu desili u 2 prošlim zapisnicima navedeni događaji.*

Prisutni primaju tu vijest sa žaljenjem, tim više jer se ne osjećaju krivim. Nisu imali mogućnosti, niti prilike, da njega kao pokrovitelja, pitaju za savjet, jer nisu bili u užoj upravi.

Ima se sastaviti dopis u kome će se časni pokrovitelj zamoliti da i dalje ostane dobrotvor društva komu kao takav stoji na čelu već 50 godina.¹³⁷

Dolaze nemirna vremena

¹³⁷ Zapisnik sjednice Upravnog odbora Vatrogasnog društva u Valpovu od 27. studenog 1939.

Sukladno raspisu Vatrogasne zajednice Banovine Hrvatske, a prema planu vatrogasne službe u doba rata, Valpovo je podjeljeno u dva rajona. U prvom rajonu je bio zapovjednik Stjepan Ižaković, a u drugom Ferdo Miler.¹³⁸ Zanimljivo je da je nova uprava ponovo raspravljala o istom dopisu na sjednici od 25. siječnja 1940.

Prema zapisniku, 56. godišnja glavna skupština protekla je uobičajeno i mirno. Stanje se u društvu postupno vratilo uobičajenim aktivnostima, iako je bilo još zaostalih i neriješenih pitanja, osobito u blagajničkom vođenju. O protekloj godini tajnik je rekao: *U prošloj godini društvo je proživjelo tešku krizu radi toga što su neki članovi uprave morali napustiti vodeće položaje jer su uzeli aktivnog učešća u kampanji uperenoj protiv većine Hrvata i vodstva hrv. naroda. Kriza je prebrođena i članovi su ostali na okupu, te ima nade da će u idućoj godini društvo znatno napredovati.*¹³⁹

U upravni odbor ušli su:

Predsjednik: Fabijan Blažević
Tajnik: Matija Gregić
Blagajnik: Antun Lenđel
Zapovjednik: Viktor Kopf
Zamj. zapovjed.: Josip Čamagajevac
Vođa penjača: Nikola Jovanić
Zamj. vođe penj.: Ivan Fuderer
Vođa štrcara: Damjan Mađarević
Zamjenik: Josip Bračevac
Spremištar: Stjepan Čamagajevac
Zamjenik: Josip Bušbaher
Vođa čuvara: Josip Kin
Barjaktar: Antun Skelac
Nadtrubljar: Mato Lopušić

¹³⁸ Zapisnik sjednice Upravnog odbora Vatrogasnog društva u Valpovu od 27. studenog 1939.

¹³⁹ Zapisnik 56. godišnje glavne skupštine DVD-a Valpovo od 21. siječnja 1940.

Vođa glazbe: Josip Mijatović

Mehaničar: Antun Veldin

Zamjenik: Ivan Cvenić

Vođa saniteta: Konrad Fuderer

U nadzorni odbor ušli su: Mr. Ferdo Desaty, Stjepan Majzl, Dezider Garai i Josip Šreder.

Za izaslanike za župsku skupštinu izabrani su Stjepan Čamagajevac i Viktor Kopf.¹⁴⁰

Na skupšti je još jednom bilo riječi o prestanku pokroviteljstva grofa Normanna. Tajnik, brat Matija Gregić čita skupštini dopis Rudolfa grofa Normanna kojim se isti povlači sa pokroviteljske časti našem društvu radi svađe i trzavica, te odgovor gosp. grofu koji je sastavila privremena uprava, a na koji još nije stigao odgovor.

Na ovo skupština zaključuje da braća Martin Reser, Stjepan Ižaković, Ivan Fuderer i Viktor Kopf odu presvjetlom gosp. grofu, te mu iznesu čistu istinu o prilikama u društvu, razuvjere ga i zamole da i dalje ostane pokrovitelj društva.¹⁴¹

Grofovo odustajanje od pokroviteljstva značio je znatno manji i siguran dotok novca, što je ozbiljno shvaćeno i otuda ovakav zaključak. Kasnije nije pronađen zapis, da li je obavljen spomenuti posjet grofu, niti njegov pismeni odgovor. Tek, u pripremama za obilježavanje Florijanova 1941. godine, u programu je predviđena *bakljada društvenome patronu*.¹⁴²

U daljnjim zapisnicima prvi je puta pronađen jedan, sastavljen nakon izvršene inspekcije. Vrlo je kratak i precizan i u njemu se kaže:

¹⁴⁰ Zapisnik 56. godišnje glavne skupštine DVD-a Valpovo od 21. siječnja 1940.

¹⁴¹ Zapisnik 56. godišnje glavne skupštine DVD-a Valpovo od 21. siječnja 1940.

¹⁴² Zapisnik sjednice Upravnog odbora DVD-a Valpovo od 24. travnja 1941.

ZAPISNIK obavljene **inspekcije** Dobr. Vatrog. društva u Valpovu

Dana 4. maja 1940. obavljena je inspekcija D.V.D. Valpovo
Samu inspekciju obavili su braća Fabijan Blažević, starješina župe i Damjan Jelkić, zapovjednik župe koji su ustanovili slijedeće:

D.V.D. Valpovo broji izvršujućih članova 79, pomažujućih 110. Strojevi za gašenje požara koje ovo dvd posjeduje pronađeni su u najuzornijem redu, kao i sva ostala pomagala pri gašenju požara. Administrativno poslovanje je na mjestu kako to propisuju svi propisi o kancelarijskom poslovanju u vatrog. organizacijama. Disciplina među izvršujućim članstvom je na vrhuncu kako to i propisuje vatrog. zakon i nadasve kako je i red da vlada u redovima hrvatskih vatrogasaca.

Starješina: Blažević

Zapovjednik: Jelkić

Rad Društva u 1940. godini jezgrovito je iznio tajnik Mato Gregić: Društvo broji 80 izvršujućih i 108 pomažućih članova. U prošloj godini nabavljeno je 68 kom opasača, 14 kapa (48 kapa uzeli su vatrogasci iz svojih sredstava). Nabavljeno je 6 m cijevi sisalica kalibra 6 cm. Popravljen je vatrogasni toranj i rolo na spremištu. Pet članova položilo je stručni župski ispit. Društvo je izradilo plan pož. Obrane, a tri člana uprave oslobođena su poziva u vojsku. Uprava općine Valpovo trg. poklonila je društvu autokamion. Održana su dva predavanja za članove. Održano je četiri priredbe.¹⁴³

Zapovjednik Viktor Kopf bio je također kratak u izvješću. Održano je sedam vježbi u spremištu i jedna javna. Požarnih intervencija bilo je tri i to u Metlincima (požar mlina), u Valpovu na dobru valpovačkog vlastelinstva i u Belišću (požar likalita). Moli članove da u idućoj godini revnije dolaze na društvene sastanke i vježbe.¹⁴⁴

¹⁴³ Zapisnik 57. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 26. siječnja 1941
Zapisnik sjednice Upravnog odbora HDVD-a Valpovo od.

¹⁴⁴ Zapisnik 57. Redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 26. siječnja 1941.

I tajnik društva poziva sve izvršujuće članove na rad u 1941. god. Naglašava da uspjeh rada ovisi o nama, a veza pojedinaca s društvom uvjetovana je samoodricanjem. Bez discipline nema uspješnog rada. U dobrovoljnom društvu svaki član se mora sam disciplinirati. Predlaže da se odmah pristupi teoretskom obučavanju članova u vatrogasnoj vještini. Obučavatelji će biti starješine i članovi društva s položenim župskim ispitom.¹⁴⁵

Ostavkom Josipa Mijatovića na mjesto vođe glazbe, nakon dužeg vremena pojavio se problem u glazbi. Nesporazum koji se spominje nije obrazložen.¹⁴⁶

Društvo izabire novoga tajnika Kolomana Pleca pošto je bivši tajnik, Mato Gregić zbog službe odselio iz Valpova.¹⁴⁷ Novi tajnik nije dugo ostao na toj dužnosti jer je i on već u travnju 1943. g. premješten. Na njegovo mjesto je izabran Antun Vicić.¹⁴⁸

Kako se rat zahuktava, Upravni odbor prima naredbe i od novoosnovane vlasti koje bespogovorno mora sprovoditi. Jedna od takvih naredbi bila je i ona o isključenju iz društva članova židovske i pravoslavne vjeroispovjesti.¹⁴⁹

Skupštine DVD-a Valpovo za ratnih godina nisu održavane, ali su redovno održavane sjednice Upravnog odbora. Umjesto zapisnika sa skupštine, vatrogasnoj župi su poslani izvještaji dužnosnika. *Čita se izvještaj tehnički, tajnički i blagajnički koji se imade poslati župi umjesto glavne skupštine.*¹⁵⁰

Jedna u nizu promjena koje su se zbile zabilježena je jedino u zaglavlju zapisnika od 9. travnja 1942. gdje je tada napisano „Hrvatsko dobrovoljno vatrogasno društvo Valpovo“. Naime, iako stoji da je

¹⁴⁵ Zapisnik 57. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 26. siječnja 1941.

¹⁴⁶ Zapisnik sjednice Upravnog odbora DVD-a Valpovo od 3. veljače 1941.

¹⁴⁷ Zapisnik sjednice Upravnog odbora DVD-a Valpovo od 18. listopada 1941.

¹⁴⁸ Zapisnik sjednice Upravnog odbora HDVD-a Valpovo od 26. travnja 1943.

¹⁴⁹ Zapisnik sjednice Upravnog odbora DVD-a Valpovo od 22. lipnja 1941.

¹⁵⁰ Zapisnik sjednice Upravnog odbora DVD-a Valpovo od 15. veljače 1942.

sjednica bila svečana, u zapisniku se ne govori o promjeni imena, već o nabavci električne sirene.¹⁵¹

Premda je krajem 1939. grof Normann st. odustao od pokroviteljstva, zbog opisanih događanja, nije zaboravio u svojoj oporuci¹⁵² na vatrogasce. *Nadzapovjednik izvješćuje da je društvo iz ostavštine pok. Grofa Rudolfa st. Normanna primilo 5.000 kuna* Na istoj je sjednici zapovjednik Kopf predložio da se pismeno zamoli mladog grofa da se primi pokroviteljstva.¹⁵³ Nakon tri meseca stigao je pozitivan odgovor. *Nadzapovjednik izvješćuje da je grof Normann na našu molbu odgovorio da se prima pokroviteljstva.*¹⁵⁴

Na samom kraju 1943.godine, u zapisniku sa redovite sjednice stoji: Za vrijeme održavanja sjednice pojedini članovi upravnog odbora predbacuju nadzapovjedniku pojedine stvari na što isti daje ukor za ne dolično ponašanje, kojom prilikom daje ostavku, a suradnicima se zahvaljuje na suradnji i dosadašnjem povjerenju.

Nakon dulje debate zaključuje se da privremeno prima nadzapovjedništvo zapovjednik brat Viktor Kopf, a za ostavku i daljnje smjernice rada u društvu da se izvjesti Vatrogasna župa u Valpovu.¹⁵⁵

Zapisano nezadovoljstvo, ovako nerazjašnjeno, doima se nenadano, no, ratna vremena su, vjerovatno, imala velikog udjela.

Uslijed ostavke dosadašnjeg nadzapovjednika vatrogasnog društva brata Fabijana Blaževića tajnik predlaže da se istog za dugogodišnji i nesebični rad u društvu izabere za počasnog člana pokazujuć time vidno priznanje jer je za vrijeme svoga rada mnogo učinio za napredak i obstanak društva.¹⁵⁶

Jednoglasno je prihvaćeno.

¹⁵¹ Zapisnik svečane sjednice Upravnog odbora HDVD-a Valpovo od 9. travnja 1942.

¹⁵² Rudolf Normann st. umro je 22. svibnja 1942.

¹⁵³ Zapisnik sjednice Upravnog odbora HDVD-a Valpovo od 13. rujna 1942.

¹⁵⁴ Zapisnik sjednice Upravnog odbora HDVD-a Valpovo od 21. prosinca 1942.

¹⁵⁵ Zapisnik sjednice Upravnog odbora HDVD-a Valpovo od 27. prosinca 1943.

¹⁵⁶ Zapisnik sjednice Upravnog odbora DVD-a Valpovo od 6. veljače 1944.

U zapisnicima iz 1944. godine kao nadzapovjednik se navodi Josip Širok, ali se ne kaže kada je izabran na tu dužnost.

Pored redovitih aktivnosti tijekom 1944. godine, društvo je obilježilo 50 godina od posvete vatrogasne zastave.

Tajnik Antun Vicić je u svibnju podnio ostavku obrazlažući je opterećenošću poslom, ali je odbijen.¹⁵⁷

Prva sjednica u 1945. g. održana je već 3. siječnja. Nadzapovjednik otvara sjednicu pozdravljajući prisutne s molbom da se u novoj godini društvo održi na jednakoj visini i radu i moli prisutne za suradnju i potrebnu pomoć za daljnji napredak i bolju budućnost društva. Ujedno predlaže da revizori pregledaju blagajničke knjige i da se krajem siječnja ili početkom veljače sazove godišnja glavna skupština u formi jedne vježbe, gdje će se izvršavajućem članstvu iznijeti izvješće o društvenom radu u prošloj godini.¹⁵⁸

Određen je dan 4. veljače za održavanje glavne skupštine. Nije poznato je li održana, barem ne iz knjige zapisnika.

U novoj državi

Prvi sljedeći zapisnik datira tek iz kolovoza, a u nazivu se ne navodi termin DVD već *Vatrogasna milicija*. Sjednica je imala samo jednu točku dnevnog reda: *Isključenje vatrogasaca koji su se ogriješili o nacionalnoj časti*. Isključeno je 17 vatrogasaca.¹⁵⁹

Zanimljivo je primjetiti da se već u sljedećem zapisniku iz listopada ponovno rabi termin DVD. Na toj je sjednici došlo do biranja novog tajnika, ali se ne kaže zašto. *Za društvenog tajnika predsjednik predlaže brata Peru Radmana, što odbor jednoglasno prima. Imenovani je odmah primio dužnost tajnika.*¹⁶⁰

¹⁵⁷ Zapisnik sjednice Upravnog odbora DVD-a Valpovo od 4. svibnja 1944.

¹⁵⁸ Zapisnik sjednice Upravnog odbora DVD-a Valpovo od 3. siječnja 1945.

¹⁵⁹ Zapisnik redovite sjednice Vatrogasne milicije Valpovo od 5. kolovoza 1945. godine

¹⁶⁰ Zapisnik redovite sjednice Upravnog odbora DVD-a Valpovo od 2. listopada 1945.

Novi je tajnik ostao na toj dužnosti tek godinu dana kada je premješten. U nastavku je, u odsutnosti, izabran za tajnika Antun Vicić koji se sada ponovo nalazi u Valpovu.¹⁶¹

Dolaskom nove vlasti u novoj državi i vatrogasci su se morali prilagoditi novonastaloj situaciji. Za održavanje Skupštine dobili su stroge upute od *Odjela unutrašnjih poslova pri Kotarskom NO-u u Valpovu broj 433 od 21. II. 1946. te dopunu istog broj 1872 od 8. III. 1946. kojim se poziva povjerenik da do konca mjeseca ožujka ima se održati skupština društvenog članstva.*

Prema dobivenim uputama u navedenim raspisima biraju se niže navedena braća u akcioni odbor koji će sastaviti kandidacionu listu uprave i predložiti je Mjesnom NO-u radi popunjenja karakteristika: Mato Lopušić, Stjepan Tivanovac, Josip Bušbaher i Antun Skelac.¹⁶²

Skupština društvenog članstva održana je 24. ožujka 1946. u Vatrogasnom domu. Skupštini je prisustvovalo 56 od 60 izvršujućih članova. Skupštinu je otvorio povjerenik Josip Širok te *podnio izvještaj o radu društva od oslobođenja do danas.*¹⁶³ Izvještaj je primljen jednoglasno, a nakon toga se prišlo biranju Upravnog i Nadzornog odbora.

Akcioni odbor izabran na sjednici članstva dana 10. ožujka 1946. predlaže skupštini braću koja imaju ući u upravni i nadzorni odbor i to:

Predsjednik: Josip Širok

Zapovjednik: Viktor Kopf

Podzapovjednik: Josip Čamagajevac

Tajnik: Pero Radman

Blagajnik: Josip Bračevac

Pročelnik kulturno prosvjetnog odjela: Ivan Veselić

Predstavnik Mjesnog NO-a: Nikola Romić

Odjelj.vođa penjača: Nikola Jovanić

Zamjenik: Josip Lopušić

¹⁶¹ Zapisnik redovite sjednice Upravnog odbora DVD-a Valpovo od 2. studenog 1946.

¹⁶² Zapisnik sjednice Upravnog odbora DVD-a Valpovo od 10. ožujka 1946.

¹⁶³ Zapisnik skupštine društvenog članstva Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Valpovu od 24. ožujka 1946.

Odjelj. vođa štrcara: Damjan Mađarević
Zamjenik: Antun Čamagajevac
Spremištar: Stjepan Čamagajevac
Zamjenik: Josip Bušbaher
Društveni liječnik: Dr. Petar Pakić
Odjel vođa saniteta: Ivan Kasanda
Zamjenik: Stjepan Karl
Vođa glazbe: Antun Jung
Zamjenik: Antun Stanić
Barjaktar: Antun Skelac
Mehaničar: Antun Veldin
Zamjenik: Ivan Cveniće
Čuvar: Stjepan Tivanovac
Nadtrubač: Matija Lopušić
Zamjenik: Josip Vinogradac
Nadzorni odbor: Ferdo Desaty, predsjednik
Tajnik: Ladislav Mađar
Članovi: Matija Krstić, Antun Veldin i Mato Drgalić

Skupština jednoglasno prima kandidacionu listu Akcionog odbora.¹⁶⁴

Na kraju je odglasan proračun za 1946. godinu od gotovo 29.500 dinara.

U ovoj godini nađena su još samo dva zapisnika. U travanjskom je glavna točka bila proslava Florijanova.

Zaključeno je da se sv. Florijan, zaštitnik vatrogasaca, proslavi na uobičajen način, tj. na večer 3. V. 1946. uoči sv. Florijana održat će se bakljada, kojoj će prisustvovati sve izvršujuće članstvo. Bakljada će krenuti ispred društvenog Doma, te do kipa sv. Florijana potom kroz grad. Na dan sv. Florijana održat će se u 9 sati prije podne sv. misa, a poslije podne u 5 sati veselica za sve članstvo u domu.¹⁶⁵

Na sjednici u studenom se raspravljalo o podizanju zajma za vatrogasni auto i o priredbi na prvi dan Božića.¹⁶⁶

¹⁶⁴ Zapisnik skupštine društvenog članstva Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Valpovu od 24. ožujka 1946.

¹⁶⁵ Zapisnik sjednice Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Valpovu od 22. travnja 1946.

¹⁶⁶ Zapisnik redovite sjednice Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Valpovu od 16. studenom 1946.

Na sjednici održanoj siječnja 1947. tajnik izvješćuje da je privolom društvene uprave osnovana tamburaška sekcija,¹⁶⁷ da su članovi prihvatili pravila i vlastoručnim potpisom obvezali se na dolaženje na glazbene satove. Predlaže da uprava odobri osnutak, kao i pravila ove sekcije.

Da bi sekcija mogla održavati glazbene satove potrebna je nabavka tamburaških instrumenata. Kao prvu nabavku predlaže se kupnja *dobrog i sačuvanog basa vlasništvo Fiskulture koja isti moli za 2.500 din.*

Prisutni sa zadovoljstvom primaju tajničko izvješće o otpočetom radu tamburaške sekcije i ujedno odobravaju njihova pravila, koja su usklađena s društvenim pravilima, a to je disciplina i poslušnost prema starijima. Ujedno se odobrava isplata od 2.500 din za kupnju pomenutog basa od Fiskulture.¹⁶⁸

U nedjelju 2. veljače 1947.godine, na Svjećnicu, održana je u prostorijama Fiskulturnog doma velika plesna zabava u narodnim nošnjama. U programu je, između ostalog, birana najljepša narodna nošnja.¹⁶⁹

Proslava Florijanova je također održana na uobičajen način. Priređene su, pored toga, plesne zabave, pokladna zabava, kazališne predstave, Cirkus Rantaplan, te proslava 60 godina postojanja društva.

Jedna je od najvećih proslava ovoga društva bila dana 17. kolovoza 1947. godine, proslava 60. godišnjice opstanka, uspješnog i požrtvovnog rada. *Moralni i materijalni uspjeh ove proslave bio je izvan očekivanja. Prisustvovanjem 21 društva sa 332 člana manifestirala se toga dana u Valpovu velika vatrogasna svijest i pokazala se čvrsta volja za još veći požrtvovni rad na vatrogasnom polju.*¹⁷⁰

Na 61. glavnoj godišnjoj skupštini prvi je puta zabilježeno prisustvo predstavnika "Narodne vlasti" uz 40 izvršujućih članova (od 93 te 196 podupirajućih i 2 začasna) što je nešto manje nego ranijih godina.

¹⁶⁷ Sekcija je brojala 8 članova

¹⁶⁸ Zapisnik redovite sjednice Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Valpovu od 20. siječnja 1947.

¹⁶⁹ Zapisnik redovite sjednice Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Valpovu od 20. siječnja 1947.

¹⁷⁰ Tajnički izvještaj na 61. godišnjoj glavnoj skupštini D.V.D. u Valpovu od 8. veljače 1948.

Tajnik čita da je održano 20 škola sa praktičnim vježbama, stručnim i poučnim predavanjima. Održana je jedna noćna pokazna vježba s dobrim rezultatima u odazivu članstva. Bilo je tri požara i to: u Belišću, Ivanovcima i salašu izvan mjesta Valpova. Iznosi činjenicu da članovi još uvijek u dosta slabom postotku posjećuju vježbe i škole za usavršavanje vatrogastva. Od sprava pokazuje se još uvijek veliki nedostatak naročito cjevina, ljestvi nastegača i ostalih. Potrebne sprave su naručene, ali je društvo dobilo samo manji dio cjevina. Susretljivošću Narodnih vlasti dobiveno je 20 radnih odijela. Društvo je nabavilo 2 kace za vodu, nove točkove za druga kola, 20 sjekirica, 20 karabina, 20 met. cjevina. Sve sprave su u ispravnom stanju. Društvo ima 93 izvršujućih, 196 podupirajućih i 2 začasna člana. Osim toga ima 14 članova podmladka. Održano je 18 redovitih sjednica. Društvo je imalo 3 priredbe, a na svečan način je održana proslava sv. Florijana i 60. godišnjica postojanja DVD-a, te je tom prigodom iskazana vatrogasna svijest i čvrsta volja za požrtvovni rad na vatrogasnom polju.¹⁷¹

Spremištar Stjepan Čamagajevac podnio je kratak ali podacima vrlo bogat izvještaj:

Vatrogasno društvo posjeduje spremište koje je dugo 22 met., a široko 8 metara, toranj koji je visok 16 met., te jednu prostoriju u kojoj se održavaju sjednice. Stan za podvornika koji se sastoji od 2 sobe i kuhinje, jednu ljetnu vežu koja je duga kao spremište, a široka 4 met. U svim prostorijama je uvedeno električno osvjetljenje.

Od vatrogasnih sprava ovo društvo posjeduje:

4 štrcaljke sa svim potrebnim priborom

2 bureta od 700 lit. i 2 kace

Cjevna kola

Ljestve sastavljače duge 15 metara

7 ljestava, raznih

Starih cijevi nosilica - 242 metra i novih (nabavljenih u 1946. god.) - 65 met.

Starih cijevi sisalica - 32 met. i novih 8 met.

¹⁷¹ Zapisnik redovne 61. godišnje glavne skupštine D.V.D. u Valpovu od 8. veljače 1948.

Od vatrogasne opreme ima kod pojedinih naših članova 76 kaciga, 76 sjekirica te 18 kom u rezervi. 6 komada štrikova, 2 kukače za vježbu, 2 sanitetske nosiljke, 18 baklji, 4 finjera, 4 trube, 3 lopate, 2 budaka, 2 kom. krampa, te 4 ormara, 3 stola, 36 stolica, 1 peć i jedne saone.

Od glazbenih instrumenata ima 8 i 4 tambure.????

Sirena je pokvarena i čim se bude moglo nabaviti materijala za popravak dat će se ista popraviti.¹⁷²

U ožujku 1947. ponovno je pokrenuta akcija obilaska poduzeća i ustanova radi vatrogasne preventive, za što je određena peteročlana komisija.

Valpovo je nakon završetka Drugog svjetskog rata bilo kotarsko središte, stoga je bilo nezamislivo da nema nikakav oblik kulturno-umjetničke udruge koja bi bila sposobna davati predstave raznih sadržaja. Stoga je u proljeće 1948. g. pokrenuta inicijativa za osnivanje kulturno-prosvjetnog društva u Valpovu. Ideja je bila okupiti na jednom mjestu sve kulturne stvaratelje pa tako i limenu glazbu DVD-a Valpovo.

Društveni predsjednik izvješćuje prisutne da je sa društvenim tajnikom prisustvovao osnivačkoj sjednici kulturno-prosvjetnog društva, koje bi se imalo u najskorije osnovati u Valpovu. Cilj je ovog društva promicanje i uzdizanje kulturno prosvjetnog rada, kako u samom mjestu, tako i u okolnim selima. S tim u vezi bilo je spomenuto da se ovom novom društvu priključi i vatrogasna glazbena sekcija radi što boljeg uspjeha same glazbe.

Po pitanju osnivanja kulturno-prosvjetnog društva i otcijepljenja vatrogasne glazbene sekcije jednoglasno se zaključuje da novi zakon o dobrovoljno vatrogasnim društvima N.R.H. u članu 1. i 11. predviđa i dozvoljava rad na kulturno prosvjetnom polju kao i osnivanje pojedinih sekcija po ovim granama.

Ujedno se zaključuje da je vatrogasno društvo uvijek do sada sa glazbenom sekcijom i ostalim svojim članstvom prisustvovalo na svim

¹⁷² Izvještaj spremištara na 61. godišnjoj glavnoj skupštini D.V.D. u Valpovu od 8. veljače 1948.

javnim svečanostima N.F. (Narodne fronte) i ostalim državnim praznicima Narodne vlasti, pa je odbor mišljenja da je sada nepotrebno bilo kakvo odcjepljenje glazbene sekcije od matice društva.

Društvena uprava je uložila sve potrebno da glazbena sekcija dođe do potrebne visine, ali sa novozapočetim podmlatkom, nije to mogla zbog kratkoće vremena, pa se opravdano nada da će to uspjeti u najskorije vrijeme, ako se glazbenoj sekciji sa strane novoosnovanog kulturnog i prosvjetnog društva pruži sva potrebna pomoć, sredstva i direktive za uzdizanje glazbene umjetnosti za najšire narodne slojeve mjesta i okolice.

Ovlašćuje se predsjednik i tajnik da ovaj zaključak iznesu pred privremeni inicijativni odbor novoosnovanog kulturno-prosvjetnog društva u Valpovu.¹⁷³

Zaključak da vatrogasna glazba ostane u sklopu DVD-a donijela je i glavna skupština održana u veljači 1950. godine.¹⁷⁴

Zabrana vjerskih svetkovina

Godina 1949. počela za vatrogasce uobičajeno, pripreme za godišnju skupštinu i sastavljanje plana rada tijekom godine. Već je pomalo prihvaćeno da se dobijaju razne direktive, odnosno da se gotovo ništa ne može uraditi bez odobrenja "odozgo". Tijekom siječnja planirana je zabava na Svijećnicu, a početkom veljače pokladna zabava, proslava Florijanova, jedna ljetna kazališna priredba i božićna zabava. Bile su to uobičajene zabave i priredbe koje su održavane svake godine. Od planiranih, kako se čini, održana je samo ona na Svijećnicu, jer su ostale spominjane nakon tog datuma, dok su druge postale stvar prošlosti. Na sjednici u travnju 1949. zapisano je i ovo: *Povodom pismenog dopisa, a usmenog saopćenja da društvo u uniformi ne može održati Florijansku svečanost zaključuje se da se ta veselica održi u nedjelju 8. V. s tim da se društvenim članovima ove godine ne može ništa besplatno dati radi slabih novčanih sredstava.*¹⁷⁵

¹⁷³ Zapisnik redovite sjednice D.V.D. Valpovo od 10. lipnja 1948.

¹⁷⁴ Zapisnik 63. redovite godišnje glavne skupštine DVD-a Valpovo od 5. veljače 1950.

¹⁷⁵ Zapisnik redovite sjednice D.V.D. Valpovo od 22. travnja 1949.

Nakon ovoga vjerski se blagdani nisu više obilježavali.

Tipiska pravila

U međuvremenu je održana 62. redovita godišnja glavna skupština na kojoj je došlo do smjene na predsjedničkom mjestu zbog starosti Josipa Širok. Novi dužnosnici su:

Predsjednik: Josip Bračevac

Zamjenik: Josip Čamagajevac

Zamjenik II.: Josip Bušbaher

Tajnik: Antun Vicić

Blagajnik: Stjepan Pendić

Vodni oficir: Nikola Jovanić

Vodni oficir: Josip Lopušić

Spremištar: Stjepan Čamagajevac

Vođa saniteta: Stjepan Balažić

Vođa čuvara: Stjepan Tivanovac

Nadzorni odbor: Viktor Kopf, predsjednik; Ladislav Mađar i Ferdo Desati, članovi

Delegati za Podsaveznu skupštinu: Josip Bračevac i Josip Čamagajevac

Tajnik je u ime stare uprave predložio drugu listu sa predsjednikom Viktorom Kopfom, ali je skupština aklamacijom usvojila prvu listu tj. listu koju je predložio kandidacijski odbor. .¹⁷⁶

Nakon tri mjeseca vatrogasci su morali održati izvanrednu skupštinu zbog donošenja novog zakona o vatrogastvu tzv. Tipških pravila. Izvanredna je skupština održana 8. svibnja u drugom pokušaju i odgodi od jednog sata, jer u zakazano vrijeme nije se odazvao dovoljan

¹⁷⁶ Zapisnik 62. redovite godišnje glavne skupštine D.V.D. u Valpovu od 6. veljače 1949.

broj izvršujućih članova. Nova su pravila usvojena aklamacijom, a potom je izabran Upravni i Nadzorni odbor koji je ostao nepromjenjen.

Nakon ovog izbora drug Franjić¹⁷⁷ govori o zadacima vatrogasnog podsaveza sa velikim dužnostima poduzimanjem preventivnih mjera u dovoljnoj širini na cijelom našem području. Na podsavezu stoji jedna velika dužnost da nastoji sprečavati požare uticajem na građanstvo putem razglasa, štampe i predavanja koristeći svaki masovni sastanak masovnih organizacija gdje će predstavnici pojedinog društva prikazati neophodnim potrebu pravilnog odgoja svoje djece. Konkretizira pojedine nesreće i požare koji su nastali baš prouzrokovani dječjom nepažnjom i nedovoljnim odgojem roditelja.¹⁷⁸

Jedan od prvih zadataka prema novim Tipskim pravilima bio je organizirati natjecanja vatrogasnih društava.

Kod čitanja plana takmičenja za god. 1949. po pojedinim točkama donešeni su slijedeći zaključci:

Održati vježbu najmanje dva puta mjesečno;

Provesti agitaciju za upis i formiranje omladinskih sekcija, te sa istima održati redovite vježbe;

Koja će jedinica imati najbolju disciplinu;

Koja će jedinica imati najbolje uređeno spremište, sprave i opremu s kojom raspolaže;

Koja će jedinica najbolje organizirati čuvanje žetve

Koje će društvo imati najviše dobrovoljnih radnih sati na izgradnji vatrogasnih i zadružnih domova

Koje će društvo učlaniti najviše svojih članova u N.F. i radne zadruge

Koja će jedinica najbolje organizirati i održati javne vježbe za građanstvo

Koje će društvo imati najbolje uređenu administraciju

¹⁷⁷ Izaslanik Uprave Narodne milicije

¹⁷⁸ Zapisnik Izvanredne skupštine DVD Valpovo od 8. svibnja 1949.

Koja će jedinica uspostaviti najbolju vezu sa ostalim vatrogasnim jedinicama na svojem terenu, te urediti pristup za crpljenje vode u slučaju požara

Na slijedećoj skupštini je sudjelovanje u natjecanju ocjenjeno uspješno: Plan takmičenja za 1949. god. ispunjen je uglavnom po svim točkama, dok je kod nekih točaka ostvarenje izvršeno sa 100%.¹⁷⁹

Na kraju je predstavnik Narodne vlasti izrekao zaključak: Drug Franjić na koncu poziva sve članove da usvajanjem novih Tipskih pravila društveni članovi se pridržavaju istih čuvajući bratstvo i jedinstvo naših naroda i pomažu izgradnju naše zemlje. Da već sada društvo pređe na novu komandu po voj. obuci pridržavajući se novih naziva.¹⁸⁰

Po Planu rada društva, a i prema primljenim uputstvima oformljen je pododbor "Tjedna borbe protiv požara" u koji su izabrani:

Od strane DVD-a Valpovo: Josip Bušbaher i Stjepan Balažić,
Od strane Mjesnog N.O.-a: Stjepan Skelac,
Od strane Narod. omladine: Stjepan Karl, ml.

Novoosnovani pododbor dobio je zadatak sastaviti komisije za pregled svih domaćinstava i to najmanje četiri komisije. Osim toga, ovaj pododbor imao je dužnost izvršiti svu propagandu kako putem mjesnog razglasa, kino predstava tako i putem predavanja školskoj djeci u osnovnim školama.¹⁸¹

Zborovođa Stjepan Skelac dobio je zadatak da obnovi rad tamburaške sekcije.¹⁸²

Tijekom siječnja i početkom veljače 1950. godine pripremana je 63. glavna godišnja skupština koja je održana 5. veljače. Sam početak bio je u duhu najavljivanih ostavki tajnika i predsjednika. Tajnik se žalio na preopterećenost poslom, a predsjednik *zahvaljuje se na predsjedničkoj*

¹⁷⁹ Tajnički izvještaj u zapisniku 63. redovne godišnje glavne skupštine DVD-a Valpovo od 5. veljače 1950.

¹⁸⁰ Zapisnik Izvanredne skupštine DVD Valpovo od 8. svibnja 1949.

¹⁸¹ Zapisnik redovite sjednice DVD-a Valpovo od 15. rujna 1949.

¹⁸² Zapisnik redovite sjednice DVD-a Valpovo od 15. rujna 1949.

*dužnosti iz razloga što ne može na istoj zadovoljiti.*¹⁸³ Svoju ostavku ponavlja još jednom tijekom sjednice, na što je riječ uzeo Josip Pinterić rekavši: *da je drug Bračevac brižan i mirnije naravi, ali dobre čudi i da su mu članovi zahvalni što se isti nalazi u njihovim redovima. Kao poštenjaka i požrtvovnog pokazavajući se na dosadašnjoj dužnosti predlaže da se njegova zahvala ne primi i da se isti ponovno prihvati svoje dužnosti.*¹⁸⁴ Nakon toga predsjednik Bračevac ostaje na dužnosti, kao i tajnik Antun Vicić, kojem je obećan pomoćnik.

Zapisnik sa 63. glavne skupštine je neuobičajeno opširan i bogat podacima, pa tako po prvi puta precizno saznajemo i socijalnu strukturu članova.

Društvo broji 86 izvršujućih članova koji su po socijalnom statusu: 11 kvalificiranih i 7 nekvalificiranih radnika, 25 zemljoradnika, 4 šoferamehaničara, 1 dimnjačar, 3 namještenika, 31 zanatlije, trg. službenika i 2 ostalih zanimanja. Od toga broja su 27 članova od 18 – 35, 42 od 36 – 50 i 17 preko 50 godina. Društvo također ima 11 članova podmlatka, 198 podupirajućih i 3 začasna člana.¹⁸⁵

U izvješću se ističe veliko zalaganje komandira Josipa Čamagajevca i dobra suradnja sa Podsavezom DVD-a i Narodnom vlašću. Istaknuto je da nije dobiveno ništa od tražene opreme. Tijekom godine pristupilo je samo dva nova člana što je ocijenjeno slabo, što se nije odrazilo prigodom gašenja četiri požara, kada je spašeno imovine u vrijednosti gotovo milijun i pol tadašnjih dinara.

Komandir Josip Čamagajevac navodi da je, osim požara, održano 11 vježbi od kojih je bilo 8 društvenih (jedna noćna), jedna javna društvena i jedna javna kotarska vježba na kojoj je sudjelovalo četiri društva. Na vježbe se prosječno odazivalo 50% članstva. Preventiva i stanje strojeva je ocijenjeno dobrim, za razliku od opskrbe vodom. *Prevoz požarnih sprava osiguran je putem konjske sprege od samih gradjana koji na znak alarma dobrovoljno vrše prevoz požarnih sprava.*

¹⁸³ Zapisnik 63. redovite godišnje glavne skupštine DVD-a Valpovo od 5. veljače 1950.

¹⁸⁴ Zapisnik 63. redovite godišnje glavne skupštine DVD-a Valpovo od 5. veljače 1950.

¹⁸⁵ Tajnički izvještaj na 63. redovitoj godišnjoj glavnoj skupštini DVD-a Valpovo od 5. veljače 1950.

Izvještaj spremištara Stjepana Čamagajevca je kratak:

1. Odjeće i obuće uporabivo: 56 kaciga i opasača sa sjekiricom,
2. Upotrebljivih sprava i pribora ima 3 ručne sprave sa priborom i jedan /1/ motorni "Agregat" sa priborom,
3. Nema inventara za rashod.

Plan rada je donešen vrlo opširno i precizno. Toliko precizno da je po mjesecima navedeno koliko treba povisiti broj člansta: izvršujućih, podupirajućih i omladine. Također je donešen proračun od 155 tisuća dinara.

U Valpovu je 9. srpnja 1950. na Trgu Oslobođenja održana podsavezna javna vježba uz prisustvovanje slijedećih vatrogasnih jedinica: 1. Industrij. vatrogas. jedinica Belišće, 2. D.V.D-a Bistrinci, Ivanovci, Ladimirevci, Nard i Valpovo. Javnoj su vježbi prisustvovati i DVD iz Petrijevac i Veliškovaca. Tehnička organizacija održavanja vježbe povjerena je Josipu Bračevcu i Josipu Čamagajevcu.¹⁸⁶

Nakon dosta peripetija zbog pomanjkanja roba na slobodnom tržištu u prosincu 1950. godine je kupljen kamion za 350 tisuća dinara koji je trebalo preraditi u vatrogasnu cisternu.¹⁸⁷

Zbog svojih dugogodišnjih zasluga u vatrogastvu (i ne samo njemu) Josip Pinterić je na glavnoj godišnjoj skupštini izabran za začasnog predsjednika valpovačkog DVD-a. *Tajnik društva predlaže da se za velike zasluge na vatrogasnom polju i dugogodišnji uspješan rad kao predsjednik dosadašnjeg začasnog člana Josipa Pinterića izabere za začasnog predsjednika ovoga društva.*

Skupština aklamacijom i pljeskom usvaja ovaj prijedlog i druga Josipa Pinterića izabire za počasnog predsjednika DVD-a u Valpovu.¹⁸⁸

Pedesetih godina društvo je zapalo u krizu što se dade zaključiti prema znatno smanjenom broju članova kojih je na dan održavanja 72. glavne skupštine bilo 46.¹⁸⁹

¹⁸⁶ Zapisnik redovite sjednice DVD-a Valpovo od 23. lipnja 1950.

¹⁸⁷ Zapisnik redovite sjednice DVD-a Valpovo od 16. prosinca 1950.

¹⁸⁸ Zapisnik 64. redovite godišnje glavne skupštine DVD-a Valpovo od 28. siječnja 1951.

Društvo je u 1957. godini organiziralo proslavu 70. godišnjice osnutka i rada. Proslava je održana dana 8. rujna 1957. godine, a dan ranije održana je bakljada i akademija u kinodvorani, koju su uveličali vatrogasci iz obližnjih mjesta. Nakon budnice, u 10 je sati pred Dvorcem u Valpovu održan veliki *politički zbor, kojem su prisustvovali politički rukovodioci, a između ostalih: drug Slavko Komar član Saveznog izvršnog vijeća, drug Matija Bunjevac predsjednik Kot. NO Osijek, te drugi pol. rukovodioci iz bliže okolice.*¹⁹⁰ Potom je održan i vatrogasni dio proslave.

Taj je dan predana vatrogasna zastava (koju je valpovačkim vatrogascima darovala grofica Juliana Normann) valpovačkome muzeju u kome je uređena jedna soba iz područja vatrogastva, te je isti dan na istome mjestu Josip Škarić (SOKOL), predsjednik NOO Valpovo, i nar. poslanik Sabora NRH, predao novu zastavu vatrogasnome društvu Valpovo. Tom prigodom podjeljena su odličja zaslužnim članovima društva koja je dodijelio Vatrogasni savez NRH iz Zagreba, dok je društvo odlikovano najvećim priznanjem - Zlatnom medaljom.

Proslavi 70. godina postojanja DVD-a Valpovo nazočila su društva: Belišće (sa 30 članova), Bistrinci (12), Bizovac (10), Bocanjevci (14), Brođanci (15), Črnkovci (6), D. Miholjac (11), Đurđenovac DIP (10), Gat (8), Habjanovci (8), Ivanovci (16), Ladimirevci (10), Nard (14), Marjančaci (12), Osijek Donji grad (2), Osijek Gornji grad (10), Osijek Ljevaonica (3), Osijek Elektrana (2), Osijek Croatia (2), Osijek Lanara (17), Petrijevci (36), Satnica (7), Sv. Đurađ (6), Šag (14), Tiborjanci (10), Valpovo Karašica (9), Veliškovci (10), Vinogradci (13) i Zelčin (3). Ukupno je bilo 237 uniformiranih vatrogasaca.¹⁹¹

Na glavnoj godišnjoj skupštini 1958. godine izabrani su slijedeći dužnosnici:

PredsjednikStjepan Pendić

Tajnik.....Stjepan Rakotovac

¹⁸⁹ Zapisnik 72. glavne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 9. veljače 1958.

¹⁹⁰ Tajnički izvještaj u zapisniku 72. glavne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 9. veljače 1958.

¹⁹¹ Tajnički izvještaj u zapisniku 72. glavne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 9. veljače 1958.

KomandirJosip Bužbaber st.
Blagajnik.....Dragan Pinterić
Zam. komandira.....Antun Stanić
Spremištar.....Josip Čamagajevac ml.
Zamj. spremištar.....Josip Milošević
Članovi: Ivan Brezovac, Stjepan Skelac st., Stjepan Skelac ml.

i Franjo Fuderer

Nadzorni odbor: Viktor Kopf, Stjepan Čamagajevac st. i Josip Fuderer¹ Zapisnik 72. glavne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 9. veljače 1958.

¹ Zapisnik 72. glavne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 9. veljače 1958..

Kriza članstva

U izvještaju komandira na istoj skupštini, između ostaloga, kaže se: Disciplina je vrlo slaba radi nedolaska na vježbe i školu jer nijedna vježba ili škola nije bila 100% posječena. Na pismene pozive članstvu još ih je bilo koji nisu dolazili, te je tako moralo nastupiti brisanje iz članstva, radi nerazumijevanja od kolike važnosti i potrebe je svaki saziv bilo škole ili vježbe. I u izvješću spremištar govori se isto: Što se tiče opreme imamo je sve u ispravnom stanju, jedino što ih nema tko u potpunosti da je koristi. Prije nekoliko godina naše društvo nije imalo dovoljno opreme, dok danas nam stoji u skladištu oko 20% opreme neiskorištene.¹⁹²

Značajna obljetnica je proslavljena na zavidnoj razini što je bio, očito, pokušaj pridobiti nove članove. No, unatoč tome broj izvršujućih članova i dalje je znatno opadao te je 1. veljače 1958. na glavnoj godišnjoj skupštini iznosio svega 33. *UO razmatrajući način kako bi došao do većeg broja članstva, kako bi sadašnjem broju osigurao mjesto sastajanja, kako bi sadašnjem broju članstva stvorio zadovoljstvo i sa strane zabave i razonode, nabavio je Radio aparat sa ugradjenim gramafonom te gramafonske ploče, i time zaista vatrogasni dom stvorio*

¹⁹² Zapisnik 72. glavne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 9. veljače 1958.

*jednim kulturnim kutičem, u kojem se ljudi slušajući isti prosvječuju, rasonode i sastaju i time svoje slobodno vreme provode u zajedničkom društvu.*¹⁹³

I stanje opreme nije u potpunosti zadovoljavalo. Osobiti problem je predstavljao neispravan kamion. Komandir Josip Bužbaher u izvješću naglašava: *Kako je našem članstvu kad stoji pred domom i vidi da već iz Osijeka dolazi i prolazi pomoć na pojedini požar, a mi moramo stajati jer nemamo s čime. U današnjem vremenskom razdoblju mi smo pali ponovo na izlazak k požaru da idemo sa buretom i kolima. Dakle ostali smo 50 godina u nazad. Ovo potrebno prevozno sretstvo vjerujte sprečava i proširenje članstva naše organizacije, a gradjanstvo mjesta možemo reći i slobodno kritikuje rad kod požara, jer tamo treba da vlada brzina, a kako i sa čime? Naši ljudi mogu biti obučeni i stručno jaki, ali nemaju mogućnosti da to pokažu, uzalud im volja i trud.*¹⁹⁴

Traženi kamion društvo nije dobilo niti nakon višekratnog traženja pa se iz krajnje nužde prišlo popravku kamiona koji je bio neispravan i već rashodovan. Uz zalaganje nekih drugova i razumjevanje nekih rukovodioca privrednih organizacija mjesta Valpova, doveden je početkom godine u ispravno stanje.¹⁹⁵

Tijekom 1958. godine, čini se, zadovoljio je jedino rad diletantske grupe. Zalaganjem Ivica Čaušića izvedena je u listopadu komedija "Mladoženja iz Amerike". Predstava je imala veliki uspjeh te je izvedena na dvije predstave tijekom dva dana.

Limena glazba i tamburaši nisu radili dobro, jer su imali česte prekide. Razlozi tomu su razni, od starih glazbala, malog broja glazbenika i kapelnikovog nezadovoljstva visinom honorara. U razdobljima kada je limena glazba djelovala, rad je bio uspješan što dokazuje da je do prekida dolazilo iz subjektivnih razloga.

Na 75. godišnjoj redovnoj skupštini 1962. godine izabran je novi Upravni odbor.

¹⁹³ Izvještaj tajnika (Stjepan Rakitovac) u Zapisnik 75. godišnje redovne skupštine DVD-a Valpovo od 14. siječnja 1962.

¹⁹⁴ Izvještaj komandira u zapisnik glavne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 1. veljače 1959.

¹⁹⁵ Izvještaj spremišara (Ivan Lopušić) u zapisnik 75. godišnje redovne skupštine DVD-a Valpovo od 14. siječnja 1962.

Predsjednik: Josip Čamagajevac,
Tajnik: Stjepan Rakitovac,
Komandir: Stjepan Skelac ml.
Članovi: Ivica Čaušić, Antun Stanić, Ivan Adjić, Ivan Lopušić,
Josip Fuderer i Josip Milošević

Nadzorni odbor: Ivan Brezovac, Stjepan Skelac st. i Stjepan Mrganić.

Delegati u skupštini Vatrogasnog odbora općine (VOO) Valpovo: Josip Čamagajevac, Stjepan Rakitovac, Stjepan Skelac ml., Ivan Lopušić, Antun Stanić i Josip Fuderer.¹⁹⁶

Odlukom N.O. općine kupljena su *specijalna vatrogasna kola* kojima je dodana *predviđena potrebna oprema*. Nakon dopreme novih kola, DVD Valpovo se obavezao ustupiti jedna svoja bizovačkom DVD-u. Po dolasku novih kola predloženo je da se oformi stalna jedinica od 5 ljudi koji će profesionalno obavljati dežursva i održavanje.¹⁹⁷

Osnovan je pionirski odred s komandrom Josipom Fudererom na čelu.¹⁹⁸

Na 77. redovnoj godišnjoj skupštini 1964. godine u Upravni odbor izabrani su:

Za predsjednika: Vladimir Djer,
Za tajnika: Josip Čamagajevac,
Za komandira: Josip Fuderer,
Za članove: Matija Sušić, Antun Stanić, Antun Lopušić, Josip Štefić, Antun Šajbl i Josip Milošević.

Nadzorni odbor: Stjepan Rakitovac, predsjednik, a za članove: Stjepan Skelac st. i Stjepan Mrganić.

¹⁹⁶ Zapisnik 75. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 14. siječnja 1962.

¹⁹⁷ Zapisnik 12. sjednice UO DVD-a Valpovo od 21. kolovoza 1962.; Zapisnik 13. sjednice UO DVD-a Valpovo od 19. rujna 1962.

¹⁹⁸ Zapisnik 10. sjednice UO DVD-a Valpovo od 8. srpnja 1962.

Za izaslanike u skupštinu VOO Valpovo izabrani su: Josip Čamagajevac, Josip Fuderer, Vladimir Djer, Ivan Lopušić i Josip Milošević.¹⁹⁹

Nakon više održanih sastanaka u društvu i s političkim organizacijama, odlučeno je prići zapošljavanju profesionalaca. Zbog osiguranog dijela novca prvo je zaposlen tajnik Josip Čamagajevac koji će tu dužnost obavljati za DVD Valpovo, VOO i okolna društva, a na dužnost stupa 1. travnja 1964.godine²⁰⁰ Već je u srpnju zaposlen i pomoćni službenik, ujedno i III. vozač.²⁰¹

Kako bi vatrogastvo u Valpovu još više osnažilo u svakom pogledu došlo se na ideju o spajanju DVD-a Valpovo i IDVD-a Kombinata "Đuro Salaj" Valpovo. U tu svrhu održan je sastanak dvaju društava na kome su nazočili predstavnici DVD-a: Josip Fuderer, Stjepan Rakitovac, Antun Stanić, Josip Štefić, Josip Čamagajevac i Miloš Tumbas, te Rudika Tivanovac i Stjepan Skelac iz IDVD-a. Prijedlog je iznio Stjepan Rakitovac : *Ova dva društva koja postoje na udaljenosti od 500 m jedno od drugoga imaju isti zadatak o vršenju vatrogasne službe tj. obraniti kako narodnu imovinu tako i privatnu od našeg neprijatelja požara. Smatrajući da bi bilo pogodnije da se ti dva društva spoje u jedno tijelo kako bi lakše svladavali poteškoće prilikom gašenja, a što se tiče rukovodstva također je lakše radi samog održavanja vježbi, škola i već drugi sastanaka na jednom mjestu a imamo jednaki cilj unapređanje vatrogastva.*²⁰²

U ime IDVD-a govorio je Rudika Tivanovac složivši se sa idejom dodavši da ju treba dobro razraditi i da se osnuju komisije za *organizaciono pitanje, a isto tako i tehničko.*

Iako do spajanja tih godina nije došlo, suradnja dvaju vatrogasnih društava je ipak bila znatno bolja, jer su obje uprave shvatile da nemaju novca za bacanje te su se dogovarale oko nabavke potrebnih sprava. U tu

¹⁹⁹ Zapisnik 77. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 5. siječnja 1964.

²⁰⁰ Zapisnik 3. sjednice UO DVD-a Valpovo od 27. veljače 1964.

²⁰¹ Zapisnik 7. sjednice UO DVD-a Valpovo od 2. srpnja 1964.

²⁰² Zapisnik 10. sjednice članova DVD Valpovo i IDVD "Đuro Salaj" Valpovo od 6. listopada 1964.

svrhu održavani su zajednički sastanci i dogovarane kupnje, vježbe, škole i sl.²⁰³

Na istom je sastanku iznešen novi plan vježbovnika prema kojem je potrebno izgraditi poligon pa je zaključeno da se izvidi teren za izgradnju.

Poligon za vatrogasne vježbe izgradit će se u dvorištu valpovačkog DVD-a, a radove će financirati VOO dok će izvršujući članovi dati radnu snagu.²⁰⁴ U komisiju za izgradnju imenovani su Stanić, Lopušić, Fuderer i Rakitovac.²⁰⁵

Velika proslava velike godišnjice

Godine 1967. mnogo je vremena i truda uloženo u obilježavanje 80. godišnjice postojanja DVD - a Valpovo. Već na sjednici održanoj 24. veljače počele su pripreme za veliku proslavu. Zaključeno je da proslava traje cijeli tjedan, od 13. do 20. kolovoza, sa bogatim programom, od vatrogasnih vježbi i natjecanja do predstava, koncerata limene glazbe i velike tombole.

Program proslave definiran je gotovo tri mjeseca ranije na sjednici održanoj 25. svibnja. U programu je planirano petnaestak raznorodnih sadržaja. Za potrebe proslave tiskani su plakati s programom, a posebno za tombolu, pozivnice i značke. Zanimljivo je da je na značku otisnut datum osnivanja 16. kolovoza 1887.²⁰⁶ Upravni odbor je bio svjestan da bez široke pomoći članstva, ali i ostalih Valpovčana, neće moći primiti brojne goste. Znali su to i građani pa su se odazvali i sudjelovali u provedbi zamišljenog. U zapisnicima je zabilježeno i ovo: *U čast 80 godišnjice DVD-a Valpovo, župnik rimokatoličke crkve u Valpovu poklanja svoj skromni doprinos u iznosu od 150,00 ND za pomoć društvu.*²⁰⁷

²⁰³ Zapisnik zajedničke sjednice UO DVD-a Valpovo i IDVD-a "Đuro Salaj" Valpovo od 18. siječnja 1968.; Isto, 25. siječnja 1968.

²⁰⁴ Zapisnik 2. sjednice UO DVD-a Valpovo od 30. ožujka 1965.

²⁰⁵ Zapisnik sjednice DVD-a Valpovo od 19. rujna 1965.

²⁰⁶ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 25. svibnja 1967.

²⁰⁷ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 7. kolovoza 1967.

Svečana sjednica je održana u Omladinskom domu uz nazočnost načelnika Vatrogasnog saveza Hrvatske (VSH) Josipa Popovića i delegata Ivana Kovača te izaslanika susjednih društava. Nakon toga je proslava nastavljena mimohodom domaćih i gostujućih vatrogasaca, ukupno njih 508 u tri ešalona, kao i limene glazbe iz Bizovca, Petrijevac, Donjeg Miholjca, Čepina i Valpova. Svi oni su nazočili vježbi koja je održana na dvorcu i u kojoj su sudjelovali vatrogasci iz Osijeka g.g. i d.g., Vukovara i Belog Manastira.²⁰⁸

Problem nedostatka vode koji se pojavljuje prigodom većih požara bio je prisutan i u rujnu 1967., zapravo nije otklonjen svih ovih godina, te se ponovo pokušalo alarmirati sve strukture u gradu. Donešen je zaključak da treba nabaviti cisternu od pet tisuća litara te na taj način znatno ublažiti problem. Vozilo je nabavljeno u ožujku 1968.

Na godišnjoj skupštini održanoj 18. veljače 1968. za novog je predsjednika izabran Ivan Uranjek, za komandira Ivan Lopušić, zamjenika komandira Antun Stanić, tajnika Stjepan Rakitovac, blagajnika Matija Sušić i spremištara Josip Milošević. Predsjednik Nadzornog odbora bio je Vladimir Đer.

Od jeseni 1967. s radom je počela pionirska sekcija limene glazbe pod vodstvom kapelnika Stjepana Minareka iz D. Miholjca. Nakon uspješnog rada i savladanog repertoara, dobili su prigodu to i pokazati već 16. lipnja 1968. Upravni odbor je odlučio prirediti javnu zabavu na kojoj će svirati pionirska sekcija. Da bi program bio potpun odlučeno je da svira i stara glazba te tamburaška sekcija. Pored toga program će sadržavati i šaljive dijelove. Isti dan prije podne će se održati javna vježba na valpovačkom trgu sa svim raspoloživim sredstvima za gašenje.²⁰⁹

Nakon uspjeha na svojem prvom koncertu, UO društva odlučio je još više potaknuti rad limene glazbe uvođenjem klarineta u sastav. Za to

²⁰⁸ Zapisnik svečane sjednice UO i NO DVD-a Valpovo, 20. kolovoza 1967.

²⁰⁹ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 21. svibnja 1968.; Isto, 6. lipnja 1968.; Isto, 14. lipnja 1968.

je angažiran *drug Sokol koji samo uči klarinetiste, a drug Donković obučava teoriju odnosno note.*²¹⁰

Godine 1969. održano je prvo Ljeto valpovačko na kojemu je glavna priredba bila smotra folklor. Organizator je predvidio i sudjelovanje vatrogasne limene glazbe i to dana 15. lipnja. Upravni odbor je prihvatio poziv organizatora za nastup glazbenika te je naložio kapelniku *da se za taj dan uvježbaju neki bolji komadi.*²¹¹ Ovaj je poziv ponukao UO na razmišljanje i zaključak *da bi glazba trebala češće nastupati pred građanstvom.* Nakon rasprave donešena je odluka da *limena glazba svira svake nedjelje na terasi kina od 9 do 10 sati.*²¹²

Osvremenjavanje

Napredak življenja na svim područjima zahtjevao je od vatrogasaca praćenje novih dostignuća, odnosno osvremenjavanje. U jesen 1968. pokrenuta je akcija nabavke novih suvremenih kola i to za gašenje suhim prahom. Ubrzo je dobivena suglasnost i kola su nabavljena. Svečanost primopredaje obavljena je već 6. prosinca 1968. Kupnju su novčano pomogli Kombinat "Đuro Salaj" i Kombinat „Belišće“, Trgovačko poduzeće "Sloga" te Vatrogasni fond općine Valpovo. Pored kola, nabavljena je i potrebna oprema (dva azbestna odijela, aparat za disanje, aparati za početno gašenje i sl.).²¹³

Nakon održane godišnje skupštine 1970. godine, predsjednik je i dalje bio Ivan Uranjek. Na mjesta ostalih dužnosnika izabrani su:

Komandir: Ivan Lopušić,
Zamj. komandira: Stjepan Lopušić,
Tajnik: Zorko Đeri,
Blagajnik: Matija Sušić,
Spremištar: Josip Milošević,

²¹⁰ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 5. lipnja 1969.

²¹¹ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 5. lipnja 1969.

²¹² Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 5. lipnja 1969.

²¹³ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 27. rujna 1968.; Isto, 23. listopada 1968.; Isto, 12. prosinca 1968.

Članovi UO: Josip Čamagajevac, Stjepan Rakitovac, Ivan Pavošević, Antun Sudarević i Zvonko Čamagajevac.
Nadzorni odbor: ing. Vladimir Đer, Stjepan Skelac i Stjepan Mrganić.²¹⁴

Rad društva odvijao se kroz uobičajeno preventivno djelovanje, održavanje vježbi i natjecanja s promjenljivim rezultatima te organiziranjem javnih i društvenih zabava.

Među značajnim pomacima u radu društva svakako je nabavka specijalne pumpe za pretakanje plina CO₂ (ugljični dioksid) te otvaranje servisa vatrogasnih aparata. Isto tako, značajan napredak u tehničkom ekipiranju bila je nabavka mehaničkih auto-ljestava dužine 18 metara, što je od tada omogućilo intervencije i na višim građevinama.²¹⁵

Nakon dužeg razdoblja podnešeno je iscrpno izvješće o tehničkoj opremi koja se sastojala od slijedećeg:

Kombinirana kola za gašenje vodom i zračnom pjenom

Auto-cisterna od 5000 litara

Specijalno vozilo za gašenje suhim prahom zapremine 500 kg praha

Mehaničke auto-ljestve od 18 m

Kombi-vozilo sa 10 sjedala

Usisne cijevi 110 mm, ukupno 16 m

Usisne cijevi 75 mm, ukupno 8 m

Usisne cijevi 52 mm, ukupno 8 m

Tlačne kudeljne cijevi 52 mm, ukupno 335 m

Tlačne trevira cijevi 52 mm, ukupno 405 m

Tlačne kudeljne cijevi 75 mm, ukupno 150 m

Tlačne trevira cijevi 75 mm, ukupno 120 m

Ljestve rastegače, dvodjelne od 9 m.

Pored nabrojanog tu se još nalazi razni pripadajući sitni inventar.²¹⁶

Navedena oprema u svakom je slučaju znatno doprinijela učinkovitosti intervencija tijekom godine. Zabilježeno je 8 intervencija i

²¹⁴ Izvještaj UO DVD-a Valpovo za 1971. godinu, str. 2

²¹⁵ Izvještaj UO DVD-a Valpovo za 1971. godinu, str. 2

²¹⁶ Izvještaj UO DVD-a Valpovo za 1971. godinu, str. 3

to unutar 30 dana lipnja i srpnja. U gašenju je ukupno sudjelovalo 83 vatrogasca koji su proveli u radu 235 sati.²¹⁷

Limena glazba, koja je tada brojala 19 članova i 11 mladih glazbenika,²¹⁸ sve je više aktivno sudjelovala u životu grada. Polako je postajala poznata i u okolnim općinama gdje je odlazila odazivajući se na pozive. Jedan takav odlazak po pozivu je bio krajem kolovoza 1971. kada je ostvaren posjet limenoj glazbi u Županji i koji je ocijenjen vrlo uspješnim. Suradnja je nastavljena uzvratnim posjetom županjske glazbe Valpovu. Tom je prigodom nazočio i kapelnik glazbe iz Đakova koji je izrazio želju za istu suradnju.²¹⁹ Među zapaženim nastupima je bio i onaj u Našicama, kada je bilo nazočno više orkestrara.²²⁰

Na prijedlog svih glazbenika, na sastanku održanom 23. rujna 1971. godine stavljeno je na pravu potvrđivanje gazbenog vijeća limene glazbe. Nakon kratke rasprave, uz riječ predsjednika i nekoliko članova glazbe i UO, prihvaćen je prijedlog i donešen slijedeći zaključak: *Da se u glazbeno vijeće izaberu: predsjednik Zvonko Čamagajevac, tajnik Dragan Cvenić koji je ujedno i arhivar i Martin Stiplošek, Antun Mikolić i kapelnik Stjepan Minarek kao članovi. Da glazbeno vijeće u što kraćem roku sastavi svoja pravila koja će podnijeti UO na odobrenje.*²²¹

Broj članova glazbe u 1972. nešto je smanjen, te je brojio 15 odraslih i 13 mladih glazbenika koji su imali 34 nastupa. Jedan od najznačajnijih je bio u D. Miholjcu na Festivalu limenih glazbi Slavonije.²²²

Tijekom 1972. godine operativno članstvo DVD-a Valpovo je činilo 43 aktivnih vatrogasaca i 12 omladinaca. Ukupno je bilo 14 intervencija sa ukupno 169 vatrogasca koji su radili 473 radna sata. Nakon više godina, nabavljen je prijeko potreban, između ostalog i za natjecateljsku ekipu, suvremeni vatrogasni agregat kapaciteta do tisuću litara.²²³

²¹⁷ Izvještaj UO DVD-a Valpovo za 1971. godinu, str. 4

²¹⁸ Izvještaj UO DVD-a Valpovo za 1971. godinu, str. 5

²¹⁹ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 4. kolovoza 1971.; Isto, 12. rujna 1971.; Isto, 28. listopada 1971.

²²⁰ Izvještaj UO DVD-a Valpovo za 1971. godinu, str. 5

²²¹ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 12. rujna 1971.

²²² UO DVD-a Valpovo za 1972. godinu, str. 5.

²²³ Izvještaj UO DVD-a Valpovo za 1972. godinu, str. 2 – 4.

Ova investicija vrlo se brzo pokazala opravdanom, jer već iduće 1973. godine natjecateljska ekipa osvaja po prvi puta prvo mjesto na zonskom natjecanju, koje je održano 24. travnja u Đakovu, i stječe pravo nastupa na republičkom natjecanju. Iako rezultat nije bio vrhunski (osvojeno 14. mjesto), bio je to prvi odlazak neke od ekipa s Valpovštine na natjecanje ovako visokog ranga.²²⁴

Na 86. redovnoj godišnjoj skupštini iznešen je prijedlog *da se priđe izgradnji garaža za vatrogasna vozila koja su zasada zaposjela sve prostorije vatrogasnog doma.*²²⁵ U raspravi ovaj je prijedlog podržan od brojnih sudionika. Predsjednik DVD-a Ivan Uranjek napominje da je *dato izraditi projekt za izgradnju garaža po Upravnom odboru, te da je Stjepan Rakitovac gradjevinski majstor iz Valpova isti izradio, te da će se uprava prema današnjoj diskusiji rukovoditi i oformiti Inicijativni odbor za izgradnju, te se založilo da dodje do početka radova već u ovoj godini.*²²⁶

Godine 1974. skupština je bila izborna, a na njoj je, sa malim izmjenama, potvrđen dotadašnji Upravni odbor. Predsjednik je i dalje bio Ivan Uranjek, komandir Ivan Lopušić, njegov zamjenik Stjepan Lopušić, tajnik Zorislav Đeri, blagajnik Matija Sušić, a članovi UO Josip Čamagajevac, Stjepan Rakitovac, Josip Milošević, Ivan Pavošević, Antun Sudarević i Franjo Milić. Nadzorni odbor je ostao u istom sastavu (Vladimir Đer, Stjepan Rakitovac i Stjepan Mrganić).²²⁷

U raspravi nakon podnešenih izvješća, glavni je naglasak bio na gradnji novih garaža.

DVD Valpovo godine je tijekom 1974. godine imalo 45 aktivnih članova od toga 9 podoficira, 3 oficira i 2 viša vatrogasna oficira te preko tisuću podupirajućih članova. U limenoj glazbi je bilo 26 glazbenika. Tijekom godine nabavljeno je nešto prateće vatrogasne opreme.

²²⁴ Izvještaj UO DVD-a Valpovo za 1973. godinu, str. 4.

²²⁵ Zapisnik 86. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo, 8. travnja 1973., str. 2.

²²⁶ Zapisnik 86. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo, 8. travnja 1973., str. 4.

²²⁷ Zapisnik 87. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo, 24. travnja 1974., str. 4 - 5.

Dosta vremena posvećeno je izgradnji novih garaža. Ostvarenje ove aktivnosti nije teklo po planu. Sada se govori o etapnoj izgradnji, pa se kaže kako je u prvoj etapi nabavljeno 26 tisuća specijalne opeke i 56 m³ šljunka. Također se kaže da su *urbanistička i druga projektanska rješenja u izradi.*²²⁸ *U Zavodu za urbanizam Valpovo izrađen je i glavni projekt koji sadrži sve potrebne nacрте, detaljan opis potrebnog materijala i radova.*²²⁹

Limena glazba je sudjelovala u kulturnom životu grada i općine. Posebno treba naglasiti sudjelovanje prigodom otvaranja novog mosta na Dravi kod D. Miholjca, kada su svirali s obje strane, u Šiklošu i D. Miholjcu. Vrijedno je zabilježiti i sudjelovanje u Slavonskoj Požegi na Smotri limenih glazbi Slavonije i Baranje.²³⁰

U izvješću UO na 89. redovnoj godišnjoj skupštini lijepo je opisana aktivnost društva te godine. Isti opis je karakterističan za godine prije i nakon ove skupštine. U izvješću se kaže:

Protupožarna zaštita i njeno održavanje u prošloj godini bila je jedna od glavnih preokupacija društva. U toku cijele godine radnici društva i aktivni članovi - vatrogasci preventivno su djelovali. Održavana su predavanja na tu temu, vatrogasci su sudjelovali u preventivnim komisijama za vrijeme žetve i vršidbe. Obilažene su privredne organizacije i ustanove. U 'Mjesecu zaštite od požara' na tom polju dominirala je posebna vatrogasna aktivnost. U centru Valpova ukrašen je jedan izlog sa našom najsuvremenijom vatrogasnom i propagandnom opremom. Dana 29. lipnja, kada je u Valpovu održana završna svečanost 'Mjeseca zaštite od požara'. Tada je 18 vatrogasnih jedinica iz cijele Valpovštine organizirano i zajednički izvelo do sada neviđenu vježbu gašenja požara, prouzročenog napadima iz zraka, spašavanja ljudi sa katova i sl. Naše vatrogasno društvo sudjelovalo je sa cjelokupnom

²²⁸ Zapisnik 88. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo, 6. travnja 1975., str.3 - 4.

²²⁹ Izvještaj UO na 89. redovnoj godišnjoj skupštini DVD-a Valpovo, 25. siječnja 1976., str. 6.

²³⁰ Zapisnik 88. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo, 6. travnja 1975., str. 6.

opremom i operativom i zajedno sa ostalim društvima oduševilo Valpovčane. Nazvano je to "Ništa nas ne smije iznenaditi".²³¹

Stručnom usavršavanju davana je velika pozornost. Nakon završetka škole tijekom prve polovine 1975. godine, DVD Valpovo dobiva tri nova i mlada oficira te na temelju toga oformljuje štab vatrogasne čete od pet članova. U štabu su bili: Ivan Lopušić, Josip Čamagajevac, viši vatrogasni oficiri te oficiri Antun Sudarević, Josip Štefić i Ivica Lopušić.²³²

Za istaknuti je jednu novost u ovome društvu, od 5. kolovoza 1975. godine u našem vatrogasnom društvu uspješno djeluje Aktiv saveza komunista od 9 članova.²³³

Glazbu je sve do kraja prošle godine (1975., op.S.N.) vodio kapelnik Stjepan Minarek iz D. Miholjca, kojemu je pred sam kraj godine upriličen svečani ispraćaj i za devetgodišnji rad i zalaganje uručen mu je skroman poklon, posebno pismeno priznanje i vatrogasna spomen-plaketa sa glazbenim amblemom i urezanim natpisom.²³⁴

Za novog je kapelnika postavljen dotadašnji zamjenik Stjepan Džebić koji je uveo i uvježbavao četiri mlada klarinetista.

Zbog unapređivanja rada limene glazbe, UO društva učlanio ju je u Savez amaterskih puhačkih orkestara Slavonije i Baranje, sa sjedištem u Našicama. Stjepan Džebić bio je član upravnog odbora tog Saveza.²³⁵ Pored sudjelovanja na smotri Saveza, orkestar je ukupno imao 45 nastupa od kojih valja izdvojiti onaj na proslavi 100 godina vatrogastva u Virovitici.

Nakon šest godina, zbog zdravstvenih razloga, na mjesto predsjednika DVD-a Valpovo zahvalio se Ivan Uranjek. Na skupštini je izabran novi UO od 11 članova:

²³¹ Izvještaj UO na 89. Redovnoj godišnjoj skupštini DVD-a Valpovo, 25. siječnja 1976., str. 5.

²³² Izvještaj UO na 89. Redovnoj godišnjoj skupštini DVD-a Valpovo, 25. siječnja 1976., str. 1.

²³³ Izvještaj UO na 89. Redovnoj godišnjoj skupštini DVD-a Valpovo, 25. siječnja 1976., str. 6.

²³⁴ Izvještaj UO na 89. Redovnoj godišnjoj skupštini DVD-a Valpovo, 25. siječnja 1976., str. 4.

²³⁵ Izvještaj UO na 89. redovnoj godišnjoj skupštini DVD-a Valpovo, 25. siječnja 1976., str. 4

Stjepan Tivanovac, predsjednik
Ivan Lopušić, komandir
Antun Sudarević, zamjenik komandira
Stjepan Rakitovac, tajnik
Matija Sušić, blagajnik
Josip Čamagajevac, član
Zorko Đeri, član
Stjepan Lopušić, član
Josip Štefić, član
Ivan Ivić, član
Stjepan Džebić, član.
Nadzorni odbor: Ing. Vladimir Đer, Stjepan Skelac i Stjepan Pavošević.²³⁶

Za osobite zasluge i dugogodišnji rad u društvu zlatnom plaketom je nagrađen Ivan Uranjek, a srebrnom, za 50 godina sviranja u limenoj glazbi, Franjo Milić. Pored toga je Ivan Uranjek jednoglasnom odlukom proglašen počasnim predsjednikom DVD-a Valpovo.²³⁷

Već krajem 1976. godine umire Ivan Uranjek i Josip „Pepa“ Čamagajevac, umjesto kojega je u UO kooptiran Nikola Dorić.²³⁸

Projekat garaža o kojem je bilo govora i na prošlogodišnjoj skupštini, a koje su planirane i programom rada za prošlu godinu, nije se mogao prihvatiti i pristupiti izgradnji zbog financijskih sredstava. Financijski plan izgradnje iziskivao je svotu od 890.000,00 ND-a. Upravni odbor zbog nedostatka sredstava za garaže donosi ODLUKU da se pristupi izgradnji DRUŠTVENE PROSTORIJE a koja u budućnosti može poslužiti za garaže.²³⁹

²³⁶ Zapisnik 89. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo, 25. siječnja 1976., str. 7.

²³⁷ Zapisnik 89. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo, 25. siječnja 1976.

²³⁸ Zapisnik 90. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo, 27. siječnja 1977.

²³⁹ Zapisnik 90. redovne godišnje skupštine DVD-a Valpovo, 27. siječnja 1977.

Društvena prostorija je tijekom 1977. godine dovršena zahvaljujući dobrovoljnom radu članstva, ali i ostalih građana, osobito zidara. Već 91. redovita godišnja skupština je održana u novom prostoru.²⁴⁰

U UO izabrani su:

Stjepan Tivanovac, predsjednik

Zorko Đeri, podpredsjednik

Ivan Lopusić, komandir

Darko Bračevac, tajnik

Matija Sušić, blagajnik

Antun Sudarević, zamjenik komandira

Ivan Ivić, član

Stjepan Lopusić, član

Ing. Vladimir Đer, član

Mirko Brezovac, član

Stjepan Džebić, član

Berislav Brezovac, član

Kruno Ižaković, član.

U Nadzorni odbor izabrani su: Stjepan Skelac, Stjepan Rakitovac i Ivan Pavošević.²⁴¹

Proslava 90 godina postojanja DVD-a Valpovo održana je 13. i 14. kolovoza 1977. godine. Tom prigodom u Valpovo je došlo iz cijele Slavonije i Baranje oko 660 uniformiranih vatrogasaca, bilo je tri vatrogasne glazbe i 21 društvena zastava. Održana je velika vatrogasna vježba na dvorcu koju su izveli vatrogasci DVD Osijek g.g., Đakovo i Vukovar.²⁴²

Najvažniji naglasci sa skupštine održane 23. ožujka 1980. godine su produljenje mandata UO sa dvije na četiri godine i *riješeno način financiranja putem potpisivanja Samoupravnog sporazuma o financiranju djelatnosti DVD-a Valpovo.*²⁴³

²⁴⁰ Izvještaj UO DVD Valpovo na 91. redovnoj godišnjoj skupštini, 26. veljače 1978. str. 2.

²⁴¹ Izvještaj UO DVD Valpovo na 92. redovnoj godišnjoj skupštini, 11. ožujka 1979., str. 1-2.

²⁴² Izvještaj UO DVD Valpovo na 91. redovnoj godišnjoj skupštini, 26. veljače 1978. str. 4.

²⁴³ Zapisnik skupštine DVD-a Valpovo, 23. ožujka 1980.

Sto godina

Obilježavanje stoljetne obljetnice DVD-a Valpovo održano je 15. i 16. kolovoza 1987. u nazočnosti brojnih vatrogasnih, privrednih i političkih gostiju.

Prvi dan je u kino-dvorani održana svečana akademija na kojoj je tadašnji predsjednik Drago Šarlija podnio prigodni referat. Nakon podjele priznanja, kulturno-umjetnički program je izveo valpovački KUD "Đuro Salaj".

Na sam dan odnutka, u nedjelju 16. kolovoza proslava je preseljena na glavni valpovački trg na kojemu su, pored prigodnih govora, podjeljena posebna priznanja te izvršen mimohod svih prisutnih jedinica, a kojih je prema pronađenim prijavnicama, na proslavi 100. obljetnice DVD-a Valpovo bilo iz 26 društava s prijavljenih 220 vatrogasaca: Đakovo, Slavonska Požega, Vukovar, Osijek g.g., Osijek-Retfala, Županja, Donji Miholjac, Slavonski Brod, Nova Gradiška, Belišće, Petrijevci, Marjančaci, Gat, Ladimirevci, Bizovac, Zelčin, Habjanovci, Šag, Nard, Cret, Vinogradci, Tiborjanci, Harkanovci, Veliškovci, Bocanjevci i "Đuro Salaj" Valpovo.

Prigodne zahvalnice, plakete i odličja primili su 14 organizacija i poduzeća te 103 vatrogasca.²⁴⁴

Najveće priznanje ovoj generaciji limene glazbe valpovačkog DVD-a ukazano je 1987. kada je nastupila na Univerzijadi u Zagrebu.

Udruživanje

Na 101. redovnoj glavnoj skupštini održanoj 28. veljače 1988. glavna točka je bilo udruživanje DVD-a Valpovo s IDVD-om "Đuro

²⁴⁴ Odluka o dodjeli priznanja

Salaj" Valpovo koje je, nakon čitanja teksta odluke, jednoglasno prihvaćeno.²⁴⁵

Izvanredna skupština obaju društava, koja je zapravo bila simbolična jer je do tada sve bilo pripremljeno na sastancima komisija obaju društava, održana je 20. svibnja 1988. godine. *Predsjednik DVD-a Valpovo, drug Drago Šarlija upoznao je prisutne o dosadašnjim aktivnostima na planu integracije DVD-a Valpovo i IDVD-a "Đuro Salaj" Valpovo te konstatirao da su oba društva na svojim redovnim Skupštinama donjeli Odluku o integraciji u jedno društvo t.j. DVD-e "Đuro Salaj" Valpovo. Jedina obaveza koja ostaje je da se na današnjoj izvanrednoj Skupštini oba društva izaberu organi novog zajedničkog društva "Đuro Salaj" Valpovo.*²⁴⁶

U predsjedništvo DVD-a "Đuro Salaj" Valpovo izabrani su:

Drago Šarlija, predsjednik

Miroslav Šmit, tajnik I.

Darko Bračevac, tajnik II.

Franjo Blažević, blagajnik

Mijo Marjanović, Antun Sudarević, Mirko Brezovac, Ivan Lopušić, Antun Rehak, Ivan Skelac, Kazimir Harmund, Stjepan Petrović, Drago Cvenić, Tomislav Valdin i Stjepan Koški, članovi.

Nadzorni odbor: Andrija Škondrić, Drago Skelac i Rudolf Tivanovac.

Štab čete: Antun Sudarević, Mirko Brezovac, Ivan Skelac, Ivan Lopušić, Antun Rehak, Stjepan Petrović i Stjepan Koški.

Udruženi DVD-u "Đuro Salaj" imao je 149 članova od toga 16 omladinaca, 31 pionira i 23 pričuvna člana. U sastavu operativnog članstva bilo je 6 podoficira, 12 oficira i 6 viših vatrogasnih oficira. Svi ostali članovi imali su položeni vatrogasni ispit.²⁴⁷

²⁴⁵ Zapisnik 101. redovne godišnje skupštine DVD Valpovo od 28. veljače 1988.

²⁴⁶ Zapisnik Izvanredne skupštine DVD-a Valpovo i IDVD-a "Đuro Salaj" Valpovo od 20. svibnja 1988.

²⁴⁷ Izvještaj o radu DVD "Đuro Salaj" Valpovo u 1988. godini, Valpovo, 20. veljače 1989.

Nakon udruživanja dvaju valpovačkih vatrogasnih društava ponovo je aktualizirana gradnja novog vatrogasnog doma. Postoji već idejno rješenje o izgradnji vatrogasnog centra, međutim to nije samo stvar ovoga DVD-a, već takav centar moraju graditi svi zainteresirani na općini Valpovo, a ovaj DVD će dati svoj doprinos toj izgradnji ako se ona bude realizirala.²⁴⁸

Već na prvoj sjednici, nakon redovne skupštine u veljači, predsjedništvo je moralo izabrati novog predsjednika, jer je Drago Šarlija zatražio da ga se razriješi dužnosti prije isteka mandat. Na njegovo mjesto izabran je Miroslav Šmit.

Od dugo najavljivane i u više navrata pokretane integracije valpovačkih vatrogasnih društava očekivalo se mnogo, ali najviše sigurno financiranje. Bilo je tu još otvorenih problema te se na 103. Skupštini moglo čuti i ovako razmišljanje:

Najvažnije pitanje koje bi trebalo riješiti jeste pitanje statusa društva koje bi trebalo biti centralno društvo naše općine. Paralelno sa tim i sva oprema društva bi trebala biti koncentrirana na jednom mjestu, a za isto bi trebalo osigurati odgovarajuće skladišne prostore. Činjenica je da je u našem društvu instaliran telefon 93 te naše društvo ide na svaku dojavu požara bio on u mjestu ili izvan mjesta te u praktičnom smislu i ispada da smo centralno društvo, no kada treba čuti naše probleme i teškoće onda od odgovornih, kao i na ovoj skupštini, nema nikoga. Činjenica je da, kada nas trebaju u smislu saniranja požara ili bilo koje druge aktivnosti, onda su svi tu.²⁴⁹

U raspravi se čulo i kako se bilo u zabludi jer se smatralo da je integracija riješila sve probleme Društva.

DVD "Đuro Salaj" Valpovo je 1993. vratilo svoje izvorno ime (Dobrovoljno vatrogasno društvo Valpovo, op. S.N.)²⁵⁰

²⁴⁸ Zapisnik 102. godišnje skupštine DVD "Đuro Salaj" Valpovo od 24. veljače 1989.

²⁴⁹ Zapisnik 103. redovne godišnje skupštine DVD-a "Đuro Salaj" Valpovo od 25. veljače 1990.

²⁵⁰ Zapisnik izborne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 31. siječnja 1993.

Demokratske promjene u Hrvatskoj

Nametnuti rat Hrvatskoj pogodio je i vatrogasce. Umjesto da izvršavaju zacrtane planove glede usavršavanja, oni su se usavršavali u ozbiljnim ratnim situacijama spašavajući svačiju imovinu. Izlažući svoje živote, vatrogasci su izlazili na intervencije i za vrijeme zračnih i općih opasnosti kao i topovskih napada, izvršavajući zadatke koji im je postavio Krizni štab općine Valpovo i Vatrogasni savez Valpova.

DVD Valpovo je uredbama Zapovjedništva Hrvatske vatrogasne zajednice (HVZ) prešlo na ratni ustroj i prilagodilo operativni dio potrebama grada i okolice. Nakon prvog topničkog napada na Valpovo 16. rujna 1990. u DVD-u je uvedeno, pored dežurstva profesionalaca, dežurstvo dobrovoljnih vatrogasaca. Time je osnovana ratna vatrogasna postrojba. Dežuralo se neprekidno tijekom ratnog razdoblja i izlazilo se odmah na sve dojave u Valpovu, Belišću, Bistrincima, Bizovcu i Nardu, ukupno 13 puta.

Ratnu postrojbu DVD-a Valpovo sačinjavali su: Franjo Blažević, Josip Bratuševac, Mirko i Željko Brezovac, Đuro Cvenić, Đuro Divjak, Julio Drako, Vilim Hange, Kazimir Harmunt, Darko Inić, Josip Ivić, Ivica Knežević, Stjepan Koški, Kuzman Kovačević, Ivica Lopušić, Mijo Marjanović, Josip Milošević, Stjepan Piškorjanac, Antun Šimić, Ivan Štefić, Stjepan Vincetić sa zapovjednikom Antunom Sudarevićem. Svi su od predsjednika Tuđmana nagrađeni Spomenicom domovinskog rata.²⁵¹

Zbog rata redovni je ritam održavanja godišnjih skupština poremećen. Nakon 104. skupštine, koja je održana 24. veljače 1991. godine, slijedeća je održana tek početkom 1993. godine. U tom trenutku DVD "Đuro Salaj" Valpovo imao je 132 člana od kojih su 74 bila operativci, 25 članova podmlatka i 33 pričuvna člana.. Od operativaca jedan je bio viši časnik I klase, 6 viših vatrogasnih časnika, 14 vatrogasnih časnika, 4 mlađa vatrogasna časnika I klase, 8 mlađih časnika

²⁵¹ (Stjepan Koški) Dobrovoljno vatrogasno društvo Valpovo 1887. – 1997., Valpovo, 1997., str. 9.

i 26 vatrogasaca I klase. Ostali su imali položen ispit za čin "vatrogasac". Ovakav kadrovski potencijal imalo je malo DVD-a.

U razdoblju siječanj 1991. – prosinac 1992. bilo je 82 intervencije u kojima je sudjelovalo 271 profesionalni i 177 dobrovoljnih vatrogasaca koji su ukupno izvršili 796 radnih sati. U svim tim intervencijama, osobito uzme li se ratno stanje, sačuvana je gotovo cjelokupna imovina. Prigodom gašenja stradalo je jedino 150 m tlačnih cijevi. Unatoč tomu održano je 14 stručnih predavanja u zimskom razdoblju te 46 taktičkih vježbi tijekom proljeća i jeseni.

Na 106. godišnjoj skupštini, koja je bila izborna, održanoj 31. siječnja 1993. jednoglasno je izabrano predsjedništvo u sastavu:

Miroslav Šmit, predsjednik

Antun Sudarević, zapovjednik

Tomislav Valdin, Stjepan Koški, Mijo Marjanović, Ivan Cvenić, Ivan Lopušić st., Kazimir Harmunt, Josip Bratuševac, Ervin Kalkan i Rudolf Tivanovac, članovi Upravnog odbora.

Zapovjedništvo su sačinjavali: Antun Sudarević, Stjepan Koški, Ivica Skelac, Mirko Brezovac, Stjepan Petrović i Zdravko Cvenić.²⁵²

Na istoj skupštini je promjenjeno ime Društva koje se ponovo nazvalo DVD Valpovo.

Stoljeće limene glazbe

Za limenu glazbu godina 1991. bila je u znaku obilježavanja 100 godina postojanja. Središnja proslava je održana na dan Sv. Florijana. Ujedno je obilježavanje Florijanova bilo prvo obnovljeno nakon posljednjeg 1948. godine kao i bakljada u čast zaštitnika vatrogasaca. Završetak velike proslave bio je 16. lipnja 1991. kada je u Valpovu održana 16. Smotra limenih glazbi Slavonije i Baranje. Unatoč početku ratnih događanja valpovački su vatrogasci i glazbenici uspjeli okupiti čak deset orkestara. Važno je naglasiti da je domaćinstvo prihvaćeno u zadnji

²⁵² Zapisnik Izborne godišnje skupštine DVD-a Valpovo od 31. siječnja 1993.

čas kada to nitko drugi nije želio. Pored toga, limena glazba je te godine sudjelovala na više manifestacija u gradu, kao što su Ljeto valpovačko, obnoviteljska skupština Matice hrvatske Valpovo, Dan državnosti i druge. Nakon smirivanja ratnih zbivanja glazbenici, od kojih je preko polovice bilo uključeno u HV, ponovno kreću s radom. Priključuje im se nekolicina mladih s kojima je najviše radio Dalibor Košutić koji se prihvatio i dužnosti zamjenika kapelnika Stjepana Džebića.

Garaže

Već godinama nerješiv problem izgradnje novih vatrogasnih garaža tijekom ovih godina je ponovo aktualiziran, no ovaj puta nešto konkretnije. Naime, kupljena je susjedna parcela, nabavljen je dio građevinskog materijala, a i izrada pismene dokumentacije je bila u tijeku.²⁵³ No, do početka gradnje još će se morati pričekati.

Tijekom 1993. DVD Valpovo imalo je 116 članova od kojih je 65 bilo operativaca, 20 vatrogasne mladeži i 31 pričuve. U sastavu operative djelovao je jedan vatrogasni časnik I. klase, 5 viših vatrogasnih časnika, 14 časnika, 4 dočasnika I. klase, 8 mlađih časnika i 23 vatrogasca I. klase, a ostali su imali čin vatrogasac.²⁵⁴

Na godišnjoj skupštini 1993. g. istaknuto je zadovoljstvo operativnim radom i činjenicom da se mogao ostvariti plan za razliku od proteklih ratnih godina. Isto tako je donešen novi Statut Društva prilagođen novom zakonu o vatrogastvu.

Za razliku od 1993. g. na 108. godišnjoj skupštini iznešeno je mnogo žuci u vezi oduzimanja telefonskog broja 93 i nezainteresiranosti županijske vatrogasne zajednice po tom pitanju, ali i lokalne uprave zbog slabog financiranja i statusa vatrogastva. Također je kritizirana birokracija u vezi ishoda građevinske dozvole za garaže.²⁵⁵

²⁵³ Izvještaj o radu DVD-a Valpovo za 1991. i 1992. godinu.

²⁵⁴ Izvještaj o radu DVD-a Valpovo za 1993. godinu, 107. Godišnja skupština 20. veljače 1994.

²⁵⁵ Zapisnik 108. godišnje izvještajne skupštine DVD-a Valpovo od 29. siječnja 1995.

Novo – staro ime

Tijekom 1995. godine došlo je u pitanje funkcioniranje operative zbog odlaska profesionalne postrojbe (Službe zaštite od požara) 1. ožujka u krug Kombinata "Valpovo" dd. U dogovoru zainteresiranih nađeno je rješenje problema tako da je zapovjednik, sa punim radnim vremenom, zadržan u prostorima DVD-a kao i serviser i mehaničar. Do potpunog rješenja je došlo tek krajem godine kada je Grad osigurao potreban novac za ta radna mjesta. Također je kvalitetno rješeno pitanje danonoćnog dežurstva, pošto je dozapovjednik Stjepan Koški preuzeo i dužnost domara sa stanom u spremištu. Trajno je rješeno i zagrijavanje spremišta uvođenjem plina. Nakon dugotrajnih i brojnih prepiski kompletirana je dokumentacija za gradnju garaža. Ostalo je još pokušati vratiti telefonski broj 93 u DVD Valpovo.²⁵⁶

Krajem 1995. g. DVD Valpovo imalo je 96 članova (55 djelatnih, 14 mladeži i 27 pričuve), a sastav operative je bio: 1 viši časnik I klase, 1 počasni viši časnik, 5 viših časnika, 15 časnika, 3 dočasnika, 23 vatrogasca I klase, 6 vatrogasaca i 1 bez ispita. Zapovjedništvo je djelovalo u sastavu: Zapovjednik DVD-a: Antun Sudarević, viši časnik

Dozapovjednik: Stjepan Koški, viši časnik

Zapovjednik za područje Grada Valpova: Mirko Brezovac, viši časnik

Zapovjednik vatrogasne mladeži: Zdravko Cvenić, viši časnik

Rukovoditelj voznog parka: Branko Ivanišić, časnik.²⁵⁷

Skupština je izabrala novoga zapovjednika zbog odlaska Antuna Sudarevića u mirovinu. Novi zapovjednik postao je Stjepan Koški, a dozapovjednik Mirko Brezovac.

²⁵⁶ Izvješće o radu DVD-a Valpovo za 1995. godinu na redovitoj godišnjoj skupštini DVD Valpovo od 28. siječnja 1996.

²⁵⁷ Izvješće o radu DVD-a Valpovo za 1995. godinu na redovitoj godišnjoj skupštini DVD Valpovo od 28. siječnja 1996.

Od ove Skupštine Društvu je vraćeno staro ime – "DVD Valpovo".²⁵⁸

Za limenu glazbu 1995. godine značajno je okupljanje velikog broja djece i njihovo obučavanje. Isto tako važno je konstatirati osnivanje Valpovačkih mažoretkinja s kojima je uspostavljena suradnja. Nabavljeno je 9 novih glazbala (6 truba, 2 horna i veliki bubanj) te košulje i kravate kao i notni materijal.

110 godina postojanja

Godina 1997. protekla je u obilježavanju 110. godišnjice osnutka Društva. Prvo je za Florijanovo u posjetu bio tadašnji predsjednik Hrvatske vatrogasne zajednice, dr. Franjo Gregorić i tom prigodom, između ostalog, svečano uručio Spemenice domovinskog rata pripadnicima ratne postrojbe DVD-a Valpovo. Središnja je svečanost održana 17. i 18. kolovoza kada je bilo nazočno 476 vatrogasaca iz 37 Društava iz cijele Slavonije te posebni gosti iz Siklosa, Komla i Szaszvara. Na svečanosti u dvorcu prvo je gradonačelnik Tomislav Ivić uručio novi barjak kojeg je blagoslovio župnik valpovački, Antun Zdenko Petovari, a potom je mr. Teodor Fricki, tadašnji zamjenik predsjednika HVZ, odlikovao Društvo zlatnom vatrogasnom medaljom prikačivši je na barjak.²⁵⁹

DVD Valpovu u 1997. godini ima ukupno 94 člana od kojih je djelatnih 50, mladeži 16, a pričuvnih 28. Prema stručnosti nema niti jednog vatrogasca bez ispita, te jedan viši vatrogasni časnik I klase, 5 viših vatrogasnih časnika, 18 časnika, 5 dužnosnika I klase, 8 dočasnika, 25 vatrogasaca I klase i 32 vatrogasca. Limena glazba broji 32 člana te 22 člana male glazbene škole.²⁶⁰

²⁵⁸ Zapisnik redovne godišnje skupštine DVD Valpovo od 28. siječnja 1996.

²⁵⁹ Stjepan KOŠKI: 1997. godina – godina rada i prisjećanja; Valpovački godišnjak br.3, Valpovo, lipanj 1997. str. 152 – 155.

²⁶⁰ (Stjepan Koški) Dobrovoljno vatrogasno društvo Valpovo 1887. – 1997., Valpovo, 1997., str. 9.

Nakon više godina tijekom ljeta 1998. godine međunarodna humanitarna organizacija OPERATION FLORIAN iz Velike Britanije je putem Županijske vatrogasne zajednice donirala mlađe navalno vozilo tipa „Dennis“. Pored toga dobivena je i nova garnitura tehničke opreme marke 'Holmatro' za spašavanje unesrećenih iz vozila. Valpovačko gradsko poglavarstvo kupilo je još jedno navalno vozilo marke 'DAF'.²⁶¹

Puhački orkestar - uzlet

Nakon nekoliko godina nešto manjih aktivnosti i uključivanja osmoškolaca, limena glazba je krenula znatno bržim tempom. Prvo je na 111. godišnjoj skupštini promjenila ime u Puhački orkestar DVD-a Valpovo. Za promjenu imena bilo je više razloga, od kojih su nesumljivo povećanje broja glazbenika i promjena strukture glazbala. Nakon toga je 10. ožujka 1998. održan Zbor glazbenika te je orkestar ustrojen na temelju novih pravila koja, između ostalog, predviđaju tijelo Glazbeno vijeće od 7 članova u koji su izabrani: Ivan Cvenić - predsjednik, Drago Cvenić-tajnik, Stjepan Nađ- rizničar, Stjepan Džebić- kapelnik, Dalibor Košutić, dirigent i članovi Davor Džebić i Mijo Marjanović.²⁶²

Od brojnih nastupa orkestra valja izdvojiti: Dan županije u Osijeku, 115. obljetnica Trenkovih pandura u Požegi, povratak Gospe Aljmaške i otkrivanje spomen-ploče poginulim policajcima u Dalju, natjecanje HVIDR-e, Ljeto valpovačko i drugi.²⁶³ Svakako, jedan od povjesnih nastupa je ostvaren 16. ožujka 1998. g. u Belom Manastiru, kada je održano savjetovanje o obnovi vatrogastva u Baranji. Orkestar je pozvalo čelništvo Hrvatske vatrogasne zajednice i bilo je to prvi javni nastup jedne kulturne udruge nakon mirne reintegracije Baranje.²⁶⁴ Nabavljeno je nekoliko novih glazbala (činele, trombon, truba) deset notnih stalaka, kompletirane su plave odore te nove kravate.

²⁶¹ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 18. ožujka 1999.

²⁶² Ivan CVENIĆ: Limena glazba DVD-a Valpovo preimenovana u Puhački orkestar, Valpovački godišnjak br. 3, Valpovo, lipanj 1998., str. 156 – 159.

²⁶³ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 17. rujna 1998.

²⁶⁴ Ivan CVENIĆ: Limena glazba DVD-a Valpovo preimenovana u Puhački orkestar, Valpovački godišnjak br. 3, Valpovo, lipanj 1998., str. 156 – 159.

U okviru obilježavanja 110. obljetnice, za koju su se članovi Puhačkog orkestra pripremali dvije godine, događaj karijere i života bio je, bez sumnje odlazak u Rim, zajedno sa članovima HPD Katančić, i susret sa papom Ivanom Pavlom II 3. svibnja 2000. godine.²⁶⁵

Ubrzo nakon povratka u Valpovo, orkestar je bio domaćin 22. Smotre amaterskih puhačkih orkestara Slavonije i Baranje (SAPOSIB) na kojoj je sudjelovalo 10 orkestara sa 336 glazbenika. Bilo je to već treći puta da se smotra SAPOSIB-a održava u Valpovu. Na smotri je valpovačkim puhačima uručena Zlatna povelja, najviše priznanje Hrvatskog Sabora kulture. Pored orkestra, nagrađeni su i pojedini glazbenici brončanom, srebrnom i zlatnom diplomom. Zlatnu diplomu su primili: Drago i Ivan Cvenić te Stjepan Nagy za 33 godine i Antun Mikolić za 53 godine sviranja.

Puhački je orkestar također sudjelovao na 16. Susretu vatrogasnih glazbi Hrvatske u Vukovaru te potom u snimanju igranog filma "Kraljica noći" Branka Šmita. Središnji događaj obilježavanja obljetnice zbio se u novoj sportskoj dvorani 28. listopada, kada je u slavlju sudjelovalo 170 izvođača među kojima su bili gosti iz Siebinga u Austriji.²⁶⁶

Garaže – novi pokušaj

Nakon dužeg vremena, predsjednik Šmit na sjednici UO 12. listopada 2000. godine pokreće pitanje izgradnje vatrogasnih garaža tražeći od svih članova UO da se maksimalno angažiraju na tom planu, jer smatra da su vatrogasci dovoljno dugo bili strpljivi.²⁶⁷

Na Izornoj skupštini održanoj 18. veljače 2001. izabran je ovaj Upravni odbor:

Miroslav Šmit, predsjednik
Tomislav Valdin, dopredsjednik

²⁶⁵ Ivan CVENIĆ: Susret valpovačkih glazbenika sa Svetim Ocem, Valpovački godišnjak br. 5, Valpovo, lipanj 2000., str. 136 – 137.

²⁶⁶ Ivan CVENIĆ: 110 godina puhačkog orkestra DVD-a Valpovo 1890. – 2000., Valpovački godišnjak br. 6, Valpovo, lipanj 2000., str. 115 – 118.

²⁶⁷ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 12. listopada 2000.

Stjepan Koški, zapovjednik
Mirko Brezovac, dozapovjednik
Mijo Marjanović, tajnik
Ivan Cveniće, Zdravko Cveniće, Ivan Lopušić, Antun Sudarević
i Branko Ivanišić,
članovi.
Nadzorni odbor: Drago Skelac, predsjednik te Damir Balentić
i Josip Bratuševac.

Zapovjedništvo: Stjepan Koški, zapovjednik te članovi Mirko Brezovac, Antun Sudarević, Zdravko Cveniće, Matija Valdin i Petar Galinović.²⁶⁸

Glazbeno vijeće izabrano je 2002.godine: Drago Cveniće- predsjednik, Ivan Cveniće- tajnik, Željko Gebaj- rizničar te članovi Krunoslav Ižaković, Tomislav Štruklec, Zdravko Vidaković i Mijo Marjanović.²⁶⁹

Kako je proteklo dosta vremena, sva ranije prikupljena dokumentacija za izgradnju vatrogasnih garaža nije više važila te je bilo potrebno krenuti ispočetka. Osnovan je odbor za izgradnju garaža u koji su ušli: Miroslav Šmit, Stjepan Koški, Dragan Skelac, Ivan Cveniće, Bela Kovač i Mijo Marjanović.²⁷⁰

Loša sreća i dalje je pratila valpovačke vatrogasce kod izgradnje garaža. Zbog raznoraznih kašnjenja i novih potraživanja raznih dozvola i suglasnosti, bilo je potrebno otkloniti nedostatke u projektnoj dokumentaciji što nije učinjeno u zakonskom roku te je odlučeno pronaći novog izvođača.²⁷¹

Rad Društva, usprkos velikoj angažiranosti na traženju rješenja za izgradnju garaža, išao je svojim ustaljenim tijekom. Održavane su vježbe, škole u zimskom periodu, natjecanja, posjeti prijateljskim društvima i nastupi puhačkog orkestra. Želja za novim stručnim saznanjima i

²⁶⁸ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 28. ožujka 2001.

²⁶⁹ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 18. veljače 2002.

²⁷⁰ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 27. lipnja 2002.

²⁷¹ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 7. kolovoza 2003.

učenjem od drugih donosila je, često puta, nova poznanstva i prijatelje. Tako je došlo i do upoznavanja sa kolegama iz grada Komla u susjednoj Mađarskoj. Nakon nekoliko razmjena posjeta došlo je do inicijative o bratimljenju dva Društva koje je na svečan način obavljeno 5. svibnja 2005. u Komlu.²⁷²

Pravovremeno osuvremenjavanje od velike je važnosti za vatrogastvo, a jedan od segmenata je pravovremeno i brzo dojavljivanje. *Sustav za uzbunjivanje nabavljen je, instaliran i u upotrebi je. Dojava je brza i efikasna (za minutu obavjestimo 20 operativaca).*²⁷³ Nabavljeno je novo kombi-vozilo u zamjenu za dotrajalo, te agregat za struju i motorna pila.²⁷⁴ U proljeće 2007. nabavljena je garnitura za pretakanje opasnih tekućina (pumpa, pomoćni spremnik i prateća oprema) što omogućuje operativi nove intervencije.²⁷⁵

Dobrovoljnim radom članstva izgrađena je čajna kuhinja, sanitarni čvor te je izmjenjen strop i oličena sala, a sve u svrhu što bolje organizacije 21. Smotre puhačkih orkestara Hrvatske.

Puhački orkestar - ugled

Ranije nabrojane aktivnosti Puhačkom orgestru DVD-a Valpovo donijele su reputaciju, s pravom, jednog od najboljih orkestara u zemlji što je, opet, iziskivalo više napora i angažiranja u održavanju stečenog ugleda. No, valpovački puhači nisu spavali na lovorikama te su i dalje nastavili, u najmanju ruku, istim tempom. To im donosi mnoge nove pozive za nastupe u bližoj i daljoj okolini. Pored redovnih nastupa na smotrama SAPOSIB-a i vatrogasnih orkestara Hrvatske, te sudjelovanja u kulturnim i inim događanjima u Valpovštini, sudjeluju na obilježavanju obljetnica 108. brigade HV u Vinkovcima, otvaranju 26. Svjetskog prvenstva u ribolovu u Osijeku 2006., sviraju himne uoči nogometne utakmice reprezentacija Hrvatske i Irana u Osijeku, u ceremoniji

²⁷² Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 6. travnja 2005.

²⁷³ Zapisnik sjednice UO DVD-a Valpovo od 12. srpnja 2005.

²⁷⁴ Zapisnik treće sjednice UO DVD-a Valpovo od 10. listopada 2005.

²⁷⁵ Zapisnik 14. Sjednice UO DVD-a Valpovo od 16. travnja 2007.

otvaranja Osječkog sajma, održali koncert povodom 750 godina grada Komla i još mnogo drugih.

U Valpovu organiziraju po prvi puta državnu smotru vatrogasnih orkestrara. Na 21. Susretu održanom 29. svibnja 2005., uz nazočnost pokrovitelja, predsjednika Hrvatskog sabora, Vladimira Šeksa, sudjelovalo je 22 orkestra s preko 800 glazbenika što je nesumljivo najveći skup glazbenika u povijesti Valpova. Predsjednik Hrvatske vatrogasne zajednice Teodor Fricki na smotri je uručio posebno priznanje dugogodišnjem kapelniku Stjepanu Džebiću.

Koncem srpnja 2006. Puhački orkestar hodočasti u Lourdes. Godina je završena velikim koncertom, kojim je obilježena 115. godišnjica orkestra, uz sudjelovanje gotovo svih valpovačkih kulturnih udruga te gostiju iz Belišća. Koncert će ostati zapamćen po izvedbi završnog kola iz opere "Ero s onoga svijeta" u kojem je sudjelovalo preko 140 izvođača, a koji je publiku digao na noge.²⁷⁶

Na zboru glazbenika izabrano je Glazbeno vijeće u koji su ušli Željko Gebaj, Ivan Cvenić, Vedrana Kuna, Krunoslav Ižaković i Zdravko Vidaković na čelu s predsjednikom Dragom Cvenićem.²⁷⁷

Napokon nove garaže

Nakon tri desetljeća, od ideje do ostvarenja i ogromnim zalaganjem UO DVD-a kao i potporom Grada Valpova, toliko potrebne nove vatrogasne su garaže izgrađene.

Konačan početak izgradnje zbio se 16. rujna 2006. godine i, iako su se pojavili nepredviđeni problemi vezani za tlo i vrijeme, tekao je po planu.²⁷⁸

²⁷⁶ Marina JELIĆ: Puhački orkestar DVD-a Valpovo u jubilarnoj godini, Valpovački godišnjak br. 11, Valpovo, lipanj 2006., str. 200 – 203.

²⁷⁷ Martina JELIĆ: Godina u duhu hodočašća, Valpovački godišnjak br. 12, Valpovo, lipanj 2007.

²⁷⁸ Zapisnik 12. sjednice UO DVD-a Valpovo od 4. listopada 2006.

Predračunska vrijednost objekta je tri milijuna kuna. Projekat je izradila valpovačka tvrtka *Dies d.o.o.*, a izvođač je radova *Hrid d.o.o* Valpovo.

U novim vatrogasnim garažama nisu smještene samo garaže. Iza četiri kapije nalazi se osam parkirnih mjesta za isto toliko vozila. Na katu je smještena sala, koja će služiti i kao učionica, a tu se još nalazi dnevni boravak za dežurne vatrogasce, te garderoba i sanitarni čvor. Pored ovoga tu su još dvije prostorije za urede DVD-a i Vatrogasne zajednice grada Valpova. U novoizgrađenom domu je i prostor za servisiranje vatrogasnih aparata kao i skladišni prostor u podrumu. Ipak, cijelim objektom, ali i ovim dijelom Valpova dominira vatrogasni toranj visine 20 metara koji je namjenjen za obuku spašavanja i uvježbavanje rada na visini.

Danas DVD Valpovo ima 20 pričuvnih, 52 djelatna člana, 18 članova mladeži i 11 djece.

Kvalifikacijska struktura članstva je slijedeća: počasni viši vatrogasni časnik – 2, viši vatrogasni časnik I kl – 1, viši vatrogasni časnik – 4, vatrog. časnik I kl – 14, časnik – 10, dočasnika I kl- 4, dočasnika 9 – vatrogasaca I kl – 9, vatrogasaca – 19, pripravnika 3.

Rukovodstvo DVD-a Valpovo:

Upravni odbor

Miroslav Šmit, preddsjednik

Tomislav Valdin, zamjenik preddsjednika

Stjepan Koški, zapovjednik

Mirko Brezovac, zamjenik zapovjednika

Mijo Marjanović, tajnik

Darko Bibić, voditelj mladeži – član UO

Ivan Cvenić, predstavnik Puh. Ork – član

Zdravko Cvenić, član

Franjo Blažević, član

Nadzorni odbor

Drago Skelac, predsjednik Nadzornog odbora DVD-a

Damir Balentić, član

Josip Bratuševac, član

Zapovjedništvo

Stjepan Koški, zapovjednik

Mirko Brezovac, zamjenik zapovjednika,

Zdravko Cveniće, član

Darko Bibić, član,

Matija Valdin, član,